PIELAVEDEN KUNTA
TALOUSARVIO 2026
TALOUSSUUNNITELMA 2026–2028

YT-TOIMIELIN 27.11.2025 | KUNNANHALLITUS 1.12.2025 | VALTUUSTO 15.12.2025

SISÄLLYSLUETTELO

KUNNANJOHTAJAN KATSAUS **4**
1. TALOUSARVION YLEISPERUSTELUT **5**
1.1. Kuntastrategia **5**
1.2. Toimintaympäristö ja taloudellinen kehitys **6**
1.2.1. Perustietoa kunnasta 6
1.2.2. Väestö ja työvoima 6
1.3. Riskienhallinta ja keskeisimmät riskit **11**
1.4. Kuntakonsernin toiminta ja talous **14**
1.5. Talousarvion rakenne, sitovuus, seuranta ja tilivelvolliset **16**
2. VUOSIEN 2026-2028 TALOUSSUUNNITELMAT YLEISPERUSTELUT **18**
2.1. Yleinen taloudellinen tilanne **18**
2.2. Valtion toimenpiteiden vaikutus kuntatalouteen **19**
2.3. Verorahoituksen muutoksia **21**
2.3.1. Verotulot 21
2.3.2. Valtionosuudet 22
2.4. Kuntaliiton arvio kuntatalouden kehitysnäkymistä **24**
2.5. Kuntalain talouden tasapainottamista koskeva sääntely **26**
3. PIELAVEDEN KUNNAN TALOUS **28**
3.1. Talousarvion ja taloussuunnitelman lähtökohdat **28**
3.1.1. Tulojen ja menojen kehitys 28
3.2. Yhteenveto talouden kehityksestä suunnitelmakaudella **29**
3.3. Kunnan toiminnan ja talouden ohjaus **30**
3.4. Ilmastobudjetti **30**
4. KÄYTTÖTALOUS **34**
4.1. Keskusvaalilautakunta **34**
4.1.1. Vaalit 34
4.2. Tarkastuslautakunta **34**
4.2.1. Tarkastustoimi 34
4.3. Kunnanhallitus **35**
4.3.1. Demokratiapalvelut 36
4.3.2. Yleisjohtaminen 37
4.3.3. Kehittämis- ja elinkeinotoimi 39
4.3.4. Hallinto- ja tukipalvelut 41
4.3.5. Työllistäminen 43
4.3.6. Vapaa-ajan palvelut 45
4.4. Kansalaisopiston johtokunta **51**
4.4.1. Pielaveden ja Keiteleen kansalaisopisto 51
4.5. Kasvun ja oppimisen lautakunta **53**
4.5.1. Koulutoimi 53
4.5.2. Varhaiskasvatus 55
4.6. Ympäristön ja asumisen lautakunta **57**
4.6.1. Tila- ja vuokrauspalvelut 57
4.6.2. Vesihuoltolaitos 59
4.6.3. Kunnallistekniikka 62
4.6.4. Yhdyskuntasuunnittelu 64
4.6.5. Rakennusvalvonta 65
4.6.6. Ympäristönhuolto 66
4.7. Käyttötalouden yhteenvedot **71**
4.7.1. Valtiovarainministeriön toimeksiannosta kerättävät tiedot 71

4.7.2. Käyttötalousosa yhteensä 71
4.7.3. Käyttötalouden talousarvio bruttotulot ja -menot 2018-2027 72
4.7.4. Käyttötalouden talousarvio toimielimittäin 73
4.7.5. Käyttötalouden talousarvio tulosalueittain 74
4.7.6. Käyttötalouden nettomenojen vertailu tulosalueittain 75
5. TULOSLASKELMAOSA 76
6. INVESTOINTIOSA 80
7. RAHOITUSOSA 83
8. TALOUSARVIOIDEN MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN YHTEENVETO 84
9. TALOUSARVIOIDEN KESKEISIÄ TUNNUSLUKUJA 85
10. LIITTEET 86
Liite 1 Taloussuunnitelma 2026-2028 86
Liite 2 Kiinteistö Oy Pielaveden Vuokratalot TALOUSARVIO 2026 87
Liite 3 Pielaveden Teollisuushallit Oy TALOUSARVIO 2026 89

KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Vuosi 2026 on Pielavedellä investointien ja kehittämisen vuosi. Omista investoinneistamme isoin eli 13,5 miljoonan euron Opinportti rakentuu paraikaa. Alkuperäiseen ajatukseen verrattuna kunnan lainantarve on pienentynyt seitsemästä miljoonasta eurosta reiluun kolmeen miljoonaan. Jos kunnan sijoitukset (markkina-arvo 4,7 miljoonaa euroa) puretaan kokonaan ja sijoitetaan Opinporttiin, lainatarve pienenee alle miljoonaan.

Tärkeä investointi on myös Savon Kuituverkko Oy:n 40 kilometrin ja 700 000 euron valokuituhanke Pohjois-Pielavedellä. Se valmistuu kesään 2026 mennessä. Alue on kärsinyt pahoista kuuluvuusongelmista jopa puhelinyhteyksissä ja tätä kautta on mahdollista, että myös niihin löydetään ratkaisu.

Tuulivoimaosayleiskaavat ovat toteutuessaan investointeina omaa luokkaansa. Esimerkiksi valtuuston tänä vuonna jo kahdesti hyväksymä Muntterinkankaan tuulivoima-alue olisi 150-200 miljoonan euron investointi ja tuottaisi alkuvaiheessaan kunnan kassaan puolen miljoonan euron kiinteistöverotulot. Ensi vuonna päätöksentekoon etenevät Löytänän ja Vornankorven tuulivoimaosayleiskaavat.

Tuulivoima on Pielavedelle merkittävä paitsi kunnan uusien tulonlähteiden näkökulmasta, myös uusien liiketoimintamahdollisuuksien sekä hiilineutraaliustavoitteen näkökulmasta. Kunta on sitoutunut vähentämään kasvihuonekaasupäästöt vuoteen 2035 mennessä 14,44 ktCO2e:iin, kun ne vuonna 2022 olivat 58,4 ktCO2e. Laskennallisesti esimerkiksi Löytänän tuulivoima-alueen päästöhyvitys olisi kunnalle noin 20 ktCO2e.

Kunnalle uudet tulonlähteet ovat tärkeitä, koska ilmassa leijuu myös synkkiä talouspilviä: hyvinvointialueelle vuokrattujen tilojen vuokratulot tippuvat ensi vuonna 200 000 euroa ja valtionosuudet pienenevät lapsimäärän vähetessä yli miljoonalla eurolla vuoteen 2030 mennessä. Valtionosuusuudistus ei etene tällä hallituskaudella ja Pielaveden kannalta se on hyvä: uhkana on noin 800 000 euron vuotuinen lisävähenemä valtionosuuksissa.

Kunnan toimintakatteen kasvua hillitään mm. pienentämällä kiinteistökantaa tarvetta vastaavaksi: sellaiset rakennukset, joissa ei ole kunnan omaa toimintaa, myydään, vuokrataan tai puretaan. Valtuuston hyväksymän tilasuunnitelman toteuduttua kokonaan, ylläpitokustannuksemme pienenevät 750 000 eurolla vuosittain.

Suojellut rakennuksemme, kuten Ikälä, nykyinen kunnanviraston talo ja Rannankylän puukoulu edellyttävät erityistä huolenpitoa. Ensi vuoden investointilistan isoin hanke Opinportin jälkeen on Ikälän kattorakenteiden korjaus ja rakennuksen ulkomaalaus, joihin on varattu 300 000 euroa. Kunnanviraston joissain osissa on havaittu sisäilmaongelma ja asiaan tulee löytää ratkaisu. Ensi vuonna selvitetäänkin tilasuunnitelman mukaisesti toimistojen ja arkistojen sijaintia jatkossa. Rannankylän koulusta tulee kansalaisopisto sen jälkeen, kun perusopetus on siirtynyt sieltä Opinporttiin.

Kunnassa toteutuu ensi vuonna useita innostavia kehittämishankkeita yhtä aikaa. Odotetuin lienee keskustaajaman kehittäminen Pöhinää Pielavedelle -hankkeessa. Sen lisäksi Porukalla-hanke kehittää kylien ja järjestöjen osallisuutta, Yhteen hiileen -hanke selvittää energiapuun uusia hyödyntämismahdollisuuksia ja Virtasaari-hankkeessa rakennetaan Säviälle esteetön ulkoilureitti kalastusmahdollisuuksineen. Hankkeet ovat avainasemassa myös koulunuorisotyön kehittämisessä sekä kirjaston integroimisessa osaksi Opinporttia.

Ensi vuosi on myös ensimmäinen uuden kuntastrategian toteuttamisvuosi. Pielaveden kunta uudistuu ja säilyttää itsenäisyytensä myös jatkossa. Meillä on mahdollisuus kohentaa sijoitustamme myös elinvoimatilastoissa sikäli, kun se on kiinni omasta tahdostamme.

Pielavedellä 23.11.2025

Johanna Viita
kunnanjohtaja

1. TALOUSARVION YLEISPERUSTELUT

1.1. Kuntastrategia

Kuntastrategiaa on laadittu laajasti kuntalaisia, yrittäjiä, henkilöstöä ja luottamushenkilöitä osallistaen. Kesällä 2025 toteutettiin kuntalaiskysely, johon vastasi 240 henkilöä. Henkilöstötapaamisiin syyskuussa osallistui lähes sata työntekijää ja kuntalaistilaisuuksiin osallistuttiin syys-lokakuussa arviolta 130-140 kertaa. Lisäksi valtuusto pui teemaa kahdessa seminaarissaan.

Strategia perustuu nykytilan ja tulevaisuuden arviointiin, ja se sisältää kunnan perustehtävän sekä tavoitetilan määrittelyn. Tavoitetila jakautuu mitattavissa oleviin painopisteisiin. Tavoitetilaan pääseminen varmistetaan ottamalla tavoitetilan painopisteet kaikessa kunnan tekemisessä huomioon.

Talousarvioissa tavoitetilan painopisteet jakautuvat joka vuosi tulosalueittain tavoitteiksi, toimenpiteiksi ja mittareiksi. Tilinpäätöksissä seurataan ja arvioidaan kuntastrategian toteutumista. Kuntastrategiaa toteutetaan yhdessä sovittujen arvojen ja toimintatapojen mukaisesti.

Esityksenä kunnanhallitukselle 1.12.2025 ja edelleen valtuustolle 15.12.2025 on, että Pielaveden perustehtävä muotoutuu pitkälti kuntalain mukaisesti: kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävällä tavalla. Tämän lisäksi perustehtävään esitetään lisättäväksi, että ”Pielaveden kunta uudistuu johdonmukaisesti siten, että se on itsenäinen myös tulevaisuudessa”.

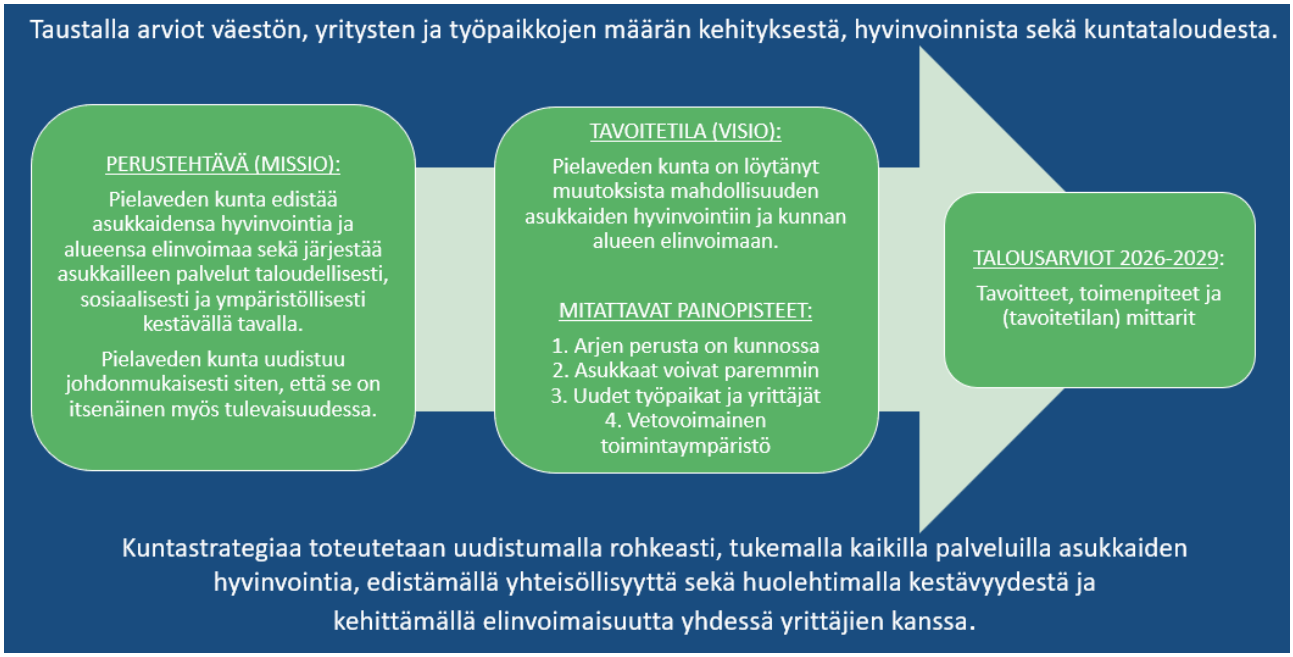

Tavoitetilaksi esitetään, että Pielaveden kunta on löytänyt muutoksista mahdollisuuden asukkaiden hyvinvointiin ja kunnan alueen elinvoimaan. Tavoitetilan painopisteiksi esitetään seuraavaa:

1. **Arjen perusta on kunnossa:** Jokaisella pielavetisellä nuorella on peruskoulun ja lukion jälkeen opiskelupaikka sekä tieto työllistymis- ja yrittämismahdollisuuksista kotikunnassa. Panostaminen työllisyyteen on vähentänyt työttömyyttä ja parantanut työvoiman saantia.
2. **Asukkaat voivat paremmin:** Asukkailla on mahdollisuus harrastaa ja osallistua monipuolisesti. Yhteisöllisyys on vahvaa. Sairastavuus- ja mielenterveyshaasteet ovat nykyistä pienemmät.
3. **Uudet työpaikat ja yrittäjät:** Kunnan elinvoima rakentuu monipuolisuudesta, ja nykyistä enemmän luonnosta, matkailusta ja uusiutuvasta energiasta. Kunta hyödyntää paikallista osaamista aina, kun se on mahdollista.

4. **Vetovoimainen toimintaympäristö:** Yhteiset rakennuksemme ovat terveet ja toimivat, ja niiden määrä perustuu tarpeeseen. Keskustaajama rakentuu viihtyisän ja houkuttelevan kokonaissuunnitelman pohjalta. Hiilineutraaliutta saavutetaan ilmastosuunnitelman mukaisesti.

Kuntastrategian pohjalta laaditaan vuoden 2026 aikana henkilöstöohjelma, elinvoimaohjelma ja laaja hyvinvointisuunnitelma.

1.2. Toimintaympäristö ja taloudellinen kehitys

1.2.1. Perustietoa kunnasta

Pielaveden kunta sijaitsee Ylä-Savossa Itä-Suomen läänin pohjoisosassa. Kunta kuuluu Pohjois-Savon maakuntaan ja Ylä-Savon seutukuntaan.

Kunnan kokonaispinta-ala on 1.406,51 km2, josta vesipinta-alaa on 253,29 km2. Rantaviivaa on n. 1500 km. Kesäasuntoja vuonna 2023 oli 1.350 kpl (Tilastokeskus).

Kunnan väkiluku oli 3980 henkilöä 31.12.2024 (Tilastokeskus).

1.2.2. Väestö ja työvoima

Väestörakenteen kehitys 2014–2024 sekä ennusteet vuosille 2030 ja 2040:

Pielavesi	Asukkaita	0–14-vuotiaita	% as.	15–64-vuotiaita	% as.	Yli 65-vuotiaita	% as.
Tot. 31.12.2014	4787	684	14,3	2589	54,1	1514	31,6
Tot. 31.12.2015	4740	698	14,7	2489	52,5	1553	32,8
Tot. 31.12.2016	4697	691	14,7	2460	52,4	1546	32,9
Tot. 31.12.2017	4624	675	14,6	2383	51,5	1566	33,9
Tot. 31.12.2018	4498	645	14,3	2272	50,5	1581	35,1
Tot. 31.12.2019	4391	616	14,0	2178	49,6	1597	36,4
Tot. 31.12.2020	4321	584	13,5	2113	48,9	1624	37,6
Tot. 31.12.2021	4269	540	12,6	2080	48,7	1649	38,6
Tot. 31.12.2022	4140	505	12,2	1998	48,3	1637	39,5
Tot. 31.12.2023	4073	478	11,7	1962	48,2	1633	40,1
Tot. 31.12.2024	3 980	443	11,1	1 913	48,1	1 624	40,8
Enn. 31.12.2030	3602	343	9,5	1630	45,3	1629	45,2
Enn. 31.12.2040	3207	289	9,0	1468	45,8	1450	45,2

Lähde: Tilastokeskus, Pohjois-Savon Liitto

Pohjois-Savossa hyvin lievää väestönkasvua vuonna 2024

Pohjois-Savon väkiluku kasvoi 625 asukkaalla vuonna 2024, ja maakunnassa oli vuoden lopussa **248 815 asukasta.**

Kasvu johtui ulkomailta tulevasta muuttovoitosta. Kuntien sisäinen muuttoliike oli negatiivinen. Kuntien välinen muuttoliike muualta Suomesta oli positiivista (48 henkeä), mutta ulkomailta tullut muuttovoitto oli merkittävästi

suurempaa (1650 henkeä). Erittäin alhainen syntyvyys ja siihen verrattuna korkea kuolleisuus heikentää väestönkehitystä Pohjois-Savossa. Vuonna 2024 Pohjois-Savoon syntyi 1712 henkeä ja kuoli 3011 henkeä. Vuoden 1997 jälkeen syntyvyys on Pohjois-Savossa ollut kuolleisuutta pienempi.

Tarkasteltaessa Pohjois-Savon väkiluvun kehitystä viimeisen kymmenen vuoden ajalta vuosina 2014–2022, väkiluku väheni yhteensä 5 896 henkilöllä. Sen sijaan vuosina 2023–2024 väkiluku kasvoi 1 126 henkilöllä.

Pielavedellä vuoden 2024 lopussa asui 3980 henkeä. Syntyneitä oli 15 ja kuolleita 98 henkeä.

Väestönmuutokset tammi-syyskuussa 2025 seuduittain

Pohjois-Savon väkiluku laski 219 asukkaalla. Syntyneiden määrä lisääntyi viime vuodesta 42:lla ja kuolleiden määrä väheni 25 hengellä. Pohjois-Savoon muutti 141 henkeä vähemmän kuin vuotta aiemmin, mutta lähtömuuttojen määrä pysyi lähestulkoon ennallaan. Kokonaisnettomuutto jäi voitolle 212 henkeä, kun vuotta aiemmin muuttovoitto oli 589 henkeä. Maahanmuuton kasvu ei ollut enää yhtä voimakasta kuin edellisenä vuonna ja muuttovoittoa ulkomailta kertyi 374 henkeä.

Kuopion seudun väkiluku kasvoi 18 asukkaan verran, kun vuosi sitten kasvua oli 320 henkeä. Siilinjärvellä väkiluku kasvoi 103 henkeä. Ylä-Savon kunnissa väkiluku kasvoi Lapinlahdella ja Vieremällä. Muissa seudun kunnissa väki väheni. Sisä-Savon väkiluku laski 44 hengellä. Seudun kunnista väkiluku kasvoi ainoastaan Tervossa. Koillis-Savossa väkiluku laski alkuvuonna 16 hengellä. Kaavi oli ainoa kunta, jossa väkiluku hiukan kasvoi. Varkauden seudun väkiluku laski 51 henkeä. Varkauden kaupungin väkiluku laski kuudella hengellä.

Itä-Suomen (Etelä-Savo, Pohjois-Savo, Pohjois-Karjala ja Kainuu) väkiluku kääntyi laskuun ennakkotietojen mukaan tammi-huhtikuussa vuonna 2025. Väkiluvun lasku oli 945 henkeä, kun vuotta aiemmin väestö kasvoi 164 hengellä. Syntyneitä Itä-Suomessa oli 1 284 ja kuolleita 2 807. Kuntien välinen muuttoliike oli 671 henkeä tappiollinen ja muuttovoittoa ulkomailta kertyi 1 192 henkeä.

Koko maassa väkiluku kasvoi, mutta kasvu hidastui edellisvuodesta. Väkiluku kasvoi ennakkotietojen mukaan tammi-huhtikuussa 5 561 hengellä, kun vuotta aiemmin kasvu oli 11 446 henkeä. Väkiluvun kasvua hidasti ennen kaikkea maahanmuuton kasvun tasaantuminen. Syntyneitä oli alkuvuodesta 50 enemmän kuin edellisenä vuonna ja kuolleiden määrä kasvoi edellisvuodesta 187 hengellä.

Pielaveden ennakkotiedot 2025

Pielavedellä tammi-syyskuun aikana väestön kokonaismuutos oli yhteensä –75 henkilöä (vuonna 2024 syyskuun loppuun mennessä -70 hlöä).

Tammi-heinäkuun aikana syntyneitä oli 9 ja kuolleita 57 henkeä. Tästä luonnollinen väestönvähennys oli 48 henkilöä. Kuntien välinen nettomuutto oli 7 henkeä ja netto maahanmuutto 6 henkilöä (0). Väestön väheneminen on edelleen vakava uhka Pielaveden kunnalle ja sen kyvylle tuottaa kuntalaisten tarvitsemat peruspalvelut. Vähenevän väestön myötä verotulot vähenevät.

Työvoima, työlliset ja työttömät v. 2010–2024

Pielavesi	Asukkaita	Työvoima asukkaista	% as.	Työlliset työvoimasta	% as.	Työttömät työvoimasta	% as.
31.12.2010	5087	1877	36,9	1643	32,3	234	4,6
31.12.2015	4740	1741	36,7	1497	31,6	244	5,1
31.12.2020	4321	1576	36,5	1393	32,2	183	4,2

31.12.2021	**4269**	**1550**	**36,3**	**1402**	**32,8**	**148**	**3,5**
31.12.2022	**4140**	**1576**	**38,0**	**1350**	**32,6**	**133**	**3,2**
31.12.2023	**4073**	**1550**	**38,0**	**1311**	**32,2**	**156**	**3,8**
31.12.2024	**3980**	**1486**	**37,3**	**1323**	**33,2**	**163**	**4,1**

Lähde: foreSavo ja Tilastokeskus

Pohjois-Savossa oli syyskuun lopussa 12 921 työtöntä työnhakijaa, mikä on 1 462 työtöntä työnhakijaa enemmän kuin vuosi sitten (12,8 %). Näistä lomautettuja oli 692, mikä on 300 lomautettua vähemmän kuin viime vuonna samaan aikaan (-30,2 %). Työttömien määrä koko maassa kasvoi 10,4 %. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli Pohjois-Savossa syyskuussa 11,4 %, mikä on 1,2 prosenttiyksikköä viime vuotta korkeampi. Koko maan työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli syyskuussa myös 11,4 %.

Nuoria, alle 25-vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli syyskuun lopussa 1 878, mikä on 432 enemmän kuin vuosi sitten (29,9 %). Pitkäaikaistyöttömiä eli yli vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä olleita oli Pohjois-Savossa syyskuun lopussa 5 473, mikä on 1 439 enemmän kuin vuosi sitten (35,7 %). Pitkäaikaistyöttömistä alle 25-vuotiaita oli syyskuussa 396, mikä on 207 pitkäaikaistyötöntä nuorta enemmän kuin vuosi sitten (109,5 %).

Uusia avoimia työpaikkoja ilmoitettiin kuntien työllisyyspalveluihin syyskuun aikana 1 155, mikä on 91 työpaikkaa enemmän kuin vuosi sitten (8,6 %). Edelliseen kuukauteen verrattuna uusien avoimien työpaikkojen määrä kasvoi 223 työpaikalla.

<u>Pohjois-Savon trendit</u>

- Alkaneita työttömyysjaksoja 15 % vähemmän kuin vuosi sitten
- Pitkäaikaistyöttömiä 36 % enemmän kuin vuosi sitten
- Lomautettuja 30 % vähemmän kuin vuosi sitten
- Uusia avoimia työpaikkoja 9 % enemmän kuin vuosi sitten
- Uusia avoimia työpaikkoja 1 593 vähemmän kuin vuosi sitten.

Lähde: Työllisyyskatsaus Pohjois-Savo Syyskuu 2025

Työpaikkarakenne

Alueella työssäkäyvät (Työpaikat) Pielavedellä toimialoittain 31.12.2023. Lähde: Tilastokeskus

Työttömät työnhakijat kunnittain

Edelliseen vuoteen verrattuna työttömien työnhakijoiden määrä laski syyskuussa Vieremällä 16:lla (-12 %), Keiteleellä 9:llä (-13 %), Joroisissa 7:llä (-5 %), Iisalmessa 5:llä (0 %) ja Rautalammilla 3:lla (-3 %). Kaikissa muissa Pohjois-Savon kunnissa työttömien työnhakijoiden määrä kasvoi. Työttömien työnhakijoiden määrät kasvoivat suhteellisesti eniten Tuusniemellä (39 %), Vesannolla (26 %), Lapinlahdella (21 %) ja Rautavaarassa (21 %). Määrällisesti eniten työttömien työnhakijoiden määrä kasvoi Kuopiossa, jossa työttömiä työnhakijoita oli syyskuun lopussa 1 062 enemmän kuin viime vuoden vastaavana ajankohtana (17 %).

Syyskuun lopussa alhaisimmat työttömien työnhakijoiden osuudet työvoimasta olivat Vieremällä (7,1 %) ja Joroisissa (7,4 %). Vastaavasti korkeimmat työttömien työnhakijoiden osuudet työvoimasta olivat Tuusniemellä (14,6 %) ja Rautavaarassa (14,0 %). Kuopiossa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 12,2 %.

Pielavedellä oli syyskuun työttömiä työnhakijoita 143 henkeä (9,7%), mikä on 9 henkeä enemmän kuin edellisenä vuonna samaan aikaan. Nuorten (alle 25 vuotiaiden) osuus työttömistä työnhakijoista oli 11,7 % ja pitkäaikaistyöttömien 35,75. Edellisvuonna vastaavat luvut olivat 10,4 % ja 27,6%. Avoimia työpaikkoja oli viisi, kun niitä vuosi aiemmin oli alle 5.

Pielaveden työllisyysaste on 69,2 % työvoimasta (12/2024).

Työvoiman ulkopuolella olevat vuosina 2010–2024

Pielavesi	Asukkaita	Työvoiman ulkopuolella	% as.	0–14 v	% as.	Opiskelijat ja koululaiset	% as.	Eläkeläiset	% as.	Muut	% as.
31.12.2010	5087	3210	63	766	15,1	320	6,29	1961	38,5	163	3,2
31.12.2015	4740	2999	63	698	14,7	247	5,21	1915	40,4	139	2,9
31.12.2020	4321	2745	63,5	584	13,5	208	7,6	1864	43,1	89	2,1
31.12.2021	4269	2719	63,7	540	12,7	216	5,0	1864	43,7	95	2,2
31.12.2022	4140	2654	64,1	505	12,2	233	5,6	1820	44,0	96	2,3
31.12.2023	4073	2577	63,3	478	11,3	198	4,9	1788	43,9	113	2,8
31.12.2024	3980	2509	63,0	443	11,1	204	5,1	1755	44,1	107	2,7

Kunnan väestöllisen huoltosuhteen kehitys 2011-2024

Vuosi	Ikäryhmä 0–14 v	Ikäryhmä 15–64 v	Ikäryhmä 65 v-	Asukkaita yht.	Väestöllinen huoltosuhde
2011	718	2842	1446	5006	76
2015	698	2489	1553	4740	90
2020	584	2113	1624	4321	104,5
2021	540	2080	1649	4269	105,2
2022	505	1998	1637	4140	107,2
2023	478	1962	1633	4073	107,6
2024	443	1913	1624	3980	108,0

Väestöllinen huoltosuhde: Ei-työikäiset (0–14 v ja yli 65 v) suhteessa työikäisiin. Lähde: Tilastokeskus

Väestöllinen huoltosuhde kuvaa lasten (0–14 v.) ja vanhuseläkeläisten (65 v. täyttäneiden)) määrän suhdetta työikäisten määrään.

Taloudellisen huoltosuhteen kehitys

Tilanne 31.12.	Pielavesi	Pohjois-Savo	Koko maa
v. 2011	203	148	129
v. 2015	217	160	143
v. 2020	210	156	142
v. 2021	204	147	133
v. 2022	206	144	130
v. 2023	196,6	147,4	131,8
v. 2024	202		

Taloudellinen huoltosuhde mittaa sitä, kuinka monta työvoiman ulkopuolella olevaa ja työtöntä on sataa työllistä kohti. Työvoiman ulkopuolella oleviin lasketaan 0–14-vuotiaat, opiskelijat, varusmiehet ja eläkeläiset sekä muut työvoiman ulkopuolella olevat.

Luvun 1.2.2 lähteet olivat Tilastokeskus, Fore Savo sekä TEM, työllisyyskatsaukset.

1.3. Riskienhallinta ja keskeisimmät riskit

Valtuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista ja edellyttää kunnanhallitukselta, että kuntakonsernin tehtävät on järjestettävä siten, että kaikilla organisaation tasoilla ja kaikissa toiminnoissa on riittävä sisäinen valvonta ja riskienhallinta, josta vastaavat kaikki tilivelvolliset toimielimet ja viranhaltijat sekä esimiehet.

Suomen ja sitä myötä myös kuntien talouteen vaikuttavat osaltaan mm. sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden kustannukset, ilmastonmuutos, hidas talouskasvu sekä hyvinvointialueiden taloushaasteet. Pielaveden osalta keskeisimmät toimintaympäristön muutokset ovat väestö- ja oppilasmäärän väheneminen, kunnan omistamien kiinteistöjen ikä ja kunto sekä hankintalainsäädännön muutoksista johtuvat palvelujen uudelleen järjestelyt.

Kyberturvallisuuden johtamisesta vastaa Suomessa valtioneuvosto. Valtiovarainministeriö vastaa julkisen hallinnon ICT-asioista sekä julkisten palveluiden tietoturvasta ja kyberturvallisuudesta. Ministeriö tukee muun muassa palvelutuotannon ja julkisen hallinnon varautumisen kehittämistä ja ylläpitoa. Kyberturvallisuuden tilannekuvan tuottamisesta ja ylläpitämisestä vastaa Kyberturvallisuuskeskus.

Kunnat ja hyvinvointialueet ovat laajasti vastuussa omasta varautumisestaan. Ne vastaavat varautumisesta arjen häiriötilanteisiin, kuten vesihuollon ja energiajakelun varmistamisesta. Aluehallintoviranomaiset

vastaavat varautumisen yhteensovittamisesta alueillaan. Pielaveden kunta osallistuu vuosittain sekä alueellisiin että tietosuoja- ja tietoturvaloukkausten hallinnan valmiusharjoituksiin.

Vuoden 2023 alussa sote- ja pelastustoiminta siirtyi kunnista hyvinvointialueille. Julkisen talouden suunnitelman kehysurassa sote-toimien siirtyminen oli tarkoitus toteuttaa neutraalisti: kuntatalouden menojen haluttiin supistuvan saman verran kuin kuntien valtionosuusrahoituksen. Kaikkien kuntien veroprosentteja leikattiin 12,64 prosenttiyksiköllä ja kuntien valtionosuutta pienennettiin vuonna 2023. Valtiovarainministeriö päivitti sote-uudistuksen kuntakohtaiset valtionosuuden siirtolaskelmat useaan kertaan vuonna 2023. Elokuun lopussa 2023 laskelmapäivityksen merkittävin muutos aiempaan oli sote-menojen kasvaminen kuntien vuoden 2022 tilinpäätöksen ennakkotiedoista lopullisiin tilinpäätöstietoihin. Tämä heikensi monen kunnan valtionosuutta verrattuna ensimmäiseen ennakkolaskelmaan.

Hyvinvointialueiden näkökulmasta verotulojen kasvu ei kuitenkaan riittänyt kattamaan sote-menojen kasvua. Valtiovarainministeriö ilmoitti yllättäen 17.11.2023, että verotulontuotto ei aiemmin ilmoitetusta poiketen ollut riittävä ja kuntien valtionosuuden vähentämistarve kasvoi lisää yhteensä 415 miljoonaa euroa. Lopulta kuntien valtionosuudet vähentyvät 271 miljoonalla eurolla eli 7,5 prosentilla vuonna 2024 verrattuna edellisvuoteen. Syynä ovat vuonna 2022 arvioidusta ylittyneet sote-kustannukset ja sote-uudistuksen rahoitusmalli. (KL)

Hyvinvointialueiden yhteenlaskettu alijäämä vuonna 2023 oli yli 1,3 miljardia euroa ja vuonna 2024 noin 1,1 miljardia euroa. Kumulatiivinen alijäämä on 2,45 miljardia euroa, jonka tulisi olla katettu vuoden 2026 loppuun mennessä. Hyvinvointialueiden rahoitus valtiolta on vuonna 2026 yhteensä 27,14 miljardia euroa (vuonna 2025 yhteensä 26,2 miljardia euroa). Kasvua edellisestä vuodesta on noin 0,9 miljardia euroa, kun kasvu vuosi sitten oli noin 2,2 miljardia euroa (VM). Vaikka muutosta on tapahtunut, taloushaasteet tarkoittavat edelleen mittavia tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmia. Tämä tarkoittaa monien ei-lakisääteisten palveluiden lakkauttamisia sekä lakisääteisten palveluiden keskittämistä. Sote- ja pela-palvelujen saatavuus monissa pienissä maaseutukunnissa heikentyy.

Pohjois-Savon hyvinvointialueen aluevaltuusto hyväksyi 17.6.2024 vastaanottopalveluiden osalta ns. laajan vaihtoehdon. Pielavedellä toimii viimeistään 1.1.2026 alkaen vastaanottopalveluiden osalta ns. laaja sosiaali- ja terveysasema, joka on auki arkisin viitenä päivänä viikossa. Näytteenotto- ja kuvantamispalveluja tarjotaan palvelutarpeen mukaan. Tällä hetkellä kuvantamispalvelua tarjotaan kerran viikossa: tosin lokakuussa 2025 Pielavedellä sijainnut röntgenlaite siirrettiin KYSille ja tilalle saatiin rajoitetun kuvantamisen mahdollistava laite. Pielaveden terveysaseman vuodeosaston toiminta on päättynyt ja sen tilalla on lyhytaikaista ympärivuorokautista hoivaa tarjoava sosiaalihuollon alainen Ilonakoti.

Pielaveden kunnanhallitus teki 27.1.2025 hyvinvointialuealoitteen Pohjois-Savon hyvinvointialueelle, jossa esitettiin, että päätös laajojen sote-asemien kiirevastaanotto-, näytteenotto- ja kuvantamispalveluiden verkostosta tehtävä kokonaisuutena. Aloite ei menestynyt, mutta kunnanhallitus teki 29.9.2025 hyvinvointialueen yleisten palveluiden lautakunnalle asiasta oikaisuvaatimuksen, koska Pielaveden kuntaa ei kuultu aloitteen käsittelyn aikana hyvinvointialuelain mukaisesti.

Pohjois-Savon aluevaltuusto hyväksyi 5.5.2025 erikoissairaanhoidon ja yliopistollisen sairaalan uudistuksen. Terveydenhuollon erityispalveluiden säästötavoite on vuositasolla 20,6 miljoonaa euroa, josta avohoidon osuus on 8,6 miljoonaa euroa, leikkaustoiminnan 4,4 miljoonaa euroa, päivystyksen 1,9 miljoonaa euroa sekä tutkimuksen ja opetuksen 1,6 miljoonaa euroa. Lisäksi 1.6.2026 mennessä laaditaan erikoisaloittain tarkempi toimeenpanosuunnitelma (4,2 miljoonaa euroa), jonka aluehallitus hyväksyy yleisten palveluiden lautakunnan esityksestä. Mielenterveys- ja päihdepalveluiden uudistuksesta julkaistaan uudistuksen taustamateriaalit ja päätösehdotukset alkuvuodesta 2026.

Kunnan tai kuntakonsernin omistamien sote- ja pela-kiinteistöjen vuokrasopimusten kesto muodostaa kaikille kunnille taloudellisen riskin. Vaikka sote-tehtävät siirtyvät kunnilta pois ja kuntien tulopohja kaventuu, jäävät kunnille kannettaviksi sote-kiinteistöihin kohdistuvat velat ja poistot. Hyvinvointialue ja kunnat ovat tehneet toimitilojen hallinnasta vuokrasopimuksen 31.12.2025 asti. Hyvinvointialueella on oikeus pidentää

vuokrasopimuksen voimassaoloaikaa yhdellä vuodella, mutta Pohjois-Savon hyvinvointialue on ilmoittanut, että optiovuotta ei käytetä ja kaikki vuokrasopimukset neuvotellaan uudelleen. Neuvotteluja on käyty koko vuoden 2025, mutta vuokrasopimuksia ei ole vielä allekirjoitettu. Pielaveden kunta varautuu talousarviossaan noin 200 000 euron vuokratulovähennykseen vuonna 2026.

Pohjois-Savon pelastuslaitos muutti alueellisen pelastustoimen varallaolo- ja valmiusjärjestelmää vuoden 2022 aikana perustuen pääosin työtuomioistuimen päätöksiin varallaoloista. Pelastuslaitokselle on saapunut varallaolovaatimuksia, joissa on vaadittu varallaolon luettavan työajaksi. Vaatimusten esittäneiden henkilöiden lukumäärä on 137, ja heistä 67:n esittämä vaatimussumma on yhteensä n. 12 miljoonaa euroa. Kokonaisvaatimussumman on arvioitu olevan noin 30 miljoonaa euroa. Pielaveden valtuusto päätti tilinpäätöksen 2023 hyväksymisen yhteydessä tehdä pakollisen 547 800 euron varauksen Pelastuslaitoksen varallaolokorvauksiin. Näin ollen varallaolokorvausten tullessa maksuun ne eivät rasita enää kunnan käyttötaloutta.

Valtakunnallinen TE-uudistus toteutuu vuoden 2025 alussa. Tällöin valtion työllisyys- ja yrityspalvelut siirtyvät kuntien vastuulle. Siirtyvä kokonaisuus voidaan jakaa kunnan tuottamiin palveluihin sekä asiakkaille maksettaviin työttömyysetuuksiin. Palveluiden osalta kunnille maksetaan valtionosuutta ns. laajan työttömyyden perusteella ja valtionosuus päivittyy vuosittain. Sen sijaan työttömyysetuuskustannusten kasvu korvataan kunnille kiinteällä valtionosuuden lisäyksellä. Korvausta korotetaan vuosittain vain kansaneläkeindeksillä eli se ei muutu esimerkiksi työttömien määrän muuttuessa. Korvauksen suuruus uudistuksen voimaantulohetkellä vastaa kunnalle siirtyvää rahoitusvastuuta.

Pielavesi on osa Ylä-Savon työllisyydenhoitoaluetta yhdessä Iisalmen, Kiuruveden, Vieremän ja Sonkajärven kanssa. Palveluiden tuottaminen maksaa Pielaveden kunnalle 393 342 euroa vuodessa (vuonna 2025: 386 000 euroa). Palveluihin saatava valtionosuus ei kata palveluiden tuottamisen kustannuksia. Pitkäaikaistyöttömyydestä aiheutuvaksi työmarkkinatueksi arvioidaan 338 000 euroa (vuonna 2024 noin 230 000 euroa, vuonna 2025 lokakuun loppuun mennessä toteutunut 280 000 euroa). Kustannuksia vastaava laskennallinen valtionosuus oli vuonna 2025 yhteensä 420 000 euroa. Vuonna 2026 laskennallista osuutta ei enää ilmoiteta.

Hallitus käynnisti kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän uudistuksen syksyllä 2023. Tarkoituksena oli, että päivitetty järjestelmä olisi tullut voimaan vuoden 2026 alusta alkaen. Lokakuun 2024 lopussa kuitenkin tiedotettiin, että valtionosuusuudistus siirtyy vuodella eteenpäin eräisen lisäselvitystarpeiden vuoksi (VM). Marraskuun lopussa 2025 ilmoitettiin, että uudistus ei etene tällä hallituskaudella.

Pielaveden kunnan osalta suurimmat riskit suunnitelmakaudella ovat näin ollen verorahoituksen riittävyys, kuntien valtionosuuden (vos) pieneneminen oppilasmäärän vähetessä, Pohjois-Savon hyvinvointialueen taloushaasteet sekä palveluiden saavutettavuuden heikkeneminen, Pohjois-Savon hyvinvointialueen vuokraamat kiinteistöt 1.1.2026 alkaen ja niistä saatava vuokratuloa sekä tulevan TE-uudistuksen tulokset suhteessa mittavaan panostukseen.

Lisäksi hallitusohjelman kirjaukset perusopetuksen riittävästä väestöpohjasta ja lukioiden rahoitusjärjestelmän uudistamisesta aiheuttavat edelleen epävarmuutta. Valtioneuvosto päätti 30.10.2025 vähentää opiskelijakohtaista yksikköhintaa lukiokoulutuksessa 8953,47 euroon, taiteen perusopetuksessa 96,41 euroon sekä kansalaisopistoissa 103,69 euroon (vähennystä 4,32 euroa). Hallitus vähensi vapaan sivistystyön rahoitusta 13 % jo vuonna 2024. Kuntaliiton mukaan päätös sisältää 1,46 miljoonan lisäleikkauksen lukioiden rahoitukseen.

Kunnan omassa toiminnassa suurimmat riskit liittyvät Opinportti-hankkeeseen, uusiin tulonlähteisiin sekä sisäilmahaasteisiin.

Opinportti-hankkeessa Puustellin yläkoulun toiminta siirretään samaan rakennukseen (Opinporttiin) lukion kanssa. Valtuusto valitsi 17.4.2023 toteutettavaksi vaihtoehdoksi ratkaisun, jossa Opinporttiin siirtyy myös kirjaston ja liikuntahallin toiminnot. Lisäksi valtuusto päätti 27.5.2024 Opinportin saneeraus- ja uudisrakennuskouluinvestoinnin toteuttamisesta enintään 13,5 miljoonalla eurolla ja 17.6.2024 kirkonkylän asemakaavan muutoksen hyväksymisestä Opinportin korttelissa. Hankkeen mittava kustannusarvio on mittava

edellyttää, että sen rahoittaminen ja toteutus suunnitellaan huolella kunnan taloudellisen kantokyvyn mukaan. Tätä silmällä pitäen valtuusto teki kokouksessaan 27.5.2024 vuoden 2023 tilinpäätöksen hyväksymisen yhteydessä vapaaehtoisen 800 000 euron investointivarauksen Opinportin rakennus- ja saneeraushankkeeseen. Tällä hetkellä Opinportin lainatarve näyttää pienentyneen noin seitsemästä miljoonasta eurosta reiluun kolmeen miljoonaan. Jos kunnan sijoitukset puretaan kokonaan (markkina-arvo nyt 4,7 miljoonaa euroa), lainatarve on vain noin miljoona euroa. Rahoitusta suuremman riskin muodostaa Opinportin poistot, jotka rakennuksen valmistuttua ovat noin puoli miljoonaa euroa 30 vuoden tasapoistolla laskettuna.

Vihreän siirtymän mahdollistavia tuuli- ja aurinkovoimakaavoja on vireillä viisi kappaletta, joista Muntterinkankaan tuulivoimaosayleiskaava hyväksyttiin vuoden 2025 aikana varmuuden vuoksi kahteen kertaan. Vuonna 2026 päätöksentekoon etenevät Löytänän ja Vornankorven tuulivoimaosayleiskaavat. Lisäksi on käynnistynyt selvitys energiapuun uusista hyödyntämismahdollisuuksista.

Kansalaisopiston sekä vapaa-aikapalveluiden toimiston väistötilat jouduttiin siirtämään uudelleen kolmen kuukauden käytön jälkeen sisäilmahaasteiden vuoksi. Sisäilmahaasteita on raportoitu myös kunnanvirastolla, joten alkuvuonna 2026 alkava toimistotyön ja arkistojen selvitys on kiireellinen. Kansalaisopiston tulevaisuuden toimintapaikka on valtuuston 10.11.2025 päätöksen mukaisesti Rannankylän puukoululla sen jälkeen, kun perusopetus on siirtynyt sieltä Opinporttiin. Nykyisistä väistötiloista kansalaisopisto siirtyy kuitenkin ensin nykyisen kirjaston tiloihin Opinportin valmistuttua syksyllä 2027.

Lisäksi riskin kunnan toimintaan muodostaa osaavan henkilöstön saatavuus kaikilla palvelualueilla, mitä tosin koulujen henkilökunnan osalta helpottaa tieto uusista toimitiloista.

1.4. Kuntakonsernin toiminta ja talous

Kuntalaki korostaa kunnan ja konsernin ohjaamista kokonaisuutena. Kuntalain 110§:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon myös kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Tarkoituksena ei ole laatia koko konsernin talousarviota, mutta kunnan talousarvion liitteenä voi olla keskeisimpien tytäryhteisöjen talousarviot.

Pielaveden kunnan konsernirakenteeseen kuuluu 100 %:sti kunnan omistamat tytäryhtiöt, Kiinteistö Oy Pielaveden Vuokratalot ja Pielaveden Teollisuushallit Oy. Muut konsernitilinpäätökseen kuuluvat yhteisöt ovat kuntayhtymiä, jotka on lueteltu alla. Omistusyhteysyritystä ei yhdistellä konserniin. Alla kaaviossa on esitetty myös muita keskeisiä sidosyksiköitä. Tilinpäätöksessä 2024 konsernivastuiden yhdistäminen taseeseen nostaa kunnan viime kädessä vastattavan lainamäärän 11 milj. euroon (vuonna 2023 yht. 12 M€). Konsernin lainat ja vuokravastuut ovat yhteensä 14,6 milj. euroa (15 milj. euroa).

Kiinteistö Oy Pielaveden Vuokratalojen sekä Pielaveden Teollisuushallit Oy:n toimitusjohtajana on vuodesta 2023 alkaen toiminut Jouni Tissari.

Konsernin toiminnan ohjaus

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt 11.9.2017 § 78 Pielaveden kunnan päivitetyn konserniohjeen, jonka mukaan valtuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista. Konserniohjeen keskeiset tavoitteet ovat lähtöisin kuntastrategiasta ja niiden tarkoitus on varmistaa arvojen lisäksi terveet ja riittävät liiketoimintaperiaatteet; kuten avoimuus, tulostietojen oikeellisuus, sisäinen ja ulkoinen valvonta, riskienhallinta, hyvät laskenta ja kirjanpitokäytäntö ja että omistuksia hoidetaan tuottavasti ja luotettavasti. Tytäryhteisöjen tule toiminnassaan edistää kuntastrategian valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista.

Kunnanhallitus johtaa kuntakonsernia ja muuta verkostotoimintaa ja nimittää kunnan edustajat konserniyhteisöjen yhtiökokouksiin, sekä vastaa konsernin hallinnon ja talouden koordinoinnista, yhteisöjen valvonnan järjestämisestä ja antaa valtuustolle oleelliset tiedot konsernin ja muun yhteistoiminnan toiminnasta. Kunnanhallitus antaa myös kuntalain 23 §:n perusteella tarvittaessa konserniyhteisöjä velvoittavia ohjeita, nimeää kunnan edustajat ja ehdokkaat yhteisöjen hallintoelimiin ja tilintarkastajaksi ja antaa tarvittaessa ohjeita kunnan edustajille kuntayhtymien yhtymäkokouksissa sekä tytär- ja osakkuusyhteisöjen, sekä tarvittaessa myös muiden verkostoyhteistyöelimien kokouksissa käsiteltävinä oleviin asioihin. Kunnanhallitus seuraa konserniyhteisöjen ja muun verkostotoiminnan toimintaa ja tekee tarvittaessa toimenpide-ehdotuksia.

Omistajaohjauksen asiat käsitellään kunnanhallituksessa pykälässä ”Kuntakonsernin ajankohtaiset asiat”.

Tytäryhtiöiden tavoitteiden toteutuminen vuonna 2024

Pielaveden kunnan konserniohjeen mukaan kunnan tytäryhtiöille vahvistetaan toiminnalle tavoitteet.

Pielaveden Teollisuushallit Oy:n taloudelliset tavoitteet talouden tasapainosta ei toteutunut. Kunnossapitotavoitteet täytyi ehdotusten mukaisina. Kiinteistökantaan ei tullut muutoksia.

Kiinteistö Oy Pielaveden vuokratalojen toiminnallinen tavoite vuokrattavista huoneistosta oli vuodelle 2024 > 95 %. Tavoite ylittyi ollen 96 %. Toiminnalliset tavoitteet talouden tasapainosta sekä huoneistojen korjauksista saavutettiin.

Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Pielaveden Teollisuushallit Oy on vuonna 2002 perustettu ja täysin kunnan omistama yhtiö, jonka hankkii, omistaa ja vuokraa teollisuushalleja Pielaveden kunnan alueella erilaisten yritysten käyttöön. Tarkoituksena on auttaa yrityksiä alkuun vuokratiloissa ja mahdollisesti myydä kiinteistöjä yrityksille. Yhtiö omistaa kaksi hallikiinteistöä, joiden rakennukset ovat valmistuneet vuosina 1982–1991.

Pajateillä sijaitsevan hallin pitkäaikainen vuokralainen, Monitaitoiset ry, lopetti toimintansa keväällä 2022, jonka jälkeen iso osa tiloista jäi ensin tyhjilleen. Teollisuushallin tiloja saatiin vuokrattua vähitellen, mutta toimistorakennus oli vain osittain vuokrattuna. Pajatien halli ja toimistorakennus myytiin huhtikuussa 2025. Puustellintien halli on ollut vuokrattuna 100 % käyttöasteella.

Yhtiön taloudellinen tilanne on huono, eivätkä vuokratuotot riitä kattamaan ylläpitokustannuksia ja poistoja. Teollisuushallit Oy:n tilinpäätös on ollut viimeksi positiivinen vuosina 2020–2021. Vuonna 2022 yhtiön tulos oli noin 47 000 euroa tappiollinen, vuonna 2023 noin 149 000 euroa tappiollinen ja vuonna 2024 noin 10 000 euroa tappiollinen. Talousarviossa 2025 varaudutaan noin 34 000 euron tappioon. Tulos ei yllä positiiviseksi, vaikka yhtiön teki vuonna 2023 yhteensä 140 000 euron lisäpoiston ja vuonna 2025 myi toisen halleistaan

Yhtiö ei ole pystynyt tekemään suuria investointeja, ainoastaan pienempiä pakollisia korjauksia ja huoltoja. Jatkossa kiinteistön kunnossapidossa tehdään ainoastaan välttämättömiä korjauksia ja kunnostuksia. Jos jäljellä olevan hallin vuokrahintaa ei saada korotettua, ei yhtiö tule olemaan tulevaisuudessakaan kannattava eikä normaaleja huolto- ja korjaustoimenpiteitäkään voida toteuttaa. Tästä seuraa, että kiinteistön korjausvelka ja tulevien remonttien laajuus kasvaa. Lisäksi yhtiön osakepääoma tilinpäätöksen 2024 mukaan, 630 000 euroa, on liian suuri verrattuna kiinteistöjen arvoon.

Yhtiön ja kuntakonsernin on valmistauduttava Puustellintien hallin myyntiin sekä Pielaveden Teollisuushallit Oy:n alasajoon.

Kiinteistö Oy Pielaveden Vuokratalot on kokonaan Pielaveden kunnan omistama, vuonna 1991 perustettu vuokrataloyhtiö. Yhtiön toimialana on hankkia, omistaa ja vuokrata asuntoja Pielaveden kunnan alueella. Rakennukset ovat valmistuneet vv. 1976–1993 ja asuntoja on yhteensä noin 150. Tavoitteena on tarjota terveellisiä ja turvallisia koteja hyvin hoidetussa ympäristössä.

Vuonna 2024 vuokrattavissa olevien asuntojen käyttöaste oli 96 %, kun se vuonna 2023 oli 97 %. Asuntohakemuksia vuonna 2024 tuli aikana 70 kappaletta, kun edellisvuonna hakijoita oli 81. Huhtikuussa 2024 voimaan tulleet asumistuen muutokset eivät vaikuttaneet vuokrasaamisten määrään, mutta vuoden 2025 aikana vuokranmaksujen myöhästymiset sekä saamisten ja häätöjen määrä on kasvanut. Normaalien huolto- ja kunnossapitotöiden lisäksi vuonna 2026 on tarkoitus jatkaa pitkäaikaisten vuokralaisten asuntoja sekä korjata tiilikattojen pinnoituksia.

Yhtiön talous on tasapainossa. Asuntojen käyttöastetta on tärkeä seurata, koska hakijamäärä on laskussa. Pitkäaikaista lainaa on 31.12.2025 noin 850 000 euroa, joten investointeja on harkittava tarkasti. Haasteena isoissa investoinneissa on vuokratason nousu, joka on jo nyt kohtalaisen korkea.

Pielaveden keskusta-alueen asunto- ja rakennuskanta on hyvin eri ikäistä. Uusimmista rakentamishankkeista on vastannut kunta: vuonna 2021 valmistui uusi pelastusasema ja vuonna 2022 uusi Tarulinnan päiväkoti. Uuden Opinportin odotetaan valmistuvan vuonna 2027. Keskusta-alueella maantasolla sijaitsevista, hyväkuntoisista liiketiloista on ollut pulaa samaan aikaan, kun yksityisten omistamia isoja kiinteistöjä rapistuu käyttämättöminä aivan avainpaikoilla.

Jos osakin Pielavedellä vireillä olevista tuuli- ja aurinkovoimaosayleiskaavoista toteutuu, tulee vuokra-asunnoista Pielavedellä pulaa vähintään rakentamisaikana. Keskustan asuntokantaa on tärkeä uudistaa ja monipuolistaa. Pielaveden kunta on mukana Kehitysyhtiö SavoGrow Oy:n hankkeessa Asumisen uudet tuulet maakuntien rajoilla, jossa haetaan tähän haasteeseen ratkaisuja sekä vuokrataloyhtiön roolia ratkaisujen toteuttajana.

Pielaveden kuntakonsernin haasteena on asumisen kehittämiseen liittyvien resurssien vähyys. Tähän on tarkoitus ottaa kantaa vuoden 2026 aikana laadittavassa elinvoimaohjelmassa.

Kuntakonsernin talouteen on vaikuttanut merkittävästi sote-kiinteistöjen vuokraaminen hyvinvointialueelle 1.1.2023 alkaen. Pohjois-Savon hyvinvointialue ilmoitti vuokraavansa kiinteistöt kunnilta vain 31.12.2025 asti ja sen jälkeen vuokrasopimukset oli neuvoteltava uudelleen. Uusia vuokrasopimuksia ei ole talousarviota laadittaessa vielä tehty, mutta Pielaveden kunta varautuu talousarviossaan 2026 noin 200 000 euron vuokratulojen vähenemään. Valtuuston päätöksellä 10.11.2025 hyvinvointialueelle vuokrattavia kiinteistöjä ei yhtiöitetä markkinoiden puuttumisen vuoksi.

Kehitysyhtiö SavoGrow Oy:tä, Savon ICT-palvelut Oy:tä, Servica Oy:tä ja Ylä-Savon Jätehuolto Oy:tä koskee mahdollinen hankintalain uudistus, minkä johdosta jokaisen yhtiön ja niiden omistajien on valmistauduttava omistuksen ja tarvittaessa palveluiden uudelleen järjestelyihin vuoden 2026 aikana. Lakiluonnoksessa siirtymäaika päättyy 30.6.2027 riippumatta siitä, milloin lakiluonnos tulee voimaan, mutta ilmoituksella saattaa olla mahdollista saada lisäaikaa vuoteen 2030 asti. Järjestelyistä aiheutuvista kustannuksista ja niiden toteutumisesta on sovittava yhdessä omistajakuntien kesken.

1.5. Talousarvion rakenne, sitovuus, seuranta ja tilivelvolliset

Kuntalain 125 §:n mukaan tilivelvollisia ovat kunnan toimielimen jäsenet, asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat sekä tilivelvolliset toimielinten jäsenet. Valtuutetut eivät ole tilivelvollisia, mutta kunnan muiden toimielinten jäsenet ovat. Kuntalain 30 §:n mukaan kunnan toimielimiä ovat valtuuston lisäksi kunnanhallitus, lautakunnat, valiokunnat ja johtokunnat, niiden jaostot ja toimikunnat.

Kuntalain 125 §:n mukaan tilivelvollisia ovat: • kunnan toimielimen jäsenet • asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat

Pielaveden tilivelvolliset viranhaltijat ovat valtuuston päätöksen 10.2.2025 § 6 mukaisesti

1) kunnan hallinnosta ja taloudesta vastaavat keskushallinnon viranhaltijat
   - kunnanjohtaja
   - hallintojohtaja
   - talouspäällikkö
2) palvelualueiden johtajat siten kuin kunnanhallitus heidät nimeää hallintosäännön 32 §:n mukaisesti
   - kasvun ja oppimisen johtaja
   - ympäristön ja asumisen johtaja
3) esittelijät - tässä lueteltuina muut kuin esittelijänä toimivat keskushallinnon viranhaltijat tai osastopäälliköt
   - kansalaisopiston rehtori (kansalaisopiston johtokunta)
   - rakennustarkastaja (rakennusvalvontajaos).

2. VUOSIEN 2026-2028 TALOUSSUUNNITELMAT YLEISPERUSTELUT

2.1. Yleinen taloudellinen tilanne

Yleinen talouskehitys (VM taloudellinen katsaus syksy 2025):

Suomen bruttokansantuote (BKT) kasvoi viime vuonna 0,4 prosenttia vuositasolla ja talouden toipuminen jatkuu. Inflaation hidastuminen, korkojen lasku ja tuloveronalennukset lisäävät kulutusta. Rakentamisen toipuminen, energiasiirtymä ja puolustushankinnat kasvattavat investointeja. Talouden kasvua hidastavat Yhdysvaltojen tullien korotukset ja yleinen epävarmuus. BKT kasvaa 1,0 prosenttia vuonna 2025, ja 1,4 prosenttia vuonna 2026 ja 1,7 prosenttia 2027. Työllisyys kasvaa vasta vuosina 2026–2027 talouden vahvistuessa. Työttömyysaste laskee vuoden 2025 9,4 prosentista 8,4 prosenttiin vuonna 2027.

Heikko lähtötilanne ja talouden hidas kasvu painavat julkista taloutta tänä vuonna (2025). Lähivuosien ennakoitu talouskasvu sekä hallituksen sopeutustoimet pienentävät alijäämää vain maltillisesti, kun menoja lisäävät kasvavat puolustusinvestoinnit, hoiva- ja hoitomenot sekä velanhoitokustannukset. Julkisyhteisöjen alijäämä on tänä vuonna 4,3 prosenttia suhteessa BKT:hen ja pienenee siitä n. 3,6 prosenttiin vuonna 2026 ja kolmen prosentin tuntumaan ennustejakson lopulla. Velkasuhde vakiintuu hetkellisesti vuonna 2027, minkä jälkeen se kääntyy uudelleen kasvuun ja ylittää 90 prosenttia vuonna 2029.

Yhdysvaltojen aiheuttamat kaupan jännitteet vaikuttavat monella tavalla maailmantalouden näkymiin. Vaikka epävarmuus tulleista on osin vähentynyt saavutettujen sopimusten myötä, se ei ole kokonaan hävinnyt. Yhdysvaltojen asettamat tullit haittaavat maailman tavarakauppaa ja aiheuttavat kustannusten nousua yrityksille ja hintojen nousua kuluttajille. Samaan aikaan geopoliittiset jännitteet aiheuttavat levottomuutta, joskin niiden markkinavaikutukset ovat viime kuukausina olleet vaimeita. Maailmantalous kasvaa 2,9 prosenttia 2025, ja kasvu kiihtyy kolmeen prosenttiin 2026 pitkälti Euroopan vetämänä.

Euroalueen kasvu on kiihtynyt loppuvuonna 2024 ja alkuvuonna 2025 reaalitulojen kasvaessa ja yksityisen kulutuksen elvyttyä. Lisäksi erityisesti eteläisen Euroopan kasvua on tukenut EU:n mittava NextGenerationEU -elvytyspaketti ja Espanjan osalta laajamittainen maahanmuutto Etelä-Amerikasta. Teollisuuden näkymät ovat aiempaa myönteisimpiä etenkin Saksan ilmoittamien suurten infrastruktuuri- ja puolustusinvestointien tukemana. Puolustusteollisuuden näkymät ovatkin kohentuneet kautta maanosan kireässä geopoliittisessa tilanteessa. Vahva euro ja Yhdysvaltojen asettamat tullit vaikeuttavat kuitenkin vientiä Yhdysvaltoihin. EU-USA tulli- ja investointisopimus hälvensi epävarmuutta, joskin sopimuksen toteutuminen kaikilta osin ei ole taattu. Euroalueen kasvu elpyy 1,1 prosenttiin 2025 ja edelleen 1,3 prosenttiin 2026.

Yhdysvalloissa pitkään potentiaalin yläpuolella ollut talouskasvu hidastuu 1,8 prosenttiin 2025 ja edelleen 1,6 prosenttiin 2026 yksityisen kulutuksen heiketessä. Investointien ja yksityisen kulutuksen näkymiä varjostaa epävarmuus talouspolitiikan suunnasta ja tullien vaikutukset. Tullit ovat keskimäärin korkeimmalla tasolla sitten 1930-luvun.

Huolimatta kauppapoliittisesta levottomuudesta ja geopoliittisista jännitteistä tilanne rahoitusmarkkinoilla on ollut suhteellisen vakaa. Energian hinnan kehitys on ollut maltillista ja monet pörssi-indeksit ovat huipputasoillaan. Yhdysvaltojen pitkien valtionlainojen korot ovat olleet hieman koholla ja uusien lainojen kysyntä on ollut aiempaa vaatimattomampaa, peilaten epävarmuutta koskien Yhdysvaltojen talouspolitiikkaa. Vastoin odotuksia dollarin valuuttakurssi suhteessa euroon on ollut laskusuunnassa, ja futuurit viittaavat yhä heikkenevään suuntaan.

Teollisuuden raaka-aineiden hintakehitys on ollut vakaata ainakin euromääräisesti arvioituna, eikä merkittäviä nousupaineita ole näköpiirissä. Ruoan hinta on ollut noususuunnassa maailmanmarkkinoilla, mikä viittaa maltillisesti kohoaviin vähittäishintoihin n. vuoden aikana. Raakaöljyn futuurit ovat laskevia, ja näkymä maakaasun hinnalle Euroopassa on myös maltillinen.

Työmarkkinoiden käänne parempaan siirtyy ensi vuoteen. Pari vuotta jatkunut heikko työmarkkinasuhdanne ei vielä osoita kohenemisen merkkejä. Alkuvuonna 2025 työllisten lukumäärä supistui 0,7 prosenttia ja työttömien lukumäärä lisääntyi 13,1 prosenttia. Runsaimmin työllisyys on viime vuodesta vähentynyt

alkutuotannossa ja julkisen hallinnon palvelualoilla. Lisäksi työllisyysasteen trendi on laskenut vuodenvaihteesta. Toisaalta työllisten lukumäärä on lisääntynyt merkittävästi rakentamisen alalla sekä rahoitus- ja vakuutuspalveluissa. Työttömien lukumäärä on lisääntynyt enemmän kuin työllisten lukumäärä vähentynyt, joten työvoimaa on työmarkkinoilla runsaasti. Parina viimeisimpänä vuotena väestöön suhteutettuna työvoimaa oli yhtä paljon kuin viimeksi 1980–90 lukujen vaihteessa. Tehtyjen työtuntien määrä supistui työllisten määrää enemmän, joten keskimääräinen työaika supistui työllistä kohden. Kehitykseen vaikutti osa-aikaisten palkansaajien määrän lisääntyminen ja kokoaikaisten vähentyminen.

2.2. Valtion toimenpiteiden vaikutus kuntatalouteen

Valtio osoittaa kuntien valtionapuihin noin 5,9 mrd. euroa vuonna 2026, ja valtionavut kasvavat noin 3 prosenttia vuodesta 2025. Laskennalliset valtionosuudet ovat noin 4,9 mrd. euroa, kuntien verotulomenetysten korvaukset noin 0,5 mrd. euroa ja muut valtionavut noin 0,5 mrd. euroa.

Valtion toimenpiteiden vaikutus kuntatalouteen vuoden 2026 talousarviossa

VM Kuntatalousohjelman vuodelle 2026 mukaan valtion talousarvioesitys sisältää lukuisia kuntatalouteen vaikuttavia toimenpiteitä, joiden nettovaikutus kuntatalouteen vaihtelee. Uusiin tai laajentuviin tehtäviin ja velvoitteisiin osoitetaan 100 prosentin valtionosuus, ja valtion päättämien veroperustemuutosten vaikutukset kompensoidaan kunnille. Osana keväällä 2024 linjattuja säästöpäätöksiä joitakin kuntien tehtäviä ja velvoitteita edelleen poistetaan.

Pääministeri Orpon hallituksen linjaamien toimenpiteiden yhteisvaikutus heikentää kuntataloutta noin 170 milj. eurolla vuonna 2026 vuoteen 2025 verrattuna. Vuoden 2026 talousarvioesityksessä kuntataloutta heikentävät erilaiset valtiontalouden sopeutustoimet. Peruspalveluiden valtionosuuteen kohdennetaan 75 milj. euron vähennys, ja myös vuonna 2026 valtionosuuden indeksikorotuksesta vähennetään yksi prosenttiyksikkö.

Kun tarkastellaan pääministeri Orpon hallituksen päätösperäisten toimien vaikutuksia koko vaalikauden ajalta, nettovaikutus on yhteensä noin 200 milj. euroa kuntataloutta vahvistava vuonna 2026. Luvussa ei ole huomioitu sitä, että vuosina 2024–2025 toteutettu sosiaaliturvarahastojen säästöjen kanavointiratkaisu kasvatti kuntien verotuloja ja vähensi kuntatyönantajien maksurasitusta noin 100 milj. eurolla vuodessa.

Kuntatalouden kehitysarvio

Vuonna 2024 kuntatalouden tila heikkeni edellisvuoteen verrattuna, mikä näkyi sekä vuosikatteen, tilikauden tuloksen että toiminnan ja investointien rahavirran heikentymisenä. Investointitaso pysyi korkeana, eivätkä kuntatalouden käyttötulot riittäneet nettoinvestointien kattamiseen. Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta kääntyi 365 miljoonaa euroa negatiiviseksi ja lainakanta kasvoi noin 600 miljoonalla eurolla 20,5 mrd. euroon.

Kuntatalouden tilanne heikkenee edelleen vuonna 2025. Toimintakuluja kasvattavat mm. kunta-alalle sovitut palkankorotukset, jotka nostavat työvoimakustannuksia yhteensä 2,8 prosentilla vuonna 2025, ja vuoden alusta voimaan tullut TE-palvelu-uudistus. Uudistuksessa kunnille ja kuntien muodostamille yhteistoiminta-alueille siirtyi vastuu työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisestä, ja samalla kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennettiin. Uudistuksen seurauksena kuntahallinto on aiempaa suhdanneherkempi, sillä nyt tulojen lisäksi myös menot reagoivat suoraan työllisyyskehitykseen.

Pitkään jatkuvat työttömyysjaksot nostavat kuntien osuutta työttömyysetuuksien rahoituksesta. Avustusmenoja onkin nostettu ennusteessa vuoden alkupuoliskon työttömyysmenojen kertymien perusteella. Lisäksi uudistus voi kasvattaa kuntien välisiä eroja entisestään, sillä työllisyyden vaihtelu poikkeaa kuntien välillä. Työttömyysetuuksien kasvusta huolimatta arviota kuntien ja kuntayhtymien omista sopeutustoimista kuluvana vuonna on kasvatettu ennusteessa 150 miljoonaa euroon, sillä kertymätietojen ja

tilinpäätösennusteiden perusteella kuntatalouden menot eivät ole kehittyneet yhtä voimakkaasti kuin mitä aiemmin arvioitiin. TE-palvelu-uudistuksesta huolimatta kuntien peruspalvelutuotannon painopiste säilyy koulutus- ja sivistyssektorilla, jonka kokonaispalvelutarve on laskeva syntyvyyden laskun vuoksi. Oppilaiden määrän väheneminen ei kuitenkaan tarkoita sitä, että opetuksen järjestämisen kustannukset laskisivat samassa tahdissa, varsinkin kun erityisen tuen tarve on kasvanut. Lisäksi varhaiskasvatuksen osallistumisaste on kasvanut viime vuosina. Palvelutarpeen laskua on siksi totuttuun tapaan hieman loivennettu painelaskelmassa.

Kuntien valtionosuudet kasvavat kuluvana vuonna (2025) TE-palvelu-uudistuksen myötä kuntien tehtävien ja rahoitusvastuun laajentuessa. Kuntien saamien valtionosuuksien kasvua kuitenkin hidastavat muun muassa sote-siirtoon liittyvät tarkistukset, hallitusohjelman mukainen valtionosuuksiin tehtävä indeksisäästö sekä asukasluvun ja laskentatekijöiden muutokset, erityisesti lapsi-ikäluokkien pieneneminen. Lisäksi verotulomenetysten korvausten vähennys pienentää valtionosuuksia vuonna 2025 tuntuvasti, tosin verotulot kasvavat vastaavasti. Kuntien verotulojen kehitys on ollut kuluvana vuonna vaimeaa ja ennusteita on jouduttu madaltamaan alkuvuoden kertymätietojen vuoksi. Verotulot jäävät lähes edellisen vuoden tasolle. Vuonna 2025 vuosikate supistuu edellisvuodesta, mutta riittänee kattamaan poistot. Tilikauden tulos on niukasti positiivinen. Tulosta kuitenkin vahvistaa osin kertaluontoinen satunnainen tuotto, jonka vaikutus ei ulotu tuleviin vuosiin. Toiminnan ja investointien rahavirta heikkenee -1,1 miljardiin euroon.

Vuonna 2026 kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirran ennustetaan heikkenevän -1,4 mrd. euroon. Toimintakate heikkenee 4,7 prosenttia toimintakulujen kasvaessa ja toimintatuottojen vähentyessä. Toimintakulujen kasvun taustalla on etenkin henkilöstökustannusten kasvu. Keväällä 2025 sovittu palkkaratkaisu kasvattaa työvoimakustannuksia 3,2 % vuonna 2026 ja 3,9 % vuonna 2027. Kunta-alan ansiokehityksen ennakoidaan ylittävän yleisen ansiokehityksen erityisesti vuosina 2027–2028 sopimuskorotusten ajoitusten ja kunta-alalle sovitun palkkojen ja palkkausjärjestelmien kehittämisohjelman vuoksi. Kuntien kustannuskehitystä kuvaava peruspalvelujen hintaindeksiennuste vuodelle 2026 on 3,5 prosenttia ja vuosille 2027–2029 keskimäärin 3,3 prosenttia vuodessa. Vuoden 2026 toimintatuottoja pienentää sote-kiinteistöjen vuokrasopimusten päättyminen ja uudelleenneuvottelut. Kehitysarviossa on oletettu, että kuntien saamat vuokratuotot pienenevät noin 150 miljoonalla eurolla vuodesta 2026 alkaen. Laskelmassa on myös huomioitu sote-uudistuksen omaisuusjärjestelyn muutoskustannuksia niin, että sekä kuntien menojen että tulojen on oletettu kasvavan 5 milj. vuonna 2026, 55 milj. vuonna 2027, 70 milj. vuonna 2028 ja 20 milj. vuonna 2029. Vuonna 2026 kuntien valtionosuuksien kasvua hidastavat hallituksen pysyvät valtionosuusleikkaukset sekä hallituskauden aikainen yhden prosenttiyksikön indeksijarru. Lisäksi valtionosuuksien kehitystä hidastaa vuoteen 2027 saakka sote-siirtoon liittyvien takautuvasti perittävien valtionosuuksien vähennys.

Verotulot muodostavat suurimman osan kuntien tuloista. Suhdannetilanteen kohentuessa verotulojen kehitys vahvistuu vuonna 2026 5,2 prosentin kasvuun ja tasaantuu vuosina 2027–2029 keskimäärin hieman alle 4 prosenttiin vuodessa. Painelaskelman perusteella kuntatalouden tulot eivät kuitenkaan riitä kattamaan kasvavia menoja, eikä vuosikate riitä tulevina vuosina nettoinvestointeihin. Kuntatalouden investoinnit pysyvät korkealla tasolla, vaikka kuntakohtaiset erot ovat huomattavia. Osassa kunnista investointinäkymät ovat laskevia, mutta etenkin kasvukeskuksissa muuttoliike ylläpitää kuntien investointipaineita. Valtaosa investoinneista kohdistuu välttämättömään perusinfrastruktuuriin kuten rakennuksiin, mutta myös vihreän siirtymän investoinnit pitävät osaltaan investointitasoa korkealla. Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta uhkaa syvetä -1,4 miljardiin euroon vuonna 2026 ja -1,5 mrd. euroon vuonna 2027. Tulojen ja menojen epätasapaino helpottuu hieman painelaskelman lopulla vuonna 2028, kun hallitusohjelman mukainen indeksijarru peruspalvelujen valtionosuuteen ja sote-uudistuksen määräaikaiset vähennykset koskien vuoden 2023 valtionosuuksia poistuvat. Toiminnan ja investointien rahavirta jää kuitenkin vuonna 2028 noin 1,2 miljardia ja vuonna 2029 noin 1,0 miljardia negatiiviseksi. Negatiiviset toiminnan ja investointien rahavirrat näkyvät kuntatalouden lainakannan kehityksessä, joka uhkaa kasvaa 26,5 mrd. euroon vuonna 2029.

Myös korkomenot lisääntyvät lähivuosina, vaikka lyhyet markkinakorot ovat jo kääntyneet laskuun. Merkittävä osa kuntien lainakannasta on kuitenkin kiinteäkorkoisia tai suojattuja, minkä vuoksi markkinakorkojen muutokset heijastuvat korkokustannuksiin viiveellä.

Kuntatalouden kestävyyteen vaikuttavat jatkossa yhä enemmän kuntien kyky hallita työvoimakustannuksia, sopeuttaa investointeja sekä hyödyntää digitalisaatiota ja uusia teknologioita palvelutuotannossa. Väestörakenteen muutos, kaupungistuminen ja vihreä siirtymä lisäävät investointitarpeita, mutta vaativat samanaikaisesti rakenteellisia uudistuksia. Tulojen ja menojen epätasapaino edellyttää kuntien omia sopeutustoimia ja tiukkaa menokuria. Palvelut ja palveluverkko on sopeutettava kuntien tulorahoitukseen. Samalla tulopohjan vahvistaminen voi johtaa veronkorotuspaineisiin erityisesti kunnallisverotuksessa. Kuntatalouden kehitysarvion pohjalla olevaan kokonaistaloudelliseen ennusteeseen liittyy paljon riskejä. Suhdanteiden vaikutus välittyy verotulojen ja työttömyyskehityksen kautta kuntatalouteen. Kuntatalouden menot voivat jäädä arvioitua pienemmiksi, jos kunnat ja kuntayhtymät onnistuvat sopeuttamaan sekä palveluverkkoaan että toimintaansa vastaamaan pienenevää palvelutarvetta ja rahoitusta. Sopeutustoimien epäonnistuminen tai muut menolisäykset, esimerkiksi arvioitua suuremmat sote-kiinteistöjen vuokramenetykset, voivat vastaavasti heikentää tilannetta.

EKP:n ohjauskorkoa on laskettu 2,0 %:iin kesäkuussa 2025 (3,5 % lokakussa 2024).

Tilastokeskuksen mukaan kuluttajahintojen vuosimuutos oli -0,2 % lokakuussa 2025. Inflaation laskeminen liittyy energian hinnan sekä korkojen laskuun.

2.3. Verorahoituksen muutoksia

VM:n laatima syksyn 2025 kuntatalousohjelma on laadittu valtion vuoden 2026 talousarvioesityksen yhteydessä. Ohjelma on valmisteltu valtiovarainministeriön nimeämässä sihteeristössä, jossa ovat mukana kaikki keskeiset kuntien tehtävälainsäädäntöä ja kuntatalouteen vaikuttavia valtion toimenpiteitä valmistelevat ministeriöt sekä Suomen Kuntaliitto. Valtion ja kuntien välinen neuvottelu on käyty Kuntatalouden ja -hallinnon neuvottelukunnassa sekä neuvottelukunnan talousjaostossa. Hallitus on käsitellyt kuntatalousohjelman valtion vuoden 2026 talousarvioesitystä koskevissa neuvotteluissa.

2.3.1. Verotulot

Kunnallisvero

Kunnallisveron tuoton arvioidaan olevan vuonna 2026 noin 10,7 mrd. euroa, mikä on noin 0,6 mrd. euroa enemmän kuin vuonna 2025. Kunnallisveron tuottoon vaikuttavat kehyskaudella veropohjan kehitys sekä hallitusohjelmaan sisältyvät ja vuosien 2024 ja 2025 kehysriihissä tehdyt päätökset. Palkkatulojen osuus kunnallisveron veropohjasta on keskimäärin noin 68 prosenttia, eläkkeiden noin 24 prosenttia ja muiden tulojen, kuten esimerkiksi päivärahatulojen ja yritystulojen, osuus on noin 8 prosenttia. Tulorakenteessa on kuitenkin suuret erot kuntien välillä. Väestörakenteen ja työllisyyden kehitys vaikuttavat yksittäisten kuntien veropohjaan ja verotuottoon.

Pieni- ja keskituloisten työn verotusta kevennetään 520 miljoonalla eurolla vuonna 2026 ja lisäksi 125 milj. eurolla vuonna 2027. Lisäksi työtulovähennyksen lapsikohtaista korotusta kasvatetaan. Ylin marginaaliveroaste alennetaan noin 52 prosenttiin, ja tästä aiheutuvan verotuottomenetyksen pienentämiseksi ansiotuloverotuksen indeksitarkistus jätetään tekemättä niillä tulotasoilla, joille ylimpien marginaaliverojen alentaminen kohdistuu. Avainhenkilöiden lähdeveroa alennetaan, ja Suomeen palaaville kansalaisille otetaan käyttöön veronhuojennus. Lisäksi työn verotusta kevennetään hallitusohjelman mukaisesti vuosina 2026 ja 2027 pieni- ja keskituloisia painottaen. Kehyskaudella jatketaan hallitusohjelman mukaisten indeksitarkistusten tekemistä ansiotuloveroperusteisiin kaikilla tulotasoilla.

Ansiotuloveroperusteiden indeksitarkistus sisältyy teknisenä oletuksena myös vuosien 2028 ja 2029 ennusteisiin. Nollapäästöisten työsuhdeautojen verotuen voimassaoloa jatketaan vuodesta 2026 neljällä vuodella (muutos vaikuttaa myös yhteisöveron tuottoon). Verotuloja kasvattavat kehyskaudella työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksujen vähennyskelpoisuuden poistaminen, työhuonevähennyksen ja työsuhdepolkupyöräedun

verovapauden poistaminen, keinotekoisten osakevaihtojärjestelyjen avulla tapahtuvan osinkoverotuksen minimoimisen estäminen ja vapaaehtoisen eläkesäästämisen verotuen poisto. Lisäksi eräiden tilapäisten verotukien poistuminen kehyskaudella lisää hieman kunnallisveron tuottoa.

Yhteisövero

Kuntien yhteisöveron tuotoksi arvioidaan 1,74 mrd. euroa vuonna 2026. Yhteisöveron maksuunpanon mukaisen kokonaistuoton arvioidaan kasvavan vuosina 2026– 2029 keskimäärin noin 1,5 prosenttia vuodessa. Yhteisöveron tuoton ennustamisen lähtökohtana on viimeisimmän valmistuneen verotuksen mukainen yhteisövero, jota muutetaan arvioidun tuloskehityksen mukaisesti. Tuloskehityksen muutosta arvioidaan lähinnä kansantalouden tilinpidon toimintaylijäämän muutoksen avulla. Toimintaylijäämän arvioidaan kasvavan keskimäärin noin 3,5 prosenttia vuosina 2026–2029.

Kevään 2025 kehysriihessä tehtyjen päätösten mukaisesti yhteisöverotuloja kasvattaa vuonna 2026 työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksujen vähennysoikeuden poistaminen. Yhteisöverotuloja pienentää metsävähennyksen korottaminen. Ilmastoneutraaliin talouteen tähtääviä investointeja tuetaan vuonna 2025 myönnettävällä verohyvityksellä ja uudella vuodesta 2026 alkaen myönnettävällä verohyvityksellä. Yhteisöverokantaa alennetaan kahdella prosenttiyksiköllä 18 prosenttiin vuonna 2027. Lisäksi vertailutietotarkistusten sääntelyn kehittäminen ja työsuhdepolkupyöräedun poistaminen kasvattavat yhteisöveron tuottoa vuosina 2027 ja 2028. Yhteisöveron veroperusteisiin tehtävät muutokset kompensoidaan kunnille yhteisöveron jako-osuuksia muuttamalla, joten niiden vaikutus on kuntien rahoitusaseman näkökulmasta neutraali.

Kiinteistövero

Kiinteistöveron tuotto on noin 2,38 mrd. euroa vuonna 2026, mikä on noin 27 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2025. Kehyskaudella veron tuoton arvioidaan kasvavan keskimäärin noin 2,3 prosentin vuosivauhtia.

Hallitusohjelman mukaisesti käynnissä olevaa kiinteistöveron arvostamisuudistusta jatketaan. Hallituksen puoliväliriihen 2025 kirjauksen mukaan hallitus toteuttaa arvostamisuudistuksen siten, että uudistus on kohtuullinen kiinteistöjen omistajille. Kirjaukseen sisältyy merkintä uudistuksen portaittaisesta käyttöönotosta ja maksettavan kiinteistöveron määrän rajoituksista.

Kiinteistöverouudistuksessa päämääränä on saattaa rakennusten ja maapohjien verotusarvot vastaamaan paremmin niiden todellisia käypiä arvoja. Valtiovarainministeriössä vireillä olevan uudistuksen peruslähtökohtia on se, että tämänhetkiset verotusarvot perustuvat pitkälti vanhentuneisiin verotusarvon määräytymisperusteisiin, eivätkä ne kuvaa riittävän hyvin rakennusten ja maa-alueiden hintaeroja. Lisäksi uudistuksen tavoitteena on aikaisempaa selkeämpi ja läpinäkyvämpi arvostamisjärjestelmä, joka on myös mahdollista pitää aiempaa tehokkaammin ajantasaisena.

Tarkoituksena ei ole vaikuttaa kiinteistöverotuksen tasoon. Tämän takia veroprosenttien vaihteluvälejä tarkistettaisiin uudistuksen yhteydessä niin, että kunnat voisivat asettaa kiinteistöveroprosenttinsa siten, että verokertymä pysyy aiempien vuosien tasolla.

Kaivosmineraalivero

Vuonna 2024 voimaan tulleen kaivosmineraaliveron tuoton arvioidaan olevan noin 33 milj. euroa vuonna 2026. Tästä kaivosten sijaintikuntien osuus olisi 60 prosenttia eli noin 20 milj. euroa. Kaivosmineraaliveron tuottoa korottavat kehyskaudella hallitusohjelman ja vuosien 2024 ja 2025 kehysriihien linjaukset, jotka korottavat kaivosveron tuoton noin 105 milj. euroon. Lisäksi muutetaan valtion ja kuntien välistä jako-osuutta siten, että sijaintikuntien osuus kaivosveron tuotosta olisi vuodesta 2027 alkaen 20 prosenttia eli noin 21 milj. euroa.

2.3.2. Valtionosuudet

Kuntatalousohjelman mukaan valtio osoittaa kuntien valtionapuihin noin 5,9 mrd. euroa vuonna 2026, ja valtionavut kasvavat noin 3 prosenttia vuodesta 2025. Laskennalliset valtionosuudet ovat noin 4,9 mrd. euroa, kuntien verotulomenetysten korvaukset noin 0,5 mrd. euroa ja muut valtionavut noin 0,5 mrd. euroa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan valtionosuudet kunnille ovat vuonna 2026 noin 1,3 mrd. euroa. Hallinnonalan valtionavustuksista kunnille kohdistuu arviolta 191 milj. euroa

Lasten ja nuorten harrastustoiminnan (Harrastamisen Suomen malli) rahoituksen nykyiseen määrärahatasoon 14,4 milj. euroa, ehdotetaan pysyvää 5 milj. euron korotusta. Harrastamisen Suomen mallin rahoitus jaetaan valtionavustuksina kunnille, jotka vastaavat mallin toteutuksesta oman kuntansa lasten ja nuorten toiveiden mukaan. Tavoitteena on, että jokaisella lapsella ja nuorella olisi mahdollisuus mielekkääseen ja maksuttomaan harrastukseen koulupäivän yhteydessä. Liikuntapaikkarakentamisen avustuksia vähennetään valtiontalouden sopeutustoimien vuoksi 2,4 milj. euroa vuonna 2026 ja kokonaismäärärahatasoksi ehdotetaan 15,3 milj. euroa, mistä yli puolet arvioidaan kohdistuvan kuntiin. Hallituksen urheilun suurtapahtumiin kohdentamasta 0,85 milj. euron määrärahalisäyksestä arvioidaan kuntatalouteen kohdentuvan 0,35 milj. euroa.

Hallitus päätti syksyn budjettiriihessä varata 30 milj. euroa nuorten työllistymisseteleihin. Työllistymisseteliä voivat käyttää yritykset, jotka sitoutuvat 18–29-vuotiaiden nuorten työllistämiseen vähintään puolen vuoden ajaksi, painottaen nuoria, joilla ei ole kertynyttä työhistoriaa tai koulutusta tai se on vähäistä. Työllistymisseteliin myöntämisestä päättää työvoimaviranomainen. Määrärahat jaetaan työvoimaviranomaisille valtionavustuksina. Kokeilun yksityiskohdat tarkentuvat valmistelun edetessä syksyn 2025 aikana

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus vuonna 2026

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus on vuonna 2026 noin 3,55 mrd. euroa. Tästä enintään 10 milj. varataan valtionosuuden harkinnanvaraiseen korotuksen maksamiseen. Valtionosuus kasvaa vuoden 2025 varsinaiseen talousarvioon verrattuna noin 185,5 milj. euroa. Nettomääräisesti tehtävämuutokset kasvattavat valtionosuuden tasoa 69 milj. euroa vuonna 2026.

Suurimmat vaikutukset ovat oppimisen ja koulunkäynnin tuen uudistuksella 53,5 milj. euroa ja perusopetuksen kolmen vuosiviikkotunnin lisäämisellä 12,0 milj. euroa. Lisäksi yksityisten opetuksen järjestäjien kotikuntakorvausten nosto 100 prosenttiin kasvattaa valtionosuuden tasoa 6,4 milj. euroa ja kotihoidontuen Norjan mallin käyttöönotto 1,2 milj. euroa.

Valtionosuuden tasossa on huomioitu tehtävien ja velvoitteiden vähennyksenä kuntien työllistämisvelvoitteen kumoaminen 57 vuotta täyttäneiden työttömien työnhakijoiden osalta, 2,2 milj. euroa, ja työnhakijan palveluprosessin keventäminen 0,7 milj. euroa. Lisäksi esi- ja perusopetuksen tuen asiakirjojen vähentäminen ja työttömyysturvaan liittyvän muistutusvelvoitteen kumoaminen laskevat valtionosuuden tasoa yhteensä hieman alle yhden miljoonan euron verran.

Peruspalvelujen valtionosuudessa otetaan vuonna 2026 huomioon noin 21,8 euron määräaikainen vähennys kuntien velvoitteiden ja tehtävien purkamiseen liittyen. Valtionosuuden tasossa otetaan huomioon myös noin 167 milj. euron määräaikainen vähennys liittyen kunnilta hyvinvointialueille siirtyneiden tulojen ja kustannusten tasaukseen vuoden 2023 osalta. Lisäksi valtionosuuden tasossa otetaan huomioon vuodelle 2024 tehdyn 192 milj. euron määräaikaisen lisäyksen takaisinperintään liittyvä 64 milj. euron määräaikainen vähennys. Valtionosuuden tasossa huomioidaan vuodesta 2026 alkaen myös hallituksen päättämien kasvutoimien rahoitukseen liittyvä 75 milj. euron pysyvä valtionosuuden vähennys.

Vuonna 2026 peruspalvelujen valtionosuuden indeksikorotus on 3,5 prosenttia ja siitä aiheutuva valtionosuuden lisäys noin 111,1 milj. euroa. Hallitusohjelman mukaisesti peruspalvelujen valtionosuuden indeksikorotukseen tehdään kuitenkin yhtä prosenttiyksikköä vastaava vähennys vuosina 2024—2027. Vuonna 2026 vähennys pienentää valtionosuutta 31,6 milj. euroa. Valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon tarkistuksen valtionosuusvaikutus vuodelle 2026 on noin 127,5 milj. euroa valtionosuutta lisäävä, kun huomioidaan sotesiirtolaskelman yhteydessä kunnilta hyvinvointialueille siirretyt kustannukset ja tulot.

Valtionosuuden tasossa on edellä mainittujen muutosten lisäksi huomioitu vuodelle 2026 teknisinä lakisääteisinä muutoksina valtionosuuden laskentaan vaikuttavina tekijöitä nettomääräisesti yhteensä -13,4 milj. euroa. Merkittävin valtionosuuden tasoa nostava tekijä on asukasluvun ja laskentatekijöiden muutos, yhteensä 12,8 milj. euroa. Eniten valtionosuuden tasoa laskee perustoimeentulotuen kuntien rahoitusosuuden muutos 17,6 milj. euroa.

Vuoden 2026 peruspalvelujen valtionosuuden laskennalliset kustannukset ovat 11,7 mrd. euroa. Tästä ikärakenteen perusteella jaettavan rahoituksen osuus on noin 9,2 mrd. euroa ja muiden laskennallisten kustannusten osuus on 2,5 mrd. euroa. Kuntien omarahoitusosuus on noin 8,7 mrd. euroa eli 1549 euroa asukasta kohden. Omarahoitusosuuden jälkeen peruspalvelujen valtionosuus on 3,0 mrd. euroa. Lisäksi kunnille myönnetään valtionosuuden lisäosia yhteensä 314 milj. euroa. Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus on noin 786 milj. euroa. Tasauslisät ovat yhteensä noin 885 milj. euroa ja tasausvähennykset noin 98 milj. euroa.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuusprosentti on 25,73 vuonna 2026

Verotulomenetysten korvaukset

Hallitusohjelman mukaisesti hallituksen veroperusteisiin tekemien muutosten verotuottovaikutus korvataan kunnille. Vuodesta 2020 lähtien korvaukset on maksettu kunnille peruspalvelujen valtionosuuden yhteydessä, mutta erilliseltä valtion talousarvion momentilta.

Verotulomenetysten korvauksiin varataan vuoden 2026 talousarviossa yhteensä 534 milj. euroa1 . Momentin taso alenee nettomääräisesti yhteensä 6,5 milj. euroa. Korvauksia kasvattavat useat veroperustemuutokset, joista euromääräisesti merkittävin on ansiotuloveroperusteiden indeksitarkistus, joka lisää korvauksia 37 milj. euroa. Työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksujen verovähennyskelpoisuuden poistaminen henkilöverotuksessa puolestaan lisää kuntien verotuloja ja vähentää veromenetysten korvauksia 35 milj. euroa.

2.4. Kuntaliiton arvio kuntatalouden kehitysnäkymistä

Kunnilla on Suomessa verotusoikeus ja valtio rahoittaa osan lainsäädännöllä kunnille annetuista tehtävistä maksamalla kunnille valtionosuuksia. Valtion ja kuntien neuvottelumenettelyssä käsitellään kuntia koskevaa lainsäädäntöä, periaatteellisesti tärkeitä ja laajakantoisia kuntien toimintaa, taloutta ja hallintoa koskevia valtion toimenpiteitä sekä valtion- ja kuntatalouden yhteensovittamista. Kuntia neuvottelumenettelyssä edustaa Suomen Kuntaliitto. Osana valtion ja kuntien neuvottelumenettelyä valmistellaan kuntatalousohjelma. Sen valmistelu on osa julkisen talouden suunnitelman ja valtion talousarvioesityksen valmistelua.

Kuntatalousohjelmassa arvioidaan rahoituksen riittävyyttä kuntien tehtävien hoitamiseen. Ohjelmassa arvioidaan kuntien toimintaympäristön, palveluiden kysynnän ja kuntien tehtävien muutokset sekä tehdään arvio kuntatalouden kehityksestä. Kuntataloutta arvioidaan kokonaisuutena, osana julkista taloutta ja kuntaryhmittäin. Arviointi koskee kuntien lakisääteisiä ja muita tehtäviä sekä kuntien toiminnan tuottavuutta. (KL)

Kuntaliitto (pääekonomisti 9.10.2025):

Kuntatalouden näkymät pysyivät uusimmassa syksyn kehitysarviossa melko lailla ennallaan. Juuri nyt kuntatalouden tila heikkenee 2020-luvun alun poikkeusvuosien jälkeen nopeasti, mikä näkyy vuosikatteen, tilikauden tuloksen ja toiminnan ja investointien rahavirran romahtamisena vuonna 2025. Lähivuosina tunnusluvut pysyttelevät heikolla tasolla, kunnes vahvistuvat hieman vuosina 2028–2029 sote-siirtolaskelman tarkentumisesta johtuvien valtionosuuksien jälkiperintöjen päättyessä. Koko ennusteajanjakson ajan kuntataloudessa on tulojen ja menojen pysyvä, rakenteellinen epätasapaino. Arviointimenettelyyn päätyvien kuntien määrä nousee sekä velkaantuminen ja laskennallinen kunnallisveron korotuspaine kasvavat tulevina vuosina.

Kehitysarvion tarjoilema kuntatalouden näkymä ei voi toteutua sellaisenaan. Tilanteen parantamiseksi valtion tulee antaa kunnille työrauha ja pidättäytyä uusista tulojen leikkauksista ja rahoitusvastuiden lisäämisistä. Myös valtaosalta kuntia vaaditaan ennusteajanjaksolla huomattavaa lisäsopeutusta, tiukkaa menokuria ja uusia toimintatapoja palvelujen järjestämiseksi. Kuntien taloudellinen liikkumavara, erityisesti verotuksen

puolella, on kutistunut hyvinvointialueuudistuksen jälkeen rajusti. Erityisesti isojen kaupunkien päättäjät ovat vasta heräilemässä muutokseen.

Kuntatalouden kehitysarviossa toimintakuluja kasvattavat tulevina vuosina kunta-alan palkankorotukset, muut hintapaineet, TE-palvelu-uudistus sekä valtion muut julkisen sektorin menoja laajentavat linjaukset. Kunta-alan palkkakustannukset nousevat sopimuskorotusten vuoksi kuluvana vuonna 320 miljoonalla eurolla, ensi vuonna 380 miljoonalla eurolla ja vuonna 2027 peräti 470 miljoonalla eurolla. Myös peruspalvelujen hintaindeksin kasvu liikkuu tulevina vuosina 3,5 prosentin tuntumassa, vaikka kuluttajahintojen nousu on taittunut kahteen prosenttiin. Kustannuspaineita kunnille aiheuttavat lähivuosina myös valtion toimet, joista akuutein on kunnille ja kuntien muodostamille yhteistoiminta-alueille siirtynyt vastuu työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisestä sekä laajentunut rahoitusosuus työttömyysturvasta.

TE-palvelu-uudistus ajoittui kuntien kannalta erittäin vaikeaan ajankohtaan, sillä työttömien määrä ja työttömyyden etuusmenotlinkki toiseen palveluun ovat kasvaneet kuluvana vuonna odotettua voimakkaammin. Palvelutarvetta työllisyyspalveluissa kasvattavat myös toimeentulotuen ja asumistuen säästölait sekä nuorten henkilöiden perustoimeentulotuen rahoitusvastuun kasvattaminen sataan prosenttiin vuonna 2027. Samaan aikaan työllisyyspalveluiden järjestämisen vaikuttavuutta rajoittaa työllisyyspalveluprosessin voimakas normittaminen. Uudistukseen osoitettu valtionosuuskompensaatio näyttääkin jäävän ainakin alkuvuosina vajaaksi. TE-palvelu-uudistuksesta huolimatta kuntien rahankäytön toiminnallinen painopiste on edelleen koulutus- ja sivistyssektorilla. Sivistyspalvelujen osuus kuntien nettomenoista on karkeasti ottaen noin kolme neljäsosaa.

Kuntien tulevien vuosien menopaineita helpottaakin se, että sivistyksen toimialalla kokonaispalvelutarve, erityisesti esiopetuksessa ja perusopetuksessa, on laskeva syntyvyyden laskun ja nuorten ikäluokkien suhteellisen pienentymisen vuoksi. Kuntatalousohjelman kehitysarviossa kuntien palvelutarpeen laskua ei ole huomioitu täysimääräisenä muun muassa erityisen tuen tarpeen kasvattamisen vuoksi. Loivennuksesta huolimatta kuntien toimintamenot kasvavat ennusteen mukaan vuosina 2026–2029 keskimäärin vain 2,5 prosenttia. Ennuste vaikuttaa kuntatalouden tuoreimpien tilastojen perusteella hyvin haastavalta.

Sivistystoimen pienenevän palvelutarpeen vuoksi kuntien tyypillinen menokehitys ei voikaan enää säilyä sotevuosien tapaan 3–5 prosentin kasvukäyrällä, vaan tulevina vuosina myös sivistystoimen kustannuskehitystä on sopeutettava. Se ei tarkoita automaattisesti sitä, että lasten hyvinvoinnista leikataan. Kun rahoitusta kohdennetaan kohdennetummin ja vaikuttavammin tietoon perustuen, kokonaiskustannukset voivat laskea ja lasten hyvinvointi voi lisääntyä.

Jos opetuksen järjestämisen kustannuksia ei kyetä kunnissa sopeuttamaan lasten määrän vähentyessä niin kunnilla on käsissään uusi ”sote-ongelma”. Se tarkoittaa kasvavia lapsikohtaisia kustannuksia, pieneneviä valtionosuuksia sekä kasvavaa verojen korotuspainetta tuleville sukupolville. Kirsikkana kakussa ongelmaa alleviivaa se, että emme edelleenkään tiedä, miksi oppimistulokset ja hyvinvointi nuorten ikäluokissa heikkenevät.

Kunnat ovat tulevina vuosina lukuisten isojen haasteiden edessä. Joihinkin haasteisiin, kuten ulkopoliittisiin kiistoihin, emme juuri voi vaikuttaa. Moniin haasteisiin kuitenkin voimme vaikuttaa. Talouspaineiden helpottamiseksi kuntien on etsittävä sivistystoimesta uusia tapoja tuottaa vaikuttavia ja kustannustehokkaita palveluja. Kuntien on löydettävä myös rohkeasti keinoja, joilla helpotetaan työttömien työllistymistä työmarkkinoille. Myös valtiolla on roolinsa: esimerkiksi opetusta koskevaa lainsäädäntöä on joustavoitettava vastaamaan paremmin tilanteita, joissa lasten määrä vähenee.

2.5. Kuntalain talouden tasapainottamista koskeva sääntely

Talousarvio ja -suunnitelma

Kuntalain 110 §:n 3 momentin mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettely

Kuntalain 118§:n mukaan kunnan ja valtion tulee yhdessä selvittää kunnan mahdollisuudet turvata asukkailleen lainsäädännössä edellytetyt palvelut sekä ryhtyä toimenpiteisiin palvelujen edellytysten turvaamiseksi, jos vähintään toinen 2 ja 3 momentissa tarkoitetuista erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyn edellytyksistä täyttyy.

Arviointimenettely voidaan käynnistää, jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää 110 §:n 3 momentissa säädetyssä määräajassa.

Arviointimenettely voidaan lisäksi käynnistää, jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa, tai rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet seuraavat raja-arvot:

- kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia;
- kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti;
- asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla
- konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8.

Alijäämän kattamista koskevaa sääntelyä on täsmennetty siten, että taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Taloussuunnitelma voisi siten olla alijäämäinen, mutta vain enintään siihen määrään kuin laadintavuoden lopussa arvioidaan kertyvän ylijäämää.

Ylijäämän määrän arvioinnissa otetaan huomioon edellisen vuoden tilinpäätöksen lisäksi laadintavuoden talousarvio ja siihen tehdyt muutokset sekä muut tiedossa olevat laadintavuoden tulokseen vaikuttavat tekijät. Tällä tavoin otetaan huomioon edellisen vuoden tilinpäätökseen sisältyneen ylijäämän käyttö alijäämän kattamiseen jo talousarvion laadintavuonna. Kunnan laatiessa taloussuunnitelmaa se voi siten ottaa huomioon tasapainossa edellisen tilinpäätöksen ylijäämäerien ja talousarvion laadintavuoden arvioitujen ylijäämäerien yhteenlasketun määrän.

Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Jos taseeseen kertynyt alijäämä saadaan katetuksi säädettyä aikaa nopeammassa ajassa, ylijäämäinen tilinpäätös, jolla kertynyt alijäämä saadaan katetuksi, katkaisee momentin mukaisen kattamiskauden. Seuraavina tilikausina mahdollisesti kertyvän alijäämän johdosta alkaa uusi kattamiskausi.

Lakiin on otettu uusi säännös alijäämän kattamisen määräajasta kuntaliitostilanteessa. Uuden kunnan alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa kuntajaon muutoksen voimaantulosta. Uudella kunnalla tarkoitetaan kuntarakennelain 3 §:n mukaisesti kuntien yhdistymisen tuloksena syntynyttä kuntaa.

Pielaveden kunnan avaavassa taseessa 1.1.2025 on ylijäämää noin 4,9 milj.€.

Taseeseen kertyvän yli- / alijäämän kehitys 2017–2024 ja suunnitelma 2026–2028:

TILIKAUDEN JA TASEEN YLI-/ALIJÄÄMÄ

Vuosi	Tilikauden yli-/alijäämä	Taseen yli-/alijäämä
Tilinpäätös 2017	719 685	-1 372 173
Tilinpäätös 2018	372 041	-1 000 132
Tilinpäätös 2019	-306 356	-1 306 488
Tilinpäätös 2020	2 187 065	880 577
Tilinpäätös 2021	2 529 061	3 409 638
Tilinpäätös 2022	1 500 000	4 909 638
Tilinpäätös 2023	27 127	4 936 764
Tilinpäätös 2024	3 514	4 940 277
Talousarvio + muutos 2025	316 476	5 256 753
Talousarvio 2026	173 993	5 430 747
Taloussuunnitelma 2027	-220 682	5 210 065
Taloussuunnitelma 2028	138 599	5 348 664

3. PIELAVEDEN KUNNAN TALOUS

3.1. Talousarvion ja taloussuunnitelman lähtökohdat

3.1.1. Tulojen ja menojen kehitys

Käyttötaloustulot koostuvat pääasiassa verotuloista, valtionosuuksista ja toimintatuotoista.

Seuraavissa kohdissa käsitellään tulokehityksen perusteita.

Verorahoitus

Tuloverosentti vuodelle 2026 on sama kuin vuonna 2025 9,1 %.

Maksuunpantavien kunnallisverojen suhde tuloihin eli efektiivinen veroaste on 6,34 % vuonna 2025 (Kuntaliiton laskelma). Verojen osuus tuloista on noussut edellisvuoden ajankohtaan nähden 0,4 prosenttia.

Veroennustekehikon 23.9.2025 mukaan veroja arvioidaan kertyvän vuonna 2026 seuraavasti:

VEROTULOJEN ERITTELY

	TP 2024	TA+M 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Kunnallisvero	5 732 213	5 638 520	5 916 375	5 877 301	6 041 204
Osuus yhteisöverosta	1 227 764	1 303 152	1 412 832	1 496 798	1 571 225
Kiinteistövero	1 354 426	1 346 183	1 348 177	1 348 177	1 348 177
Verotulot yhteensä	**8 314 404**	**8 287 855**	**8 677 384**	**8 722 276**	**8 960 606**

Vuoden 2026 talousarvioehdotuksen pohjana ovat seuraavat tulovero- ja kiinteistöveroprosentit:

- Kunnallisvero 9,10 %
- Yleinen 0,93 %
- Vakituiset asunnot 0,60 %
- Muut kuin vakituiset asunnot 1,10 %
- Rakentamattomat rakennuspaikat 2,50 %
- Voimalaitosten kiinteistövero 3,10 %
- Maapohjan kiinteistövero 1,30 %

Valtionosuudet

Valtionosuuksia arvioidaan vuonna 2026 kertyvän seuraavasti:

VALTIONOSUUKSIEN ERITTELY

	TP 2024	TA+M 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Peruspalvelujen valtionosuus	2 338 614	2 400 346	2 345 921	2 281 580	2 408 193
Verotuloihin perustuva v.os. tasaus	2 280 681	2 447 549	2 383 155	2 325 962	2 455 038
Opetus- ja kulttuuriministeriön v.os.	-42 110	-13 461	-57 136	-13 461	-13 461
Verotulomenetysten korvaus	965 507	746 270	742 555	793 883	828 145
Harkinnanvarainen v.os. korotus	0	0	0	0	0
Valtionosuudet yhteensä	**5 542 692**	**5 580 704**	**5 414 495**	**5 387 964**	**5 677 915**

Lopulliset tiedot valtionosuuksista saadaan joulukuussa 2025. Suunnitelmavuoden tiedot ovat VM:n painelaskelmakehikon mukaiset.

Toimintatulot ja toimintamenot

Toimintatuotot (ulkoiset) laskevat vuoden 2025 talousarvioon verrattuna -0,9 %: a.

Toimintamenot (ulkoiset) kasvavat vuoden 2025 talousarvioon verrattuna 1,3 %: a.

TOIMINTAKATTEEN KEHITYS

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Toimintakate	-33,0	-32,2	-32,2	-34,7	-11,8	-11,2	-12,8	-13,1
Muutos	**5,3 %**	**-2,4 %**	**-0,2 %**	**7,7 %**	**-66,0 %**	**-5,2 %**	**14,3 %**	**2,5 %**

Suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset ovat yhteensä 1,4 milj. euroa.

Investoinnit

Investointihankkeita (netto) on koko suunnittelukaudella 2026–2028 yhteensä noin 10,3 milj. euroa, josta vuoden 2026 investoinnit ovat noin 6,6 milj. euroa.

3.2. Yhteenveto talouden kehityksestä suunnitelmakaudella

Kunnan talouden menokehityksen on pysyttävä maltillisena koko taloussuunnitelmakauden. Vuoden 2025 aikana on pysytty talousarvion puitteissa ja kunnan tuloksen odotetaan olevan tilinpäätöksessä n. 1 milj. euroa. Suunnitelmakauteen 2026–2028 kohdistuu monia epävarmuustekijöitä mm. valtionosuusjärjestelmän uudistus sekä kansainvälisen politiikan epäväkaa tilanne, joka voi heikentää kasvunäkymiä vaikuttaen mm. työllisyyteen.

Suunnitelmakaudella 2026–20278 jatkuu Opinportin saneeraus- ja uudisrakennuksen investointi, joka on käynnistynyt kesällä 2025. Talousarviodelta 2025 siirtyvät myös luokkatilojen kalustaminen, saunan peruskorjaus, valokuidun rakentaminen ja Virtasaaren ulkoilureitin investoinnit. Suunnitelmakausille 2026–2027 Opinportin investointiin on esitetty yhteensä noin 10 M€. Investointi nostaa kunnan lainakantaa niin, että suunnittelukauden rahoitustarve on yhteensä noin 3,5 M€ suunnitelmavuosilla 2026-2027, mikäli sijoituksista puretaan 2,4 M€:lla.

Pielaveden kunnan taloudelliset näkymät 2026

Vuoden 2025 alkuperäisessä talousarviossa vuosikate oli noin 1,6 milj. euroa positiivinen. Syksyn aikana tehtyjen talousarviomuutosten jälkeen vuosikate kasvoi noin 2,1 milj. euroon. Vuosikate riittää kattamaan poistot. Suunnittelukaudella 2026–2028 vuosikatteet arvioidaan myös positiivisiksi.

Vuoden 2025 alussa kertynyttä ylijäämää oli taseessa noin 4,9 milj. euroa.

Toimintakate vuoden 2025 muutetussa talousarviossa on n. 0,6 M€ heikompi kuin vuoden 2024 toteutunut toimintakate.

Vuoden 2026 talousarviossa toimintakate on 13,1 M€ ollen n. 17 %: a suurempi kuin vuoden 2024 tilinpäätökseen toimintokate (11,2 M€). Muutettuun talousarvioon 2025 nähden kasvua on n. 2,2 % (12,8 M€).

Verotulot on arvioitu vuosille 2026–2028 Kuntaliiton verokehikon pohjalta. Verotulojen arvioidaan vuonna 2026 kasvavan vuoden 2025 talousarvioon nähden noin 5 %:a (0,39 M€). Tuloveroprosentti vuonna 2025 on 9,1 %. Efektiivinen veroaste vuonna 2025 on 6,34 %.

Valtionosuudet laskevat vuoden 2025 talousarviosta noin 0,3 % (0,17 M€). Valtionosuudet suunnitelmavuosille on arvioitu VM:n painelaskelman mukaisesti.

Vuosikate vuoden 2026 talousarviossa on noin 1,6 M€ ja se riittää kattamaan poistot. Suunnitelmavuotena 2027 vuosikate ei kata poistoja tilikauden yli/alijäämän jäädessä myös negatiiviseksi Opinportin investointivarausten purun jälkeen. Suunnitelmavuotena 2028 vuosikate ei kata poistoja, mutta tilikauden yli/alijäämä jää positiiviseksi 0,1 M€ Opinporttiin liittyvän investointivarauksen purun jälkeen.

Vieraan pääoman lisäystarvetta ei ole vuonna 2026. Vuonna 2027 vieraan pääoman lisäystarve on noin 2 M€ huomioiden koko kunnan arvio suunnitelmavuodeksi 2027. Nostettavan lainan määrään vaikuttaa myös päätös sijoituksen purkamisesta Opinportin investoinnin rahoittamiseksi.

Henkilöstön määrä ja rakenne

Vuoden 2024 lopussa palveluksessa oli 139 henkilöä. Henkilöstöstä vakinaisia oli 107 henkilöä ja määräaikaisia/sijaisia 32 henkilöä. Edellisvuoteen verrattuna henkilöstön kokonaismäärä oli vähentynyt 3 henkilöllä. Lisäksi 31.12.2024 palveluksessa ei ollut yhtään kansalaisopiston sivutoimista tuntiopettajaa.

	TP2024	30.9.2025	TA 2026
Kunnan työntekijöiden määrä	149	142	138

Hyvinvointialueuudistus on edellyttänyt uusien toimintamallien käyttöönottoa kunnassa ja aiheuttanut muutoksia myös rakenteisiin. Ympäröivässä yhteiskunnassa ja kunnan palvelujen käyttäjissä tapahtuvat muutokset pakottavat tarkastelemaan nykyisiä toimintatapoja ja palvelujen tuottamistapoja jatkuvasti. Tätä tarkastelua ja muutostyötä tehdään yhdessä henkilöstön kanssa ennakoiden. Yhteistyömahdollisuuksia selvitetään lähikuntien kanssa.

3.3. Kunnan toiminnan ja talouden ohjaus

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Taloussuunnitelma tulee rakentaa eri tulosalueiden osalta myös suunnitelmavuosille. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kuntalain 110 §:n mukaan taloussuunnitelma on ohjeellinen muilta, kuin alijäämän kattamiseksi esitettyjen toimenpiteiden osalta.

Talousarvion sitovuus

Talousarvio on sitova ohje kunnan talouden hoitamista varten. Varoja ei saa käyttää muihin kuin talousarviossa osoitettuihin tarkoituksiin, eikä enempää kuin talousarviossa on osoitettu. Käyttötarkoitus ilmenee määrärahojen nimikkeistä ja määrärahojen sitovista perusteluista.

Talousarvion käyttötalousosan määrärahat ja tuloarviot sitovat hallintokuntia tulosaluetasolla valtuustoon nähden.

3.4. Ilmastobudjetti

Pielaveden ilmastobudjetointi

Pielaveden ilmastobudjetoinnin tarkoituksena on tuoda ilmastotyön resursseja näkyväksi ja paremmin osaksi eri toimialojen talousarviosuunnittelua. Se on myös yksi kunnan ilmastotyön seurannan työkalu. Pielaveden ilmastobudjetointi on ensimmäistä kertaa vuoden 2026 talousarviossa ja sitä kehitetään tulevina vuosina.

Pielaveden kunnan tavoitteena on vähentää kasvihuonekaasujen päästöjä 80 prosenttia vuoden 2007 tasosta vuoteen 2035 mennessä. Lisäksi Pielavesi tavoittelee hiilineutraaliutta vuoteen 2035 mennessä. *Pielaveden ilmastosuunnitelma vuosille 2025–2035* hyväksyttiin valtuustossa toukokuussa 2025 ja siinä on esitelty erilaisia toimenpiteitä, joilla kunta pyrkii edistämään tavoitteiden saavuttamista.

Kunta voi omilla toimillaan vaikuttaa vain osaan kunnan alueella syntyviin päästöihin, ja siksi ilmastotyöhön tarvitaan mukaan kuntalaisia, kolmatta sektoria ja yrityksiä.

Ilmastotyön painopisteet ovat vahva ilmastokulttuuri, kestävä energiantuotanto ja -kulutus, vähähiilinen liikenne ja kuntarakenne, kiertotalous ja materiaalien käytön tehokkuus, kestävä ruokatalous sekä metsätalous ja luonnon monimuotoisuus (*Pielaveden ilmastosuunnitelma 2025–2035*).

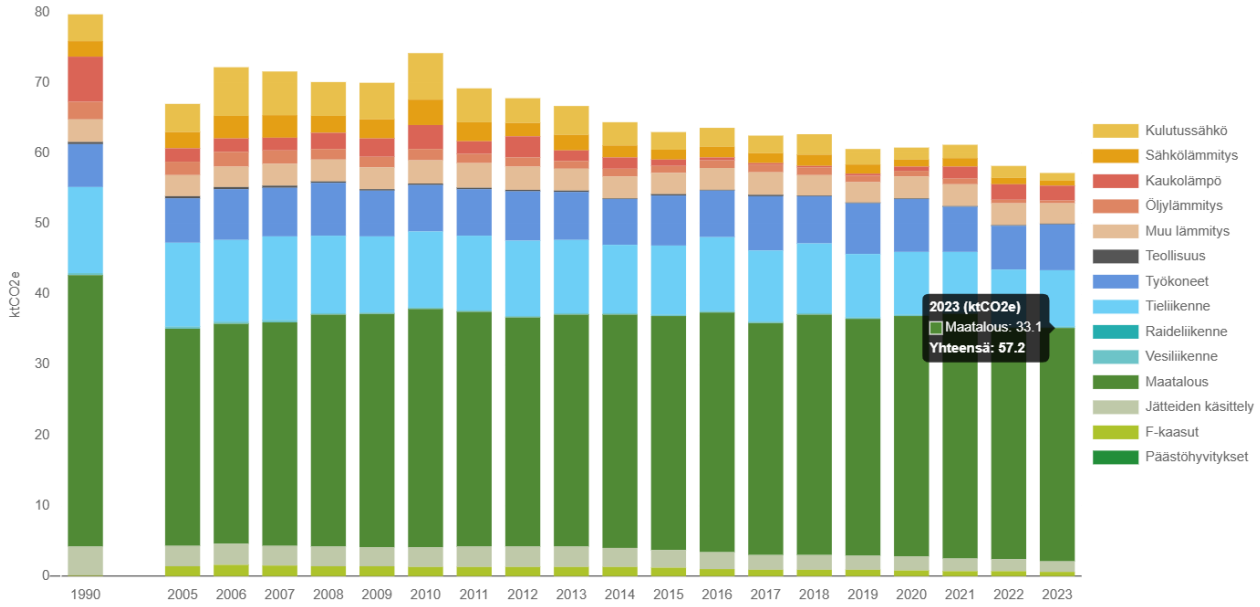

(Kuva: Suomen ympäristökeskus, Kuntien ja alueiden KHK-päästöt, https://paastot.hiilineutraalisuomi.fi/)

Pielaveden kokonaispäästöt ovat vähentyneet vuodesta 2007 vuoteen 2023 (uusin laskelma) noin 20 prosenttia. Tavoitteena on vähentää vuodesta 2007 (71,6 ktCO2e) 80 prosenttia vuoteen 2035 mennessä, jolloin päästöt olisivat 14 ktCO2e.

Päästöbudjetti

Pielaveden päästöbudjetti noudattaa Suomen ympäristökeskuksen kuntien kasvihuonekaasupäästöjen laskentaa ja sisältää siten kunnan rajojen sisällä tapahtuvan F-kaasujen, jätteiden käsittelyn, maatalouden, liikenteen, työkoneiden, teollisuuden, muun lämmityksen, öljylämmityksen, kaukolämmön, sähkölämmityksen ja kulutussähkön, aiheuttamat päästöt.

Taulukko näyttää, miten eri sektoreiden päästöt ovat vähentyneet 10 vuodessa ja mikä on sektorikohtainen päästömäärä vuonna 2023 (tuorein tieto). Päästöbudjetin luvut 2026 ja 2027 kertovat, miten päästöjen pitäisi vähentyä vuodesta 2023 vuoteen 2035, kun vähennys on lineaarisesti tasainen. Vuoden 2035 päästöluku on sektorikohtainen tavoite, kun päästöt vähentyvät 80 prosenttia vuodesta 2007. Taulukosta esimerkiksi nähdään, että teollisuus, öljylämmitys, sähkölämmitys ja kulutussähkö ovat saavuttaneet päästövähennystavoitteet jo vuonna 2023.

Pielavesi päästöbudjetti 2026	2007	2017	Muutos 10 vuodessa	2023	Päästöbudjetti 2026	Päästöbudjetti 2027	2035
F-kaasut	1,6	0,9	-43 %	0,6	0,5	0,5	0,3
Jätteiden laj.	2,8	2,1	-25 %	1,5	1,2	1,1	0,6
Maatalous	31,7	32,8	3 %	33,1	26,0	24,0	6,3
Tieliikenne	11,9	10,0	-16 %	8,0	6,5	6,1	2,4

Työkoneet	6,9	7,7	12 %	6,3	5,1	4,7	1,4
Teollisuus	0,3	0,2	-33 %	0,1	0,1	0,1	0,1
Muu lämmitys	3,1	3,1	0 %	2,9	2,2	2,0	0,6
Öljylämmitys	1,9	1,1	-42 %	0,4	0,4	0,4	0,4
Kaukolämpö	1,8	0,2	-89 %	2,0	1,6	1,4	0,4
Sähkölämmitys	3,3	1,4	-58 %	0,7	0,7	0,7	0,7
Kulutussähkö	6,2	2,4	-61 %	1,0	1,2	1,2	1,2
Yhteensä ktC02e	**71,5**	**61,9**		**56,6**	**45,5**	**42,2**	**14,4**

(Taulukko: Luvut 2007, 2017 ja 2023 lähde Suomen ympäristökeskus, Kuntien ja alueiden KHK-päästöt. Luvut (pyöristetty) 2026, 2027 ja 2035 lähde Pielaveden ilmastokoordinaattori.)

Ilmastotoiminen taloussuunnitelma

Pielavesi on jo aiempina vuosina tehnyt kunnan omia ilmastotoimia. Esimerkkeinä voidaan nostaa esille katuvalojen vaihtaminen vähäenergisiksi led-valoiksi, tilojen tehostaminen, öljylämmityksen vaihtaminen vähäpäästöisempiin vaihtoehtoihin, purkumateriaalien uusiokäyttö, vesimittareiden vaihtaminen etäluettaviksi, sään ääri-ilmiöihin varautuminen kunnan varautumissuunnitelmassa, hulevesisuunnitelma, sähköautojen latauspisteiden lisääminen kunnan rakennusten yhteyteen sekä tasapaino kunnan metsien hakkuiden ja kasvun välillä.

Ilmastotoimien taloussuunnitelma 2026 tuo esille ilmastotoimiin liittyvät tulevien vuosien toimenpiteet ja investoinnit. Ne sisältyvät varsinaiseen talousarvioon, mutta tuovat tässä näkyvämmin esille, mitkä kunnan uudet toimet liittyvät ilmastotyöhön.

Kuntaorganisaation suunnitellut toimenpiteet

Vastuutaho	Toimenpiteen kuvaus	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Kunnallistekniikka	Energian säästäminen ja valaistuksen pitkäikäisyyden lisääminen: Latuvalaistuksen muuttaminen ledeiksi	30 (leasing)		
Talonrakennus	Tilojen tehostaminen, huonokuntoisista ja tyhjä-/ vajaakäyttöisistä tiloista luopuminen: Aravatalojen, Säviän koulun ja Koivurannan purkaminen	250		
Talonrakennus	Tilojen tehostaminen, huonokuntoisista ja vajaakäyttöisistä tiloista luopuminen: Pirttirannan myynti	-30		
Talonrakennus	Tilojen tehostaminen, huonokuntoisista ja tyhjä-/ vajaakäyttöisistä tiloista luopuminen: Opiskelija-asuntolan, ent. päiväkodin (asuntolalla),			536

	Puustellin koulun, Ryhmiksen (vanha päiväkoti) purkaminen			
Talonrakennus	Sään ääri-ilmiöihin varautuminen: aurinkosuojan rakentaminen Tarulinnan päiväkodille	3		
Hallintopalvelut	Tilojen tehostaminen: toimistotilojen selvitys ja sähköisen arkistoinnin käyttöönottaminen	6		

Kuntaorganisaation investoinnit

Vastuutaho	Toimenpiteen kuvaus	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Talonrakennus	Tilojen tehostaminen: Opinportin rakennushanke	6 000	3 345	

Tavoitteena tulevien vuosien talousarvion ilmastobudjetoinnissa ja ilmastotoimien taloussuunnitelmassa on, että toimialat osaisivat itse ehdottaa ja nostaa esille ilmastotyöhön liittyviä toimenpiteitä sekä investointeja. Ja tulevina vuosina yksi kehitysaskel on myös, että toimenpiteistä ja investoinneista osattaisiin laskea sen tuoma ilmastopäästön vähennyksen määrä sekä mahdollinen tulevien vuosien taloussäästö.

4. KÄYTTÖTALOUS

4.1. Keskusvaalilautakunta

4.1.1. Vaalit

Kustannuspaikat: 1801 Vaalit

Tilivelvollinen: Kunnanhallitus, kunnanjohtaja

Tulosalueen kuvaus: Keskusvaalilautakunnan tulosalue käsittää valtiollisten ja kunnallisten vaalien toimittamisen. Pielaveden valtuusto on 7.6.2024 päättänyt, että 1.1.2025 alkaen kunnassa on yksi äänestysalue Pielavesi. Yleisenä ennakkoäänestyspaikkana toimii kirjasto. Valtio huolehtii kaikissa vaaleissa materiaali- ja tietojärjestelmäkustannuksista ja kunta vastaa vaalien muista kustannuksista. Valtio suorittaa valtiollisissa vaaleissa kunnalle korvauksen, jolla katetaan kunnalle aiheutuvia kustannuksia.

Talousarviovuonna ei toimiteta lainkaan säännönmukaisia vaaleja.

Vastuuhenkilö: Keskusvaalilautakunta, tiedonhallinnan asiantuntija 040 670 5812

Vision painopisteet:
ARJEN PERUSTA ON KUNNOSSA
1) Vuonna 2026 ei järjestetä säännönmukaisia vaaleja.
Toimenpiteet: Vuonna 2026 ei järjestetä säännönmukaisia vaaleja.
Mittari ja tavoitetaso: Vuonna 2026 ei järjestetä säännönmukaisia vaaleja.

VAALIT (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA+M 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot	24 635	5 040	0	0	0
Toimintakulut	-40 864	-29 506	0	0	0
Netto	**-16 229**	**-24 466**	**0**	**0**	**0**
Asukasluku	3 981	4 073	3 981	3 981	3 981
Euroa/asukas	-4	-6	0	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0
Kustannuslaskennalliset erät	-1 777	0	0	0	0

4.2. Tarkastuslautakunta

4.2.1. Tarkastustoimi

Henkilötyövuosien taulukko pitää sisällään vakituiset, määräaikaiset, sijaiset sekä hanketyöntekijät.

Henkilötyövuodet	TP24	TA25	TA26
Tarkastuslautakunta	**0,2**	**0,2**	**0,2**
Tarkastuslautakunta	0,2	0,2	0,2

Kustannuspaikat: 1802 Tilintarkastus

Tilivelvollinen: Tarkastuslautakunta

Tulosalueen kuvaus: Tarkastuslautakunnan toiminta. Vastaa kunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämisestä. Arvioi valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista ja tarkoituksenmukaisuutta kunnassa ja kuntakonsernissa. Seuraa tilintarkastuksen sekä sisäisen valvonnan asianmukaista toteuttamista. Arvioi kunnan talouden kehitystä ja tasapainoa tilikaudella sekä alijäämän kattamiseksi suunniteltujen toimenpiteiden riittävyyttä.

Erityisenä haasteena on sisäinen tarkastus ja sen seuranta. Sopimushallinnassa haasteena on ostosopimusten seurantaan käytettävä aikaresurssi.

Vastuuhenkilö: tarkastuslautakunnan sihteeri, tiedonhallinnan asiantuntija 040 670 5812

Vision painopisteet:
ARJEN PERUSTA ON KUNNOSSA
1) Sujuva kokouskäytäntö
Toimenpiteet: Työsuunnitelman ja -ohjelman noudattaminen ja v.2026 painopisteiden sovittaminen tilintarkastajan työsuunnitelmaan ja -ohjelman kanssa
Mittari ja tavoitetaso: Tarkastustoimintaa suoritetaan laaditun työsuunnitelman ja -ohjelman mukaisesti. Työsuunnitelman mukaiset tutustumiskäynnit ja kuulemiset.
2) Kuntalain 84 §:n mukaisesti ajantasainen sidonnaisuusrekisteri
Toimenpiteet: Uusien ja muuttuneiden sidonnaisuusilmoituksien tarkastaminen, valvominen ja saattaminen valtuuston tietoon vuosittain.
Mittari ja tavoitetaso: Silmu-ohjelman käyttö: muistutukset, rekisterin listaukset
3) Arvioinnin kehittäminen
Toimenpiteet: Tarkastuslautakunnalle suunnattuihin koulutuksiin osallistuminen
Mittari ja tavoitetaso: Koulutusten / osallistujien määrä
ASUKKAAT VOIVAT PAREMMIN
4) Kunnan ja kuntakonsernin toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen arviointi
Toimenpiteet: - Arviointikertomuksen kokoaminen kattavasti - Toteutumisraporttien seuranta kvartaaleittain - Lausunto kunnanvaltuustolle 1.1.–30.6. talousarvion toteumaraportista
Mittari ja tavoitetaso: - Arviointikertomus - Palvelualueiden johtajien kuuleminen vähintään kerran vuodessa - Lausunto

TARKASTUSTOIMI (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA+M 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-40 989	-39 717	-44 742	-45 637	-46 548
Netto	**-40 989**	**-39 717**	**-44 742**	**-45 637**	**-46 548**
Asukasluku	3 981	4 073	3 981	3 981	3 981
Euroa/asukas	-10	-10	-11	-11	-12
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0
Kustannuslaskennalliset erät	-1 600	-902	-1 143	-1 166	-1 189

4.3. Kunnanhallitus

Henkilötyövuosien taulukko pitää sisällään vakituiset, määräaikaiset, sijaiset sekä hanketyöntekijät.

Henkilötyövuodet	TP24	TA25	TA26
Kunnanhallitus	**19,9**	**21,7**	**26,2**
Yleisjohtaminen	1,2	1,2	1,6
Kehittämis- ja elinkeinotoimi	0,3	0,2	2,7
Hallinto- ja tukipalvelut	7,3	8,9	8,3
Työllistäminen	3,9	4,0	4,7
Vapaa-ajan palvelut	7,2	7,4	8,8

4.3.1. Demokratiapalvelut

Kustannuspaikat: 1803 Valtuusto, 1804 Kunnanhallitus, 1809 Toimikunnat ja kansalaisvaikuttaminen

Tilivelvollinen: Kunnanhallitus, kunnanjohtaja ja hallintojohtaja

Tulosalueen kuvaus: Demokratiapalveluihin sisältyy valtuuston ja kunnanhallituksen sekä vaikuttamistoimielinten toiminta. Kunta hoitaa itsehallinnon nojalla itselleen ottamat tehtävät sekä sille laissa määrätyt tehtävät. Valtuusto vastaa strategisesta päätöksenteosta ja koko kuntakonsernin tavoitteiden asettamisesta, toiminnan ja talouden tasapainosta sekä toiminnan arvioinnista ja seurannan järjestämisestä. Kunnanhallitus johtaa kunnan toimintaa, hallintoa ja taloutta.

Erityisenä haasteena ovat:

1. varautuminen ja riskien hallinta
2. talouden tasapainottaminen tulojen vähentyessä
3. hyvän päätöksentekokulttuurin vahvistaminen
4. kuntalaisten osallistumisen ja yhteisöllisyyden lisääminen.

Vastuuhenkilö: kunnanjohtaja 040 7530 630, hallintojohtaja 040 489 4050

Vision painopisteet:
ARJEN PERUSTA ON KUNNOSSA
1) Tasapainoinen kuntatalous
Toimenpiteet: Tasapainottamissuunnitelman laadinta
Mittari ja tavoitetaso: Tasapainottamissuunnitelma laadittu
2) Riskien hallinta ja varautuminen
Toimenpiteet: Varautumisohjeiden päivitys Osallistuminen varautumiskoulutuksiin
Mittari ja tavoitetaso: Varautumisohjeet päivitetty
ASUKKAAT VOIVAT PAREMMIN
3) Osallistuvan budjetoinnin kokeilu
Toimenpiteet: Kokeillaan osallistuvaa budjetointia.
Mittari ja tavoitetaso:

Vision painopisteet:
Kuntalaiset ovat äänestämällä valinneet osallistavan budjetoinnin kohteet ja ne on toteutettu.
4) Hyvän päätöksentekokulttuurin vahvistaminen
Toimenpiteet: Luottamushenkilöiden eettiset ohjeet/pelisäännöt valtuustokaudelle 2026–2029
Mittari ja tavoitetaso: Ohjeet laadittu
5) Kuntalaisia osallistavan toiminnan lisääminen kaikilla palvelualueilla
Toimenpiteet: Kirjaston suunnittelu, kirja- ja lehtihankinnat, selfiekehyksen paikasta äänestäminen, vuoden kuntatoimijan, liikuttajan ja kulttuuritoimijan valinta, konserttiesiintyjän valinta
Mittari ja tavoitetaso: Toteutuneet kuntalaisten osallistamiset

DEMOKRATIAPALVELUT (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA+M 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-190 062	-199 883	-220 781	-225 194	-229 699
Netto	**-190 062**	**-199 883**	**-220 781**	**-225 194**	**-229 699**
Asukasluku	3 981	4 073	3 981	3 981	3 981
Euroa/asukas	-48	-59	-68	-70	-65
Poistot ja arvonalentumiset	0	-42 223	-49 667	-54 667	-30 667
Kustannuslaskennalliset erät	-6 996	0	0	0	0

4.3.2. Yleisjohtaminen

Kustannuspaikat: 1810 Kotoutumispalvelut, 1811 Yleisjohtaminen, 1812 Väestönsuojelu, 1813 Hyte-palvelut

Tilivelvollinen: Kunnanhallitus, kunnanjohtaja

Tulosalueen kuvaus: Tulosalue sisältää kunnanjohtajan tehtävälle asetetut tavoitteet, johtamisen kehittämisen ja tehtävän hoitamisesta aiheutuvat kulut sekä väestönsuojelun, kotoutumis- ja hyte-palvelut.

Kunnanjohtaja johtaa kunnanhallituksen alaisena kunnan hallintoa ja taloudenhoitoa. Muita tehtäviä ovat mm. kunnan strateginen johtaminen, kuntakonsernin hallinnon, talouden ja toiminnan kehittäminen ja yhteensovittaminen, kuntien välisen ja alueellisen yhteistyön kehittäminen sekä kunnan henkilöstöpolitiikan kehittäminen.

Erityisenä haasteena ovat toimintaympäristön epävarmuus sekä mahdollisten muutosten vaikutus kunnan talouteen ja toimintaan. Muita haasteita luovat mm. maailmantilanne, hyvinvointialueen vaikea taloustilanne, väestö- ja oppilasmäärän väheneminen, oppilasmäärästä johtuva kunnan valtionosuuden vähenemä, mahdollinen vos-uudistus, uusien tulonlähteiden tarve, työllisyyden hoidon kustannukset sekä kunnan omistamien kiinteistöjen ikä ja kunto. Kunnan sisäisinä haasteina ovat kunnan kiinteistökannan sopeuttaminen tarvetta vastaavaksi, koulujen opetuksen siirtäminen uusiin yksiköihin valtuuston päätösten mukaisesti, kirjaston integrointi osaksi Opinportin toimintaa, tuki- ja hallintopalveluiden tehostaminen sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävän jalkauttaminen koko organisaatioon.

Vastuuhenkilö: kunnanjohtaja, puh. 040 7530 630

Vision painopisteet:
ARJEN PERUSTA ON KUNNOSSA
1) Tasapainoinen kuntatalous.
Toimenpiteet: Saumaton yhteistyö kunnanjohtajan, talouspäällikön ja joryn kanssa. Tietoon perustuvan päätöksenteon edistäminen: luottamushenkilöiden ja henkilöstön taloustie-toisuuden lisääminen.
Mittari ja tavoitetaso: . Viikkopalaverit talouspäällikön ja joryn kanssa toteutuneet. Talouden raportointi kunnanhallitukselle ja valtuustolle. Tasapainoinen talousarvio ja tilinpäätös hyväksytty valtuustossa. Esihenkilöt esitelleet talousarvion ja tilinpäätöksen keskeiset sisällöt työpaikkakokouksissa.
2) Varautumisen edistäminen.
Toimenpiteet: Suunnitelmat ja koulutukset.
Mittari ja tavoitetaso: Suunnitelmia päivitetty. Esihenkilöt ja muut tarvittavat henkilöt osallistuneet koulutuksiin.
ASUKKAAT VOIVAT PAREMMIN
3) Osallistava ja tietoon perustuva johtaminen
Toimenpiteet: Muutoksen tuki esihenkilöille. Laajan hyte-suunnitelman valmisteleminen kuntastrategiaan perustuen.
Mittari ja tavoitetaso: Työhyvinvointimittareiden kehittyminen. Laaja hyte-suunnitelma hyväksytty valtuustossa

YLEISJOHTAMINEN (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA+M 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot	5 279	151	3 000	3 060	3 121
Toimintakulut	-164 950	-190 232	-211 381	-215 608	-219 921
Netto	**-159 671**	**-190 081**	**-208 381**	**-212 548**	**-216 800**
Asukasluku	3 981	4 073	3 981	3 981	3 981
Euroa/asukas	-40	-47	-52	-53	-54
Poistot ja arvonalentumiset	-152	-152	-152	-152	0
Kustannuslaskennalliset erät	-6 456	-5 420	-9 142	-9 325	-9 512

4.3.3. Kehittämis- ja elinkeinotoimi

Kustannuspaikat: 1815 Elinkeinojen edistäminen, 1819 Yleiset kehittämishankkeet

Tilivelvollinen: Kunnanhallitus, kunnanjohtaja

Tulosalueen kuvaus: Kp 1815 Elinkeinojen edistäminen -kustannuspaikalla tapahtuva toiminta edistää kunnan alueen elinvoimaa ja sitä kautta myös asukkaiden hyvinvointia. Elinvoima rakentuu monipuolisuudesta sekä entistä enemmän matkailusta ja uusiutuvasta energiasta. Kunta hyödyntää paikallista osaamista aina, kun se on mahdollista. Tarjoamme kaikille yrityksille arvostavan, tasapuolisen ja yhteistyötä tekevän toimintaympäristön sekä rohkaisemme kehittymään ja verkostoitumaan.

Erityisinä haasteina ovat keskustaajaman viihtyvyyden parantaminen, energiapuun polton väheneminen mahdolliset vaikutukset metsänomistajille ja kunnalle, hankintalain mahdolliset muutokset sekä kunnan viestinnällinen erottautuminen.

Vastuuhenkilö: kunnanjohtaja 040 7530 630, elinkeinoasiantuntija p. 040 149 2204.

Vision painopisteet:
ARJEN PERUSTA ON KUNNOSSA
1) Erottautuminen uudistuvana, yritteliäänä ja osallistavana Päijänteen vesistön pohjoisimpana kuntana.
Toimenpiteet: 1. Hyvän arjen tarinallistaminen sekä muutoksista ja saavutuksista viestiminen. 2. Pielavesi-brändin omaksuminen. 3. Film Savo -Pohjois-Savon AV-tuotantokannustimen pilotointi.
Mittari ja tavoitetaso: 1. Hyvästä arjesta sekä muutoksista ja saavutuksista on viestitty verkkosivuilla ja sosiaalisessa mediassa: verkkosivujen ja sosiaalisen median kävijätilastot. 2. Tuotemyynti.
ASUKKAAT VOIVAT PAREMMIN
2) Pielaveden kylätoiminnan ja asukkaiden osallisuuden kehittäminen.
Toimenpiteet: Porukalla -hanke toteutuu vapaa-aikapalveluiden johtamana.
Mittari ja tavoitetaso: Toimenpiteet toteutettu hankesuunnitelman mukaisesti. Pöhinää- ja Porukalla-hankkeiden projektityöntekijät tekevät yhteistyötä.
UUDET TYÖPAIKAT JA YRITTÄJÄT
3) Liiketoimintaa uusiutuvasta energiasta.
Toimenpiteet: Yhteen hiileen -hankkeen toteuttaminen.
Mittari ja tavoitetaso: Selvitetty parhaat vaihtoehdot energiapuun uusiin hyödyntämismahdollisuuksiin sekä metsänomistajien tulevaisuuden ajatukset.
4) Uusien yritysten sijoittautumisen edistäminen.
Toimenpiteet: Sijoittautumispalveluiden kehittäminen yhdessä Kehittämisyhtiö SavoGrow Oy:n kanssa.
Mittari ja tavoitetaso: SavoGrow:n hankkeelle saatu rahoitusta ja kehittäminen käynnistetty.

Vision painopisteet:
5) Elinvoiman edistämisen suunnitelmallisuus.
Toimenpiteet: 1.Elinkeino- tai elinvoimaohjelman 2027–2030 laatiminen. 2.Valmistautuminen Opinportin valmistumiseen yhdessä vapaa-aikapalveluiden kanssa.
Mittari ja tavoitetaso: 1.Ohjelma hyväksytty kunnanhallituksessa. 2.Erilaisten tapahtumien suunnittelu vuodelle 2027–2028.
6) Hankintalain mahdollisiin muutoksiin varautuminen.
Toimenpiteet: 1.Kunnan hankintaohjeen päivittäminen. 2.Inhouse-yhtiöiden mahdollisiin muutoksiin varautuminen.
Mittari ja tavoitetaso: 1.Uusi hankintaohje hyväksytty. 2.Inhouse-yhtiöissä ja kunnalla muutossuunnitelmat valmiit ja muutoskustannukset tiedossa.
VETOVOIMAINEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ
7) Keskustaajaman matkailullisen vetovoiman kehittäminen.
Toimenpiteet: Pöhinää Pielavedellä -hankkeen käynnistäminen. Opasteiden ajantasaisuuden varmistaminen.
Mittari ja tavoitetaso: Hankkeen projektipäällikkö aloittanut työt. Keskustaajaman master plan tehty asukkaita, yrittäjiä, mökkiläisiä ja matkailijoita osallistaen. Matkailutuotteiden, -palveluiden ja -konseptien nykytila analysoitu. Opasteet ajan tasalla.
8) Säviä master planin edistäminen.
Toimenpiteet: 1.Virtasaaren ulkoilureitti -hanke ympäristön ja asumisen palvelualueella. 2.Säviän määräalan hankesuunnitelma ympäristön ja asumisen palvelualueella. 3.Myllyn uusien käyttömahdollisuuksien selvittäminen.
Mittari ja tavoitetaso: 1.Ulkoilureitti valmistunut. 2.Hankesuunnitelma valmistunut. 3.Yhteistyö käynnistetty Kehitysyhtiö SavoGrow Oy:n kanssa.

ELINKEINOTOIMI

Tulosalueen kuvaus:

Kp 1828 Maaseututoimi: Pielaveden ja Keiteleen kunnat sekä Kiuruveden kaupunki ovat muodostaneet 1.1.2012 alkaen maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen, jossa järjestäjäkuntana toimii Kiuruveden kaupunki. Yhteistoiminta- alueen nimeksi on vakiintunut Luoteis-Savon maaseutupalvelut. Kiuruveden kaupunki on tehnyt Ruokaviraston kanssa maksajavirastosopimuksen, jonka mukaisesti Luoteis-Savon maaseutupalvelut huolehtii maaseutuhallinnon järjestämisestä niin, että maaseutuhallinnon tehtävät tulevat hoidetuiksi Euroopan unionin ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Maataloushallinto tuottaa yhteistoiminta-alueen maatalousyrittäjille laadukkaat ja kustannustehokkaat kuntatasolle kuuluvat maaseutuhallinnon lakisääteiset palvelut eli hoitaa viljelijätukihakemusten käsittelyyn ja tukien maksuun liittyvät sekä muut maataloushallinnon lakisääteiset viranomaistehtävät. Vuonna 2026 yhteistoiminta-alueen maataloushallinnon jaettavat kustannukset jaetaan sopimuskuntien kesken vuoden 2025 peltotukihakemuksen jättäneiden tilojen lukumäärien suhteessa.

Tukea hakeneita tiloja on vuonna 2025 yhteistoiminta-alueella yhteensä 550 kappaletta: Kiuruvedellä 331, Pielavedellä 160 ja Keiteleellä 59.

Vision painopisteet:
UUDET TYÖPAIKAT JA YRITTÄJÄT
1) Maataloushallinnon palvelut ovat kattavasti saavutettavissa yhteistoiminta-alueella.
Toimenpiteet: Järjestetään maataloushallinnon palvelut yhteistoiminta-alueen jokaisessa kunnassa lähi- ja etäpalveluina. Pielaveden toimipisteellä asiointi lähipalveluna on mahdollista pääsääntöisesti jokaisena arkipäivänä.
Mittari ja tavoitetaso: Maataloushallinnon palvelut ovat saavutettavissa yksittäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta jokaisena arkipäivänä vuonna 2026.
2) Täytetään maksajavirastosopimuksen vaatimukset sekä huolehditaan maataloushallinnon muiden lakisääteisten viranomaistehtävien järjestämisestä.
Toimenpiteet: Käsitellään ja maksetaan viljelijätuet tukihakemusten käsittelyn hallinnollisten ohjeiden mukaisesti. Järjestetään viljelijöille keväällä 2026 kertaavaa koulutusta CAP27- rahoituskauden tukijärjestelmien tukiehdoista ja muutoksista. Toimitaan koulutusten järjestämisessä yhteistyössä ELY-keskuksen, muiden yt-alueiden sekä tuottaja- ja neuvontaorganisaatioiden kanssa. Tehdään hukkakaura- ja riistavahinkotarkastukset hukkakaura- ja riistavahinkolain mukaisesti.
Mittari ja tavoitetaso: Annetaan Ruokavirastolle maksajavirastovakuutus varainhoitovuoden 16.11.2025 – 15.11.2026 toiminnasta 15.11.2026 mennessä.
3) Käsitellään ja maksetaan EU- ja kansalliset maataloustuet valtakunnallisessa aikataulussa.
Toimenpiteet: Varmistetaan ripeällä käsitellyllä, että viljelijätukihakemukset ovat valmiit keräiltäväksi maksuprosessiin viivytyksettä ja välittömästi, kun Ruokavirasto aloittaa maksatukset kunkin tuen kohdalla.
Mittari ja tavoitetaso: Tukimaksuerät ovat viljelijöiden tileillä ensimmäisinä mahdollisina maksupäivinä.
4) Aloitetaan alkutuotannon varautumiseen liittyvien suunnitelmien ja koulutusten kunnittain päivittäminen yhteistyössä muiden varautumista määrittävien ja hallinnoivien viranomaisten kanssa.
Toimenpiteet: Viimeistellään poikkeusolojen VAP- viljelijöiden ja ajoneuvovarausten päivitykset.
Mittari ja tavoitetaso: VAP-viljelijä- ja ajoneuvovarauslistaukset ovat ajantasaiset vuoden 2026 lopussa.

KEHITTÄMIS- JA ELINKEINOTOIMI (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA+M 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot	46 709	107 243	225 965	230 484	235 094
Toimintakulut	-416 950	-476 201	-606 582	-614 396	-626 684
Netto	**-370 241**	**-368 958**	**-380 617**	**-383 912**	**-391 590**
Asukasluku	3 981	4 073	3 981	3 981	3 981
Euroa/asukas	-93	-91	-96	-96	-98
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0
Kustannuslaskennalliset erät	-11 928	-902	-13 431	-13 699	-13 973

4.3.4. Hallinto- ja tukipalvelut

Kustannuspaikat: 1840 Jäsenmaksut, 1850 Muu yhteistoiminta, 1870 Hallintopalvelut, 1875 Sisäiset tukipalvelut, 1878 Taloushallinto, 1880 Henkilöstöhallinto, 1890 ICT-palvelut

Tilivelvollinen: Kunnanhallitus, hallintojohtaja

Tulosalueen kuvaus: Kp 1840 Jäsenmaksut sisältää mm. Kuntaliiton, KT Kunta- ja hyvinvointialue-työnantajien, Pohjois-Savon liiton ym. jäsenmaksut.

Kp 1850 Muu yhteistoiminta sisältää eläintensuojelun, muun oikeudenhoidon ja yhteiset palvelut.

Kp 1870 Hallintopalvelut vastaavat kunnan hallinnon, ICT:n, talouden ja henkilöstöhallinnon tukipalveluista kunnan eri toimialoille. Hallintopalvelut huolehtii kunnanhallituksen ja valtuuston päätösten valmistelusta ja toimeenpanosta sekä asianhallinnasta ja arkistotoimesta. Hallintopalvelut palvelee kuntalaisia, luottamushenkilöitä ja kunnan omaa henkilöstöä.

Haasteena on, että kuntaorganisaatio on pienentynyt merkittävästi monella mittarilla tarkasteltuna vuoden 2023 alusta ja hallinto- ja tukipalveluja tuottavan henkilöstön määrä on suuri suhteessa organisaation kokoon. Toisaalta henkilöriskit mm. sijaisjärjestelyt korostuvat, jos henkilöstömäärä vähenee.

Kp 1875 Sisäiset tukipalvelut monistuksen, postituksen ja asianhallinnan, arkistoinnin ja Sansia Oy:n kustannukset.

Kp 1878 Taloushallinto vastaa osakirjanpidon sekä kirjanpidon valmistumisesta ajallaan, kunnan talousarvion ja tilinpäätöksen laadinnasta, talouden seurannasta ja raportoinnista luottamuselimille sekä valtionosuuden pohjana olevasta tilastoinnista.

Kp 1880 Henkilöstöhallinto sisältää palkkatoimiston, työsuojelun, työhyvinvoinnin, yhteistoiminnan, henkilöstön virkistystoiminnan ym.

Koko kunnan yhteisenä haasteena on osaavan työvoiman saatavuus kunnan eri työtehtäviin.

Kp 1890 ICT-palvelut sisältävät keskitettyjen tietohallinnon palvelujen kustannukset.

Vastuuhenkilö: talouspäällikkö p. 040 489 4052 , hallinto- ja henkilöstöjohtaja p. 040 489 4050

Vision painopisteet:
ARJEN PERUSTA ON KUNNOSSA
1) Varmistetaan, että kunnan verkkosivujen laatu, selkeys ja käytettävyys pysyvät hyvällä tasolla, ja että sivusto tukee kuntalaisten sekä muiden käyttäjien yhdenvertaista tiedonsaantia ja asiointia.
Toimenpiteet: Verkkosivujen saavutettavuuden auditointi.
Mittari ja tavoitetaso: Auditointi suoritettu ja auditoinnin pohjalta kehittämistoimenpiteet suunniteltu.
2) Toiminnan jatkuvuuden varmistaminen häiriö- ja poikkeustilanteiden sattuessa
Toimenpiteet: Varautumisharjoituksiin ja koulutuksiin osallistuminen
Mittari ja tavoitetaso: harjoitukset koulutukset
3) TAHE toiminnot
Toimenpiteet: 1.Pitkäntähtäimen suunnitelma palvelujen ja palvelujen laadun turvaamiseksi 2.Talouden ohjeistusten päivittäminen ja dokumentointi. Varahenkilöjärjestelmän vahvistaminen. Talouden toimintojen automatisoinnin ja sähköisten arkistointiratkaisujen lisääminen, toimintojen aikatauluttaminen ja tiimityöskentelyn vahvistaminen.
Mittari ja tavoitetaso: 1.Palvelustrategian valmistuminen

Vision painopisteet:
2. Sujuva arki
ASUKKAAT VOIVAT PAREMMIN
4) Kuntastrategian toteutumista tukevan henkilöstöohjelman laatiminen, jonka avulla varmistetaan osaava ja hyvinvoiva henkilöstö.
Toimenpiteet: Henkilöstöohjelman laadinta yhdessä henkilöstön kanssa.
Mittari ja tavoitetaso: Henkilöstöohjelma 2026–2029 laadittu
VETOVOIMAINEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ
5) Selvitetään, miten järjestetään terveelliset, nykyaikaisen työtekemisen muodot huomioivat ja tarkoituksenmukaiset työtilat toimistotyötä tekeville. Arkistotilan ml. kotiseutuarkiston tilasuunnitelma.
Toimenpiteet: Toimistotyön ja arkistotilan tilasuunnitelman laadinta
Mittari ja tavoitetaso: Selvitys laadittu. Jatkotoimenpiteet esitetty kunnanhallitukselle ja valtuustolle.
6) Sähköiseen arkistointiin siirtyminen vuoden 2027 alusta.
Toimenpiteet: Sisäinen hanke: -TOS:n eli tiedonohjaussuunnitelman päivittäminen. -Sähköisen arkiston kilpailutus.
Mittari ja tavoitetaso: Organisaatio on valmis siirtymään sähköiseen arkistointiin 1.1.2027 alkaen.

HALLINTO- JA TUKIPALVELUT (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA+M 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot	262 980	159 678	157 085	160 227	163 430
Toimintakulut	-931 257	-961 093	-971 633	-996 027	-1 015 944
Netto	**-668 277**	**-801 415**	**-814 548**	**-835 800**	**-852 514**
Asukasluku	3 981	4 073	3 981	3 981	3 981
Euroa/asukas	-120	-203	-214	-219	-216
Poistot ja arvonalentumiset	-16 660	-25 197	-35 957	-35 896	-9 155
Kustannuslaskennalliset erät	612 631	698 793	689 956	703 755	717 831

4.3.5. Työllistäminen

Kustannuspaikat: 1900 Työllisyyden edistäminen, 1920 Nuorten kesätyöllistäminen

Tilivelvollinen: Kunnanhallitus, kunnanjohtaja

Tulosalueen kuvaus: TE-24 uudistus siirsi työllisyydenhoidon palvelut kuntien vastuulle 1.1.2025 alkaen. Pielavesi kuuluu Ylä-Savon työllisyydenhoidon yhteistoiminta-alueeseen, jonka hallinnoivana kuntana toimii Iisalmen kaupunki.

Osaavan työvoiman saatavuus on monilla toimialoilla haasteellista. Työ ja tekijät eivät kohtaa sekä toisaalta kunnan työttömyysprosentti on varsin korkea. Haasteellisinta työntekijöiden saatavuus on sosiaali- ja terveydenhoitoalalla sekä ravitsemus- ja puhtaanapitoaloilla.

Pielavedellä oli syyskuun työttömiä työnhakijoita 143 henkeä (9,7 %), mikä on 9 henkeä enemmän kuin edellisenä vuonna samaan aikaan. Nuorten (alle 25-vuotiaiden) osuus työttömistä

työnhakijoista oli 11,7 % ja pitkäaikaistyöttömien 35,75. Edellisvuonna vastaavat luvut olivat 10,4 % ja 27,6 %. Avoimia työpaikkoja oli viisi, kun niitä vuosi aiemmin oli alle 5.

Pielaveden työllisyysaste on 69,2 % työvoimasta (12/2024).

Vastuuhenkilö: kunnanjohtaja p. 040 753 0630

Vision painopisteet:
ARJEN PERUSTA ON KUNNOSSA
1) Kunnan ja työllisyyspalveluiden ml. Pielaveden toimipisteen yhteistyön vakiinnuttaminen.
Toimenpiteet: Työllisyysalueen lautakunnan ja johtoryhmän kokoukset sekä Pielaveden toimipisteen henkilöstön tapaamiset.
Mittari ja tavoitetaso: Kokouksiin ja tapaamiseen osallistuttu. Työllisyyden kehittyminen ja mahdolliset haasteet tiedossa.
2) Nuorten koulutukseen hakeutumisen sekä työllistymisen edistäminen tutkinnon jälkeen.
Toimenpiteet: Suuntaamo-Kotipesä-hankkeen käynnistäminen yhdessä YSAOn ja Toimisäätiön kanssa, jos hanke saa myönteisen rahoituspäätöksen.
Mittari ja tavoitetaso: Hanke käynnistetty ml. projektityöntekijä rekrytoitu ja hanketila vuokrattu.
3) Työllistymistä edistävän työn ja tekijän koohtaannon parantaminen.
Toimenpiteet: Työllisyysalueen yhteinen Työvirta-hankkeen käynnistäminen, jos hanke saa myönteisen rahoituspäätöksen.
Mittari ja tavoitetaso: Hanke käynnistetty ja se tarjoaa palveluita myös pielavetisille asiakkaille.
4) Vastavalmistuneen, etenkin nuoren työnhakijan, sekä ns. välityömarkkinatyöllistymisestä hyötyvän työnhakijan työllistymisen edistäminen
Toimenpiteet: Ylä-Savon kunkin kunnan itsenäisesti rahoittaman tukimuodon käyttöönotto.
Mittari ja tavoitetaso: Erityisesti nuorten ja vastavalmistuneiden työllisyys parantunut.
5) Nuorten kesätyöllistymisen edistäminen.
Toimenpiteet: Kunta rekrytoi nuoria kesätöihin. Kunta tukee yrityksiä nuorten kesätyöllistämisessä. Kunta tukee nuorten kesäyrityksiä.
Mittari ja tavoitetaso: Kunta rekrytoinut nuoria kesätöihin. Yritykset rekrytoineet nuoria kesätöihin. Nuoret perustaneet yrityksiä ja työllistäneet itse itsensä kesätöihin.

SUORITEMÄÄRÄT

Tunnusluku	01–12 2024	TA 2025	TA 2026	TS1 2027	TS2 2028
Työttömyysprosentti		10,5	10,0		
Työttömyysaste		69,0	69,1		

TYÖLLISTÄMINEN (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA+M 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot	44 130	0	0	0	0
Toimintakulut	-357 239	-854 112	-937 383	-956 845	-975 979
Netto	**-313 109**	**-854 112**	**-937 383**	**-956 845**	**-975 979**
Asukasluku	3 981	4 073	3 981	3 981	3 981
Euroa/asukas	-79	-210	-235	-240	-245
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0
Kustannuslaskennalliset erät	-14 000	-9 036	-2 570	-2 622	-2 674

4.3.6. Vapaa-ajan palvelut

Kustannuspaikat: 1950 Kulttuurityö, 1951 Museo ja arkisto, 1952 Avustukset, 1960 Liikuntatyö, 1970 Nuorisopalvelut, 1980 Kirjasto

Tilivelvollinen: Kunnanhallitus, hallintojohtaja

Tulosalueen kuvaus: Vapaa-aikapalvelut edistää kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä tarjoamalla monipuolisia harrastusmahdollisuuksia, tapahtumia ja muuta vapaa-ajan toimintaa eri ikä- ja kohderyhmille. Toiminta perustuu kuntastrategiaan ja hyvinvointikertomuksessa esiin nousseisiin tarpeisiin.

Palvelujen suunnittelussa ja toteutuksessa haasteena on resurssien kohdentaminen hyvinvointi- ja terveysindikaattoreiden (hyte-tilastojen) perusteella siten, että kuntalaisten tarpeet, toiveet ja kiinnostuksen kohteet huomioidaan tasapuolisesti. Tavoitteena on vahvistaa kuntalaisten osallisuutta palveluiden suunnittelussa ja toteutuksessa sekä tehdä tiivistä yhteistyötä eri sidosryhmien kanssa, sekä varmistaa vapaa-aikapalveluiden toimiva yhteistyö ja selkeä vastuunjako.

Vastuuhenkilö: vapaa-aikapalveluiden päällikkö p. 040 6495709

Vision painopisteet:
ARJEN PERUSTA ON KUNNOSSA
1) Vapaa-aikapalvelut edistää kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä tarjoamalla monipuolisia ja helposti saavutettavia tapahtumia ja harrastusmahdollisuuksia
Toimenpiteet: Tarjotaan monipuolisia, matalan kynnyksen tapahtumia ja harrastusmahdollisuuksia eri ikä- ja kohderyhmille (hyvinvointi- ja terveysindikaattoreiden huomiointi toiminnan kohdentamisessa) Suunnitellaan ja toteutetaan toimintaa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa (palvelualueet, järjestöt, yhdistykset, yritykset) Vahvistetaan kuntalaisten osallisuutta palvelujen ja toiminnan suunnittelussa Tuetaan vapaaehtois-, seura- ja yhdistys/järjestötoimintaa
Mittari ja tavoitetaso: Toimintojen ja yhteistyökumppaneiden määrä Osallistujapalautteet Osallisuuden toteutuminen
ASUKKAAT VOIVAT PAREMMIN
2) Kyläyhteisöjen omaehtoisen toiminnan vahvistaminen ja palvelujen saavutettavuuden parantaminen viemällä toimintaa kyläalueille
Toimenpiteet: Palveluiden jalkauttaminen kyläalueille Porukalla-hanke
Mittari ja tavoitetaso: Tapahtumien ja osallistujien määrä Yhteistyökumppaneiden määrä

Kustannuspaikat: 1952 Avustukset

Tulosalueen kuvaus: Kunta tukee kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä myöntämällä avustuksia järjestöille ja yhdistyksille, jotka edistävät omaehtoista toimintaa, yhteisöllisyyttä ja osallisuutta. Avustuksilla vahvistetaan paikallista aktiivisuutta, vapaaehtoisuutta ja matalan kynnyksen toimintaa kuntalaisten hyväksi.

Haasteet:

Haasteena on käytettävissä olevien määrärahojen rajallisuus suhteessa avustuksia hakevien toimijoiden määrään. Avustusten myöntämisessä on varmistettava tasapuolisuus, sillä osa toimijoista saa rahoituksen sopimuksella ja osa vuosittaisen hakumenettelyn kautta.

Vision painopisteet:
ASUKKAAT VOIVAT PAREMMIN
1) Yleis- ja kohdeavustuksilla edistetään kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia sekä tuetaan kuntastrategian tavoitteiden toteutumista.
Toimenpiteet: Myönnetään avustuksia järjestöille ja yhdistyksille, joiden toiminta tukee kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä kuntastrategian mukaisesti sekä vahvistaa yhteisöllisyyttä ja osallisuutta Selkeät ja yhtenäiset avustusten myöntämisen ja seurannan kriteerit sekä avoin hakumenettely
Mittari ja tavoitetaso: Avustusta saaneiden toimijoiden määrä Avustuksilla tuettujen tapahtumien ja toimintojen määrä

Kustannuspaikat: 1960 Liikuntatyö

Tulosalueen kuvaus: Liikuntapalvelut tukee kuntalaisten hyvinvointia, terveyttä ja arjen aktiivisuutta tarjoamalla monipuoliset ja helposti saavutettavat liikuntamahdollisuudet. Palveluihin sisältyy ohjattua liikuntaa, liikuntaneuvontaa ja hyvinvointia edistävää toimintaa eri ikä- ja kohderyhmille. Lisäksi järjestetään terveyttä ja hyvinvointia edistäviä tapahtumia ja kehitetään liikuntatoimintaa yhteistyössä paikallisten yhdistysten, seurojen ja muiden toimijoiden kanssa.

Haasteet: Haasteena on tavoittaa mahdollisimman laajasti eri-ikäisiä kuntalaisia, erityisesti niitä, jotka hyötyisivät liikuntaneuvonnasta ja ohjatusta toiminnasta.

Vastuuhenkilö: vapaa-aikapalveluiden päällikkö p. 040 6495709, liikunta- ja vapaa-ajanohjaaja p. 040 570 0909

Vision painopisteet:
ARJEN PERUSTA ON KUNNOSSA
1) Liikunnallisen elämäntavan juurruttaminen lapsille ja perheille
Toimenpiteet: Liikunnalliset vanhempainillat/liikuntaneuvonnan esittely yhteistyössä päiväkotien ja koulujen kanssa Perheliikunta ja erilaiset teemapäivät Perheliikuntaneuvonta Yhteistyö eri yhdistysten ja järjestöjen kanssa
Mittari ja tavoitetaso: Vanhempainiltojen toteutuminen ja osallistujamäärä Järjestettyjen perheliikuntatapahtumien ja osallistujien määrä Perheliikuntaneuvonnan toteutuminen

Vision painopisteet:
Lasten ja perheiden palautteet
2) Nuorten mukaan saaminen
Toimenpiteet: Yhteistyö nuorisopalveluiden kanssa lajikokeiluissa ja tapahtumissa
Mittari ja tavoitetaso: Nuorten osallistujamäärä ja yhteistyön toteutuminen
ASUKKAAT VOIVAT PAREMMIN
3) Terveytensä kannalta liian vähän liikkuvien tavoittaminen ja ryhmiin saaminen (erityisesti miehet)
Toimenpiteet: Käynnistetään liikuntaneuvonnan ryhmätoiminta Järjestetään matalan kynnyksen, maksuttomia "Kunnossa kaiken ikää" -ryhmiä Tarjotaan yksilöllistä alkuohjausta ryhmiin siirtymisen tueksi
Mittari ja tavoitetaso: Käynnistettyjen liikuntaneuvontaryhmien ja osallistujien määrä
VETOVOIMAINEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ
4) Yhteistyön tehostaminen eri toimijoiden kanssa ja tiedottamisen kehittäminen
Toimenpiteet: Kutsutaan kokoon liikuntafoorumi Yhteistyömuotojen kehittäminen seurojen, yhdistysten, järjestöjen ja yrittäjien kanssa (esim. erilaiset tapahtumat ja kampanjat) Tiedottamisen kehittäminen (eri tiedotuskanavat: verkkosivut, some, kunnan viestintä, esitteet)
Mittari ja tavoitetaso: Liikuntafoorumin kokoontumiset Yhteistyötapahtumien ja -toimijoiden määrä Tiedottamisen näkyvyys

Kustannuspaikat: 1970 Nuorisopalvelut

Tulosalueen kuvaus: Nuorisopalvelut tarjoaa nuorille monipuolisia mahdollisuuksia osallistua, harrastaa ja viettää aikaa turvallisessa ja ohjatussa ympäristössä. Nuorisotyötä tehdään nuorisotiloissa sekä jalkautumalla sinne, missä nuoret ovat - kouluihin, tapahtumiin ja nuorten omiin ympäristöihin.

Nuorisotyön, koulunuorisotyön ja etsivän nuorisotyön keskeisenä tavoitteena on olla läsnä nuorten arjessa, tukea heidän sosiaalista kasvuaan, tunne- ja vuorovaikutustaitoja, hyvinvointia ja itsenäistymistä sekä vahvistaa nuorten osallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Toiminta suunnitellaan ja toteutetaan nuorten toiveita kuunnellen sekä huomioiden nuorten moninaisuus ja erilaiset kiinnostuksen kohteet. Ehkäisevää päihdetyötä tehdään tavoitteellisesti ja yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Koulunuorisotyö vahvistaa nuorten hyvinvointia ja osallisuutta kouluyhteisössä tarjoamalla matalan kynnyksen tukea ja kiireetöntä kohtaamista koulupäivän aikana. Koulunuorisotyöntekijä toimii kiinteässä yhteistyössä kunnan nuorisopalvelujen ja koulun henkilökunnan kanssa tukien nuorten hyvinvointia ja opiskelumotivaatiota sekä edistää koulun hyvinvointityötä ja yhteisöllisyyttä.

Etsivä nuorisotyö tarjoaa yksilöllistä, luottamuksellista ja pitkäjänteistä tukea alle 29-vuotiaille nuorille, jotka kaipaavat tukea arkeensa, ovat ilman koulutus- tai työpaikkaa, ovat keskeyttäneet opinnot tai ovat vaarassa jäädä palvelujen ulkopuolelle. Etsivän nuorisotyön tavoitteena on nuoren kokonaisvaltainen kohtaaminen ja rinnalla kulkeminen, jossa vahvistetaan nuoren omia voimavaroja, osallisuutta ja elämänhallintaa.

Haasteet:

Nuorisopalvelujen haasteena on tavoittaa passiiviset ja syrjäytymisvaarassa olevat nuoret sekä innostaa heidät osallisiksi toimintaan. Lisäksi nuorten pahoinvointiin, epäsosiaaliseen käyttäytymiseen ja levottomuuteen tulee pystyä reagoimaan ennaltaehkäisevästi ja oikea-aikaisesti.

Nuorisotyön haasteena on toiminnan monipuolistaminen niin, että tavoitetaan uusia nuoria ja saadaan heidät nuorisotyön piiriin.

Koulunuorisotyössä keskeinen haaste on uuden toimintamallin kehittäminen, näkyväksi tekeminen ja juurruttaminen.

Nuorisotyön ja koulunuorisotyön yhteisenä haasteena on rakentaa selkeä, toimiva ja pysyvä toimintamalli, jossa palvelut tukevat nuoria johdonmukaisesti sekä koulussa että vapaa-ajalla. Tavoitteena on tavoittaa mahdollisimman moni nuori ja varmistaa, että toiminta hyödyttää kaikkia nuoria.

Etsivän nuorisotyön haasteena on erityisesti passiivisten ja tuen tarpeessa olevien nuorten tavoittaminen ja motivoiminen sekä heidän ohjaamisensa oikeiden palvelujen ja opinto- tai työpolkujen piiriin oikea-aikaisesti.

Vastuuhenkilö: vapaa-aikapalveluiden päällikkö p. 040 649 5709, nuorisotyöntekijä p. 040 489 4957, etsivä nuorisotyöntekijä p. 040 124 3978

Vision painopisteet:
ARJEN PERUSTA ON KUNNOSSA
1) Uusien nuorten tavoittaminen ja heidän osallistumisensa lisääminen nuorisopalveluiden toimintaan
Toimenpiteet: Matalan kynnyksen, monipuolisen ja nuorten kiinnostuksen kohteisiin perustuvan toiminnan ja tapahtumien toteuttaminen Jalkautuva nuorisotyö ja näkyvyyden lisääminen nuorten omissa kohtaamispaikoissa (koulut, tapahtumat, kyläalueet, digialustat). Yhteistyö koulujen, harrastustoimijoiden ja järjestöjen kanssa nuorten tukemiseksi Nuorten osallistaminen toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen sekä toiminnan viestintä monikanavaisesti nuorten käyttämiin kanaviin Nuorisotyö 50-vuotta
Mittari ja tavoitetaso: Uusien nuorten määrä nuorisopalveluiden toiminnassa (vuositasolla) ja jalkautumiskertojen määrä Yhteistyökertojen määrä koulujen, seurojen ja muiden toimijoiden kanssa Nuorten palautteet (esim. kyselyt, osallistumispalautteet)
2) Etsivä nuorisotyö pyrkii tavoittamaan ja saattamaan tuen tarpeessa olevat nuoret oikea-aikaisten palvelujen piiriin ja varmistamaan koulussa tai työssä pysymisen
Toimenpiteet: Jalkautuminen nuorten pariin Yksilöohjaus, pienryhmätoiminta ja palveluohjaus
Mittari ja tavoitetaso: Tavoitetut nuoret ja uudet kontaktit Palveluihin ohjatut, opintoihin/työhön kiinnittyneet
ASUKKAAT VOIVAT PAREMMIN
3) Koulunuorisotyön toimintamallin kehittäminen, näkyväksi tekeminen ja juurruttaminen osaksi koulun arkea
Toimenpiteet: Aikaa just sulle!- hankkeen mukaisen toimintamallin kehittäminen Kerätään oppilaiden, huoltajien ja henkilökunnan palautetta ja kehitetään toimintaa sen pohjalta
Mittari ja tavoitetaso:

Vision painopisteet:
Toimintamalli kehitetään Tavoitetut oppilaat Palautteet
4) Nuorisovaltuuston toiminnan monipuolistaminen ja tavoitteellisuuden vahvistaminen sekä vaikuttavuuden lisääminen
Toimenpiteet: Järjestetään nuorisovaltuustolle koulutusta (Porukalla-hanke: some ja viestintä) Kehitetään nuorten osallistumisen kanavia (työpajat, kyselyt) ja ideoidaan nuorille mieleisiä tapahtumia. Osallistutaan kunnan tapahtumiin ja päätöksenteon valmisteluun. Lisätään vuoropuhelua kunnan päättäjien ja palvelualueiden kanssa
Mittari ja tavoitetaso: Kokousten ja koulutuskertojen määrä. Osallistujien määrä Tehtyjen aloitteiden ja lausuntojen määrä
5) Ennaltaehkäisevän työn lisääminen (mm. päihteet, seksuaalinen häirintä) ja tietoisuuden lisääminen etsivästä nuorisotyöstä
Toimenpiteet: Ennaltaehkäisevän työn lisääminen Tiivis yhteistyö TE-palvelujen, oppilaitosten ja hyvinvointialueen palveluverkoston kanssa. Tiedottaminen etsivän nuorisotyön palveluista nuorille, huoltajille ja oppilaitoksille
Mittari ja tavoitetaso: Jalkautumiskäynnit Toteutunut pienryhmätoiminta ja yhteistyön toteutuminen
VETOVOIMAINEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ
6) Luodaan yhteinen toimintamalli nuorisotyön ja koulunuorisotyön yhteistyöstä, joka parantaa nuorten tavoittavuutta ja tukee nuorten hyvinvointia
Toimenpiteet: Laaditaan Aikaa just sulle! - hankkeen mukainen toimintamalli nuorisotyön ja koulunuorisotyön yhteistyölle Säännöllinen yhteistyö Nuorten kuuleminen suunnittelussa
Mittari ja tavoitetaso: Yhteinen toimintamalli käytössä Toteutetut toimet ja osallistuja määrä Nuorten palaute

Kustannuspaikat: 1980 Kirjasto

Tulosalueen kuvaus: Kirjasto edistää kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä tarjoamalla laadukkaita ja monipuolisia kirjastopalveluita kirjastolain mukaisesti. Omatoimikirjasto ja digitaaliset palvelut parantavat palvelujen saavutettavuutta. Kirjastossa järjestetään säännöllisesti monipuolista toimintaa, tapahtumia ja näyttelyitä. Toiminnan suunnittelussa huomioidaan kaikki ikä- ja kohderyhmät.

Haasteet: Keskeisiä kehittämishaasteita ovat digitaalisten palvelujen käytön ohjaus ja neuvonta sekä lasten ja nuorten lukutaidon vahvistaminen. Valmistautuminen kirjaston siirtymiseen Opinporttiin, lukion ja yhtenäiskoulun yhteyteen vuonna 2027.

Vastuuhenkilö: vapaa-aikapalveluiden päällikkö p. 040 649 5709, kirjastovirkailija p. 040 677 2428

Vision painopisteet:
ARJEN PERUSTA ON KUNNOSSA
1) Kehitetään toiminnallista yhteistyötä koulujen ja varhaiskasvatuksen kanssa sekä vahvistetaan lasten ja nuorten lukutaitoa ja lukuinnostusta.
Toimenpiteet: 1.Toteutetaan säännöllistä yhteistyötä koulujen ja varhaiskasvatuksen kanssa (mm. kirjavinkkaus, satutuokiot, kirjasto-opastukset, lukutempaukset) 2.Kehitetään lasten ja nuorten lukemista tukevia palveluja ja tapahtumia (esim. lukupiiri, lukudiplomi, lukukampanjat) 3.Vahvistetaan nuorten kirjaston käyttöä yhteistyössä nuorisopalvelujen kanssa
Mittari ja tavoitetaso: 1.Toteutuneiden tapahtumien ja osallistuneiden lasten ja nuorten määrä 2.Lasten- ja nuorten lainojen määrä 2.Lukemista tukevien tapahtumien ja osallistujien määrä 3.Yhteistyön toteutuminen
ASUKKAAT VOIVAT PAREMMIN
2) Lisätään kuntalaisten valmiuksia käyttää kirjaston sähköisiä palveluja tarjoamalla ohjausta ja neuvontaa sekä vahvistetaan kuntalaisten osallistumista aineistohankintoihin
Toimenpiteet: 1.Järjestetään opastusta ja digitukea eri kohderyhmille kirjaston sähköisten palvelujen käytöstä 2.Tarjotaan kuntalaisille mahdollisuus osallistua aineistohankintoihin. Viestitään sähköisistä palveluista ja aineistotoiveiden mahdollisuuksista eri viestintä kanavilla
Mittari ja tavoitetaso: Järjestettyjen ohjaustilaisuuksien määrä Tilaisuuksiin osallistuneiden määrä Sähköisten palvelujen käyttömäärät Aineistotoiveiden määrä
VETOVOIMAINEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ
3) Valmistautuminen kirjaston siirtymiseen lukion ja yhtenäiskoulun yhteyteen vuonna 2027
Toimenpiteet: 1.Toteutetaan Kirjasto-hanke ja osallistetaan varhaiskasvatuksen lapsia, oppilaita ja kuntalaisia uuden kirjaston suunnitteluun 2.Tehdään suunnitteluyhteistyötä koulun kanssa kirjaston tulevien tilojen ja palvelujen määrittelyssä
Mittari ja tavoitetaso: 1.Hankkeen työpajojen määrä ja osallistujat 2.Uuden kirjaston palvelu- ja tilasuunnittelun eteneminen

SUORITEMÄÄRÄT

Tunnusluku	01–12 2024	TA 2025	TA 2026	TS1 2027	TS2 2028
Kulttuuri; Tapahtumat/vuosi	127	50	130		
Kulttuuri, Vapaa-aika; Järjestö-foorumit/vuosi	8	8	8		
Nuorisotilojen kävijämäärät/ilta	10–30, yö-kahvila 20–50	10–30	10-30		
Nuorisotilat avoinna	5	5	5		
Nuorten kesätyöllistäminen	20	20	20		
Liikuntahallin käyttötunnit/vko	86 h/vk + koulut 30 h/vk	85h/vko	85 h/vk + koulut 30 h/vk		
Liikuntahallin salin vuokraajat	16	20	18		
Liikuntakerhoihin osallistuja	101	115	110		
Lainaajien määrä	1123	1149	1200		
Lainaaajia/as.luku			30%		
Kela; aukiolotuntien määrä	570	604	570		
Kela; palvelutikettien määrä	333	516	300		

VAPAA-AJAN PALVELUT (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA+M 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot	79 820	64 277	106 557	108 689	110 863
Toimintakulut	-774 167	-893 834	-940 806	-959 624	-978 813
Netto	**-694 348**	**-829 557**	**-834 249**	**-850 935**	**-867 950**
Asukasluku	3 981	4 073	3 981	3 981	3 981
Euroa/asukas	-177	-206	-212	-215	-218
Poistot ja arvonalentumiset	-12 171	-9 845	-10 249	-5 698	-1 100
Kustannuslaskennalliset erät	-25 976	-39 218	-48 207	-49 170	-50 153

4.4. Kansalaisopiston johtokunta

Henkilötyövuosien taulukko pitää sisällään vakituiset, määräaikaiset, sijaiset sekä hanketyöntekijät.

Kansalaisopiston henkilötyövuosissa ei ole tuntiopettajien henkilötyövuosia.

Henkilötyövuodet	TP24	TA25	TA26
Kansalaisopiston johtokunta	**3,0**	**3,0**	**3,0**
Kansalaisopisto	3,0	3,0	3,0

4.4.1. Pielaveden ja Keiteleen kansalaisopisto

Kustannuspaikat: 1990 Kansalaisopisto

Tilivelvollinen: Kansalaisopiston rehtori

Tulosalueen kuvaus: Pielaveden ja Keiteleen kansalaisopisto tarjoaa monipuolisia mahdollisuuksia oppimiseen, luovuuteen ja hyvinvoinnin ja terveyden vahvistamiseen. Opisto tukee elinikäistä oppimista ja edistää henkistä kasvua, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä tarjoamalla kaikille avointa, saavutettavaa ja monipuolista opetusta. Opetuksen painopisteitä ovat taideaineet, käden taidot, kielet sekä erilaiset terveyttä ja hyvinvointia tukevat opinnot. Lisäksi opisto järjestää taiteen perusopetusta kuvataiteessa. Toimintaa suunnitellaan ja toteutetaan kuntastrategioiden mukaisesti huomioiden kuntalaisten sekä hyvinvointikertomuksissa esiin nousseet toiveet ja tarpeet.

Haasteet: Keskeisiä haasteita ovat yhteisen kansalaisopiston jatkuva kehittäminen sekä monipuolisen, ajankohtaisen ja paikallisten tarpeiden mukaisen opetussisällön tarjoaminen. Uusien opiskelijoiden mukaan saaminen edellyttää aktiivista viestintää ja joustavia opetuksen muotoja. Opettajien saatavuus on haaste, mikä vaikeuttaa kurssien sekä alueen yritysten tarpeista nousevan koulutuksen järjestämistä. Toiminnan integroiminen kuntien muihin palveluihin ja Hyte-indikaattoreihin perustuva suunnittelu edellyttää tiedonkeruuta ja yhteistyötä eri palvelualueiden kanssa.

Pielaveden kansalaisopisto täyttää 60 vuotta vuonna 2026 (Keitele liittyi opistoon vuonna 1967). Juhlavuosi tarjoaa mahdollisuuden opiston näkyvyyden ja yhteisöllisyyden vahvistamiseen.

Vastuuhenkilö: vapaa-aikapalveluiden päällikkö, rehtori p. 040 649 5709

Vision painopisteet:
ARJEN PERUSTA ON KUNNOSSA
1) Yhteisen kansalaisopiston toiminnan kehittäminen ja vakiinnuttaminen Opiston näkyvyyden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen
Toimenpiteet: Tiivis toiminnallinen yhteistyö Viestinnän ja markkinoinnin kehittäminen Pielaveden osaston 60. juhlavuoden toiminta ja tapahtumat
Mittari ja tavoitetaso: Toiminnallisen yhteistyön toteutuminen Viestinnän monipuolisuus Juhlavuosi tulee näkyväksi
2) Yhteistyön kehittäminen muiden kansalaisopistojen (mm. Ylä-Savon kansalaisopistoselvitys), yhdistysten, yritysten ja palvelualueiden kanssa
Toimenpiteet: Opetuksen ja yhteisten tapahtumien suunnittelua ja toteutusta yhteistyössä
Mittari ja tavoitetaso: Yhteistyön toteutuminen
ASUKKAAT VOIVAT PAREMMIN
3) Toiminta edistää kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä Uusien opiskelijoiden mukaan saaminen (erityisesti nuoret ja miehet)
Toimenpiteet: Toiminta suunnitellaan kuntastrategioiden mukaisesti kuntalaisten toiveita ja paikalliset tarpeet huomioiden (hyte-indikaattorit) Kurssiuudistukset Kohdennettu viestintä ja markkinointi ja yhteistyö muiden palvelualueiden, koulujen ja eri yhteistyötahojen kanssa
Mittari ja tavoitetaso: Opiskelijapalautteet Uusien opiskelijoiden määrä
VETOVOIMAINEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ
4) Pielaveden väistötilojen sisäilman terveellisyyden varmistaminen
Toimenpiteet: Jatkuva seuranta ja raportointi
Mittari ja tavoitetaso: Sisäilmaoireettomuus

SUORITEMÄÄRÄT

Tunnusluku	01–12 2024	TA 2025	TA 2026	TS1 2027	TS2 2028
Opiskelijamäärä (netto): Kaikki/Pielavesi/Keitele	971/633/230 / 108	1300/910/390	970/633/230		
Opiskelijamäärä (brutto): Kaikki/Pielavesi/miehet/Keitele	2557/1688/869	3200/2150/520/1050	2700/1700/1000		
Opetustunnit: Kaikki/Pielavesi/Keitele	4702/3146/1556	5300/3600/1700	4900/3300/1600		
Toteutuneiden kurssien määrä: Kaikki/Pielavesi/Keitele	238/155/83	250/165/85	250/165/85		
Liikuntaryhmien määrä Pielavesi/Keitele	60/24	77/25	60/25		
Päiväopetusryhmät Pielavesi/Keitele	88/50	60/20	80/50		

PIELAVEDEN JA KEITELEEN KANSALAISOPISTO (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA+M 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot	128 144	115 135	112 141	114 384	116 672
Toimintakulut	-420 046	-450 113	-448 354	-457 320	-466 466
Netto	**-291 903**	**-334 978**	**-336 213**	**-342 936**	**-349 794**
Asukasluku	3 981	4 073	3 981	3 981	3 981
Euroa/asukas	-73	-82	-84	-86	-88
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0
Kustannuslaskennalliset erät	-18 444	-13 770	-17 346	-17 692	-18 046

4.5. Kasvun ja oppimisen lautakunta

Henkilötyövuosien taulukko pitää sisällään vakituiset, määräaikaiset, sijaiset sekä hanketyöntekijät.

Henkilötyövuodet	TP24	TA25	TA26
Kasvun ja oppimisen lautakunta	**88,5**	**97,0**	**101,5**
Koulutoimi	61,8	66,6	70,2
Varhaiskasvatus	26,7	30,4	31,3

4.5.1. Koulutoimi

Kustannuspaikat: 3600 Esiopetus, 3604 Rannankylän koulu, 3605 Säviä, 3606 Pohjois-Pielaveden koulu, 3608 Yhteiset toiminnot, 3609 Puustellin koulu, 3642 Koululaisten aamu- ja iltapäiväkerho, 3610 Pielaveden lukio, 3620 Musiikkikoulutus, 3630 Joukkoliikenne

Tilivelvollinen: Kasvun ja oppimisen lautakunta, kasvun ja oppimisen johtaja

Tulosalueen kuvaus: Koulutoimi järjestää esi- ja perusopetusta sekä lukiokoulutusta. Perusopetuksessa järjestetään aamu- ja iltapäiväkerhotoimintaa sekä monipuolista kerhotoimintaa.

Haasteet: oppilasmäärien väheneminen, oppilaiden tuen tarpeen lisääntyminen sekä koulurakennusten (Puustelli, Säviä) huono kunto. Valtuuston päätökset Säviän ja Pohjois-Pielaveden koulujen jatkosta. Rekrytointihaaste.

Oppimisen tuen uudistus. Oppilaiden hyvinvoinnin edistäminen ja ylläpitäminen.

Vastuuhenkilö: koulunjohtaja 0404894171, koulunjohtaja 0408219504, koulunjohtaja 0505177120, vs. rehtori 0407012541, vt. rehtori 0404894197 ja vt. kasvun ja oppimisen johtaja 0404894176

Vision painopisteet:
ARJEN PERUSTA ON KUNNOSSA
1) Oppimisen tuen uudistuksen toteuttaminen
Toimenpiteet: 1.Uusi toimintakulttuuri (yhteisopettajuus ja ryhmäkohtaiset tukimuodot). 2.Riittävät resurssit.
Mittari ja tavoitetaso: 1.Ryhmäkohtaisia tukimuotoja vähintään 0,122 h/vko/oppilas.
2) Alakoulujen yhteistyön tiivistäminen
Toimenpiteet: 1.Uusi toimintakulttuuri (yhteisopettajuus ja ryhmäkohtaiset tukimuodot). 2.Riittävät resurssit.
Mittari ja tavoitetaso: 1.Ryhmäkohtaisia tukimuotoja vähintään 0,122 h/vko/oppilas.
3) Kuntalaisia palveleva julkinen liikenne
Toimenpiteet: 1. Aktiivinen yhteistyö ELY:n kanssa sekä naapurikuntien kanssa.
Mittari ja tavoitetaso:
ASUKKAAT VOIVAT PAREMMIN
4) Harrastaminen, jokaiselle lapselle ja nuorelle oma harrastus
Toimenpiteet: 1. Harrastamisen Suomen mallin ja koulun kerhot.
Mittari ja tavoitetaso: 1. Kerhoihin ja harrastuksiin osallistuminen.
5) Musiikkiopiston opiskelupaikkojen täyttäminen
Toimenpiteet: 1. Näkyvyys
Mittari ja tavoitetaso: Konsertti.
VETOVOIMAINEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ
6) Pätevän henkilökunnan saatavuus
Toimenpiteet: 1.Positiivisen työnantajakuvan markkinointi. 2.Monikelpoisten työntekijöiden hakeminen rekrytoinneissa oppilasmäärän vähetessä. 3. Olemassa olevan henkilökunnan pätevöitymisen uusin aineisiin.
Mittari ja tavoitetaso: 1. Pätevä henkilökunta 2. Oppimistulokset 3. Koulutukseen osallistujat
7) Uuteen Opinporttiin valmistautuminen
Toimenpiteet: 1. Puustellin ja lukion toimintakulttuurin yhtenäistäminen. 2. Kirjaston vahvempi integroiminen koulutoimintaan yhdessä kirjastopalveluiden kanssa. 3. Johtamisen rakenteet
Mittari ja tavoitetaso: 1.Yhteiset tapaamiset/työpajat/arvokeskustelut. 2. AVI:n rahoittama kirjastohanke vapaa-aikapalveluissa.

Vision painopisteet:
8) Lukion markkinointi ja vetovoiman vahvistaminen
Toimenpiteet: 1. Markkinointi kunnan sisällä ja lähikunnissa. 2. Yhteisöllinen, oppimista tukeva hyvä yleislukio. Lisäksi Urheiluakatemia ja kansainväliset yhteydet sekä erityiskurssit verkonkin kautta. 3. Henkilökohtaista tukea oppimiseen (erityisopetus/tukiopetus)
Mittari ja tavoitetaso: 1.Osallistumiset vanhempainiltaan/markkinointi tapahtumiin. (Yrittäjien oppilaistopäivät ja Studia Pielaveden lukio).

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET SEURAAVIEN KUSTANNUSPAIKKOJEN OSALTA: 3609 PUUSTELLIN KOULU, 3610 PIELAVEDEN LUKIO

Tulosalueen kuvaus: Tarjotaan kuntalaisille mahdollisuus musiikin opiskeluun, haasteena opiskelupaikkojen täyttyminen. Huolehditaan joukkoliikenteen kulkuyhteyksien toteutumisesta.

Haasteet: kuntien välisen joukkoliikennereittien vähäisyys, matkustajamäärien vähäisyys.

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET SEURAAVIEN KUSTANNUSPAIKKOJEN OSALTA: 3620 MUSIIKKIKOULUTUS, 3630 JOUKKOLIIKENNE

Vastuuhenkilö: vt. kasvun ja oppimisen johtaja 040 4894 176, hallinnon asiantuntija 040 4894165

SUORITEMÄÄRÄT

Tunnusluku	01–12 2024	TA 2025	TA 2026	TS1 2027	TS2 2028
Musiikkikoulutukseen osallistujat paikkoja 18	18	18	18		
Esi- ja perusopetus oppilaat	379	347	365		
Aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistujat	22	22	24		
Aamu- ja iltapäivätoiminnan tunnit	2068	2065	2057		
Kuljetusoppilaat	200	200	185		
Lukion opiskelijat	60	63	59		

KOULUTOIMI (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA+M 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot	531 510	425 351	444 129	453 011	462 072
Toimintakulut	-7 121 618	-7 551 519	-7 195 078	-7 339 219	-7 485 998
Netto	**-6 590 108**	**-7 126 168**	**-6 750 949**	**-6 886 208**	**-7 023 926**
Asukasluku	3 981	4 073	3 981	3 981	3 981
Euroa/asukas	-1 665	-1 757	-1 707	-1 736	-1 764
Poistot ja arvonalentumiset	-37 455	-28 728	-44 474	-23 614	0
Kustannuslaskennalliset erät	-291 550	-392 372	-346 456	-353 385	-360 453

4.5.2. Varhaiskasvatus

Kustannuspaikat: 3640 Päiväkodit, 3641 Ryhmäperhepäivähoito, 3650 Lasten hoitotuki

Tilivelvollinen: Kasvun ja oppimisen lautakunta, kasvun ja oppimisen johtaja

Tulosalueen kuvaus: Laadukkaan lakisääteisen varhaiskasvatuksen tarjoaminen Pielaveden lapsiperheille. Varhaiskasvatuksen pedagogiikan ja toimintaympäristön ylläpitäminen lasten hyvinvointia, kasvua ja oppimista tukevaksi.

Erityiset haasteet eli perustelut erityisille kehittämiskohteille ja tavoitteille alla olevassa taulukossa.

Toimintakulttuurin jatkuva arviointi, kehittäminen ja vahvistaminen.

Pedagogisten tavoitteiden jatkuva johtaminen ja painottaminen varhaiskasvatustoiminnassa.

Henkilöstön hyvinvoinnista huolehtiminen ja osaamisen vahvistaminen.

Tarvittavan resurssoinnin varmistaminen: lakimuutos varhaiskasvatuksen työntekijöiden koulutustason nostamiseksi vuoteen 2030 mennessä.

Vuorohoidon järjestäminen.

Varhaiskasvatus jatkuu Pohjois-Pielavedellä. Säviän Muksulan toimitilan ylipaineistus aloitettu kesällä 2024 ja toiminta siirtyy Tarulinnaan 1.8.2026. Ostopalveluista sovittu alustavasti Keiteleen kunnan kanssa.

Vastuuhenkilö: varhaiskasvatusjohtaja 0400 328240

Vision painopisteet:
ARJEN PERUSTA ON KUNNOSSA
1) Laadukkaan varhaiskasvatuksen järjestäminen
Toimenpiteet: 1. Luonnossa oppimista lisätään ja oppimisympäristön rakentaminen luontoon alkaa. 2. Tuetun leikin käyttöönotto: leikin vahvistaminen keskeisimpänä tuen muotona lasten kehityksen ja oppimisen tukemisessa. 3. Henkilöstön uudelleen kouluttautumiseen kannustaminen. 4. Valmistautuminen vakanssien muuttamiseen lain edellyttämällä tavalla.
Mittari ja tavoitetaso: 1. Oppimisympäristön rakentaminen. 2. Koulutukseen osallistujat.
2) Sosionomin työnkuvan kehittäminen
Toimenpiteet: 1. Sosionomimäärän kasvattaminen. 2. Pielavetisen mallin luominen matalan kynnyksen vanhemmuuden tukemiseksi. 3. Lasten osallisuuden lisääminen lapsiryhmissä ja syrjäytymisriskin ennaltaehkäisemine myöhemmässä vaiheessa.
Mittari ja tavoitetaso: 1. Sosionomin vakanssien määrä.
VETOVOIMAINEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ
3) Työnhyvinvointi ja toimiva työyhteisö (Pitkos-hanke Leppävirran kunnan ja Pieksämäen kaupungin kanssa)
Toimenpiteet: 1. Tiimityöskentelyn vahvistaminen 2. Jaetun johtajuuden kehittäminen ja hyödyn-täminen ajan tiimityössä. 3. Yhteistyön tavoitteiden kirkastaminen ja yh-teistyön johtaminen SIMOL- malliin mukaisesti (tiimityökn vahvistamine ja roolien selkeyttämi-nen
Mittari ja tavoitetaso: 1. 2. Tiimien itseohjautuvuus ja toimintakulttuurin vahvistaminen

Vision painopisteet:
4) Varhaiskasvatuksen järjestäminen Säviällä ja Pohjois-Pielavedellä
Toimenpiteet: 1. Muksulan ylipaineistus ja lapsimäärän kehitys vaikuttaa varhaiskasvatukseen järjestämistapaan Säviällä. Varhaiskasvatus siirtyy Tarulinnaan 1.8.2026. Mahdollisuudesta ostopalveluun sovitaan Keiteleen kunnan kanssa. 2.Lapsimäärän kehitystä Pohjois-Pielavedellä seurataan.
Mittari ja tavoitetaso:

SUORITEMÄÄRÄT

Tunnusluku	01–12 2024	TA 2025	TA 2026	TS1 2027	TS2 2028
Varhaiskasvatukseen osallistujien lukumäärä		80	75		
Yksityiset palvelun tuottajat		2	2		
Yksityinen varhaiskasvatus osallistujien lukumäärä		8	8		

VARHAISKASVATUS (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA+M 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot	65 468	44 747	83 451	85 120	86 822
Toimintakulut	-1 949 882	-1 994 046	-2 089 823	-2 135 657	-2 178 371
Netto	**-1 884 415**	**-1 949 299**	**-2 006 372**	**-2 050 537**	**-2 091 549**
Asukasluku	3 981	4 073	3 981	3 981	3 981
Euroa/asukas	-474	-479	-504	-516	-525
Poistot ja arvonalentumiset	-3 888	-1 726	-1 731	-1 728	0
Kustannuslaskennalliset erät	-84 603	-134 947	-141 771	-144 607	-147 499

4.6. Ympäristön ja asumisen lautakunta

Henkilötyövuosien taulukko pitää sisällään vakituiset, määräaikaiset, sijaiset sekä hanketyöntekijät.

Henkilötyövuodet	TP24	TA25	TA26
Ympäristön ja asumisen lautakunta	**22,5**	**23,0**	**20,7**
Tila- ja vuokrauspalvelu	8,1	9,2	7,7
Vesihuoltolaitos	4,5	4,4	4,4
Kunnallistekniikka	7,0	7,3	6,8
Yhdyskuntasuunnittelu	0,6	0,7	0,8
Rakennusvalvonta	2,3	1,4	1,1

4.6.1. Tila- ja vuokrauspalvelut

Kustannuspaikat: 4710 Laskutettavat kustannukset, 4711 Tilapalv. jaettavat ja muut kulut, 4716 YI. kiinteistönhoito ja valvonta, 4721 Rakennusten rakentaminen ja kunnossapito, 4722 Ulkoalueiden rakentaminen ja hoito, 4723 Muut tilapalvelut, 4730 Metsät, 4731 Maa-alueet

Tilivelvollinen: Ympäristön ja asumisen lautakunta, ympäristön ja asumisen johtaja

Tulosalueen kuvaus: Kp 4716 Sisältää kunnan kiinteistöjen yleisen kiinteistönhoidon ja valvonnan.

Kp 4721 Sisältää rakennusten kunnossapidon, peruskorjaukset, huollot ja rakentamisen.

Kp 4722 Sisältää ulkoalueiden kunnossapidon, hoidon, ja rakentamisen.

Kp 4723 Sisältää rakennusten purkamisen ja tutkimusten tekemisen.

Kp 4730 Sisältää kunnan metsätilojen hoidon, istutukset, lannoitukset, raivaukset ja puun myynnin.

Kp 4731 Sisältää maanvuokrauksen, maa-alueiden oston ja myynnin, öljyvahinkojen torjunnan ja venesatamat.

Tulosalueen haasteina ovat:

kiinteistökannan sopeuttaminen tarvetta vastaavaksi

ylläpitokulujen kasvaminen

kiinteistökannan vanheneminen ja lisääntyvä korjausvelka

ympäristöarvojen huomioiminen

ns. putkitehtaan pilaantunut ympäristö

Vastuuhenkilö: tilapalvelupäällikkö, puh. 040 637 5530, ympäristön ja asumisen johtaja, puh. 040 489 4834

Vision painopisteet:
UUDET TYÖPAIKAT JA YRITTÄJÄT
1) Säviän meijeri- ja myllykiinteistöjen sekä kalasataman toimintaa kehitetään ja alueen elinvoimaisuutta lisätään
Toimenpiteet: Hankerahoituksen hakeminen Kalasatamalle Alueen käyttösuunnitelman laatiminen (lohkominen, myynti, vuokraus, kaavoitus, ym.) Säviän korjaamohallin myynti
Mittari ja tavoitetaso: Toimenpiteiden toteutuminen
VETOVOIMAINEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ
2) Kunnan omistamat kiinteistöt ovat aiempaa energiatehokkaampia ja ympäristöystävällisempiä
Toimenpiteet: Huomioidaan ja kartoitetaan mahdollisuuksien mukaisesti kiinteistöllä uusiutuvan energian käyttömahdollisuus
Mittari ja tavoitetaso: Toimenpiteiden toteutuminen
3) Keskusta-alueen vetovoiman kehittäminen
Toimenpiteet: Tehdään selvityksiä koskien yksityisten omistamia kuntakuvaa heikentäviä rakennuksia/ maa-alueita
Mittari ja tavoitetaso: Toimenpiteiden toteutuminen
4) Pilaantuneiden maa-alueiden vähentäminen
Toimenpiteet: Toteutetaan pilaantuneiden maa-alueiden kunnostamista
Mittari ja tavoitetaso: Toimenpiteiden toteutuminen
5) Opinportin rakennushankkeen edistäminen
Toimenpiteet: Rakennusurakka etenee aikataulun ja kustannusarvion mukaisesti
Mittari ja tavoitetaso:

Vision painopisteet:
6) Kunnossapito
Toimenpiteet: Kunnanviraston ja Ikälän julkisivujen kunnostukset ja maalaukset, sekä varikon vesikaton maalaus
Mittari ja tavoitetaso: Toimenpiteiden toteutuminen
7) Tilasuunnitelman jalkauttaminen ja käytäntöön vieminen
Toimenpiteet: Puretaan kunnan omistamat, huonokuntoiset ja ylimääräiset rakennukset (Säviän koulu, Arava-talot, Koivuranta) Myydään kunnan omistamat, ylimääräiset rakennukset (Pirttiranta) Laaditaan toimisto- ja arkistointitilojen selvitys
Mittari ja tavoitetaso: Toimenpiteiden toteutuminen

SUORITEMÄÄRÄT

Tunnusluku	01–12 2024	TA 2025	TA 2026	TS1 2027	TS2 2028
Rakennus m2 / asukasluku	7,4	7,4	7,1		
Koulurakennukset m2 / oppilasmäärä	28,1	30,1	26,5*		
Tilapalvelujen kustannukset €/m2	76,97	81,62	88,46		
Kerrosala m2					
Metsätalousmaa, ha	1239	1244	1244		

TILA- JA VUOKRAUSPALVELUT (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA+M 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot	3 952 878	3 892 318	3 377 021	3 444 562	3 513 453
Toimintakulut	-2 367 225	-2 511 225	-2 516 630	-2 566 962	-2 618 300
Netto	**1 585 653**	**1 381 093**	**860 391**	**877 600**	**895 153**
Asukasluku	3 981	4 073	3 981	3 981	3 981
Euroa/asukas	-54	157	50	-15	-75
Poistot ja arvonalentumiset	-1 800 667	-740 123	-662 859	-936 647	-1 192 074
Kustannuslaskennalliset erät	-186 581	-153 746	-141 670	-144 507	-147 398

4.6.2. Vesihuoltolaitos

Kustannuspaikat: 4740 Vesilaitos, 4750 Viemärilaitos

Tilivelvollinen: Ympäristön ja asumisen lautakunta, ympäristön ja asumisen johtaja

Tulosalueen kuvaus:

Kp 4740 Sisältää puhtaan veden tuottamisen, pohjavesilaitokset, ylävesisäilön ja jakeluverkoston laitteineen ja varusteineen.

Kp 4750 Sisältää jäteveden puhdistamisen jätevedenpuhdistamolla, jätevesiverkoston laitteineen ja varusteineen.

Tulosalueen haasteina ovat:

rakennetun infran ikääntyminen ja korjausvelan kasvu, joka aiheuttaa investointitarpeita nyt ja tulevaisuudessa

taloudellisena haasteena on vedenkulutuksen väheneminen ja kustannusten nousu

toiminnallisena haasteena on poikkeustilanteisiin varautuminen, jota pitäisi toteuttaa omalla toiminta-alueella ja yhdessä vesiosuuskuntien kanssa

vesilaskutuksen riskien hallinta

sopimukset kiinteistöillä ovat vuokralaiskohtaisia, eivätkä omistajakohtaisia, mistä johtuen laskutus ja perintä eivät ole ajantasaisia vuokralaisen vaihtuessa

Vastuuhenkilö: kuntatekniikan päällikkö, puh. 050 441 1170

Vision painopisteet:
VETOVOIMAINEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ
1) Jätevedenpuhdistamon saneeraus
Toimenpiteet: Laaditaan tarveselvitys ja käynnistetään hankesuunnitelman laatiminen
Mittari ja tavoitetaso: Tavoitteiden toteutuminen
2) Talous tasapainossa.
Toimenpiteet: Talouden seurannan (esihenkilöt) ja taloustietoisuuden (koko henkilökunta) vahvistaminen. Tulojen lisääminen, taksojen nosto.
Mittari ja tavoitetaso: Tavoitteiden toteutuminen
3) Vesilaskutuksen kehittäminen ja uudelleen organisointi
Toimenpiteet: Laskutuksen ja sopimusten hallinnan järjestelmien kehittäminen. Mittarien luennan ja laskutuksen automatisointi, sekä asiakaspalvelun, sopimusten hallinnan ja perinnän kehittäminen
Mittari ja tavoitetaso: Tavoitteiden toteutuminen
4) Poikkeus- ja häiriötilanteisiin varautuminen
Toimenpiteet: Varautumissuunnittelu ja suunnitelmien ylläpito. Vesihuollon yhteistyöryhmissä mukana oleminen.
Mittari ja tavoitetaso: Tavoitteiden toteutuminen

SUORITEMÄÄRÄT

Tunnusluku	01–12 2024	TA 2025	TA 2026	TS1 2027	TS2 2028
Vuotovesiprosentti, jätevesi	44,96 %				
Vuotovesiprosentti, puhdasvesi	23,29 %				

VESIHUOLTOLAITOS (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA+M 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot	683 950	685 146	743 659	758 532	773 701
Toimintakulut	-611 211	-545 185	-585 934	-597 650	-609 600
Netto	**72 740**	**139 961**	**157 725**	**160 882**	**164 101**
Asukasluku	3 981	4 073	3 981	3 981	3 981
Euroa/asukas	-32	-23	-16	-11	-4
Poistot ja arvonalentumiset	-195 868	-234 860	-221 416	-203 009	-179 099
Kustannuslaskennalliset erät	-92 864	-71 322	-71 468	-72 898	-74 356

VESILAITOS (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA+M 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot	245 619	242 642	264 182	269 465	274 854
Toimintakulut	-222 215	-204 741	-216 963	-221 300	-225 726
Netto	**23 405**	**37 901**	**47 219**	**48 165**	**49 128**
Asukasluku	3 981	4 073	3 981	3 981	3 981
Euroa/asukas	-7	-13	-6	-6	-6
Poistot ja arvonalentumiset	-51 219	-89 820	-70 775	-73 652	-73 598
Kustannuslaskennalliset erät	-44 352	-35 661	-35 734	-36 449	-37 178

VIEMÄRILAITOS (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA+M 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot	438 331	442 504	479 477	489 067	498 847
Toimintakulut	-388 996	-340 444	-368 971	-376 350	-383 874
Netto	**49 335**	**102 060**	**110 506**	**112 717**	**114 973**
Asukasluku	3 981	4 073	3 981	3 981	3 981
Euroa/asukas	-25	-11	-10	-4	2
Poistot ja arvonalentumiset	-144 649	-145 040	-150 641	-129 357	-105 501
Kustannuslaskennalliset erät	-48 512	-35 661	-35 734	-36 449	-37 178

TULOSLASKELMA VESIHUOLTOLAITOS	TP 2024	TA+MUUT. 2025	TOT 8/2025	TA 2026	Ero%	SV1 2027	SV2 2028
LIIKEVAIHTO	682 665	684 146	441 864	741 590	8,4	756 422	771 549
LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT	0	0	495	500		510	520
MUUT TUET JA AVUSTUKSET	1 285	1 000	1 821	1 569	56,9	1 600	1 632
MATERIAALIT JA PALVELUT	-340 433	-297 115	-219 463	-329 057	10,8	-335 637	-342 345
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-173 852	-139 550	-93 356	-133 234	-4,5	-135 899	-138 616
OSTOT TILIKAUDEN AIKANA	-173 852	-139 550	-93 356	-133 234	-4,5	-135 899	-138 616
PALVELUJEN OSTOT	-166 581	-157 565	-126 108	-195 823	24,3	-199 738	-203 729
HENKILÖSTÖKULUT	-263 957	-245 170	-166 355	-248 303	1,3	-253 267	-258 335
PALKAT JA PALKKIOT	-220 157	-199 490	-135 932	-202 183	1,3	-206 226	-210 351
HENKILÖSIVUKULUT	-43 800	-45 680	-30 422	-46 120	1,0	-47 041	-47 984
ELÄKEKULUT	-38 408	-40 610	-26 770	-40 208	-1,0	-41 011	-41 832
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-5 392	-5 070	-3 652	-5 912	16,6	-6 030	-6 152
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-195 868	-234 860	-135 440	-221 416	-5,7	-203 009	-179 099
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTO	-195 868	-234 860	-135 440	-221 416	-5,7	-203 009	-179 099
LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT	-6 821	-2 900	-1 131	-8 574	195,7	-8 746	-8 920
LIIKEYLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ) YHT.	**-123 129**	**-94 899**	**-78 210**	**-63 691**	**-32,9**	**-42 127**	**-14 998**
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-4 840	0	-2 053	0		0	0
KUNNALLE MAKSETUT KORKOKULUT	-4 840	0	-2 053	0		0	0
YLIJÄÄMÄ(ALIJÄ)ENN.SATUNN.ERIÄ YHT.	-127 968	-94 899	-80 263	-63 691	-32,9	-42 127	-14 998
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	**-127 968**	**-94 899**	**-80 263**	**-63 691**	**-32,9**	**-42 127**	**-14 998**

RAHOITUSLASKELMA vesihuoltolaitos	TP 2024	TA+MUUT. 2025	LTK 2026		SV1 2027	SV2 2028
TOIMINNAN RAHAVIRTA						
LIIKEYLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-123 129	-94 899	-63 691	-32,9	-42 127	-14 998
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	195 868	234 860	221 416	-5,7	203 009	179 099
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-4 840	0	0		0	0
	67 900	**139 961**	157 725	**12,7**	**160 882**	**164 101**
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA						
INVESTOINTIMENOT	-483 953	-415 000	-145 000	-65,1	-55 000	-55 000
	-483 953	**-415 000**	-145 000	**-65,1**	**-55 000**	**-55 000**
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	**-416 053**	**-275 039**	12 725	**-104,6**	**105 882**	**109 101**
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
LAINAKANNAN MUUTOKSET						
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS KUNNALTA/KY:LTÄ	483 953	0	0		0	0
	483 953	**0**	0		**0**	**0**
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET						
SAAMISTEN MUUTOS KUNNALTA/KY:LTÄ	119 275	-275 039	12 725	-104,6	105 882	109 101
SAAMISTEN MUUTOS MUILTA	-242 408	0	0		0	0
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS MUILTA	55 233	0	0		0	0
	-67 900	**0**	0		**0**	**0**
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	**416 053**	**-275 039**	12 725	**-104,6**	**105 882**	**109 101**
RAHAVAROJEN MUUTOS	**0**	**0**	0	**0**	**0**	**0**

INVESTOINTISUUNNITELMA 2026 Vesihuoltolaitos		TA 2025	TA 2026	SV1 2027	SV2 2028
RAKENNUKSET					
1195	Kiint.energiatal.paran yleensä	-70 000			
1199	Pohjavesilaitos yleensä	-150 000			
1200	Pikonniemi		-10 000		
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET					
2600	Vesihuollon rakent. yleensä	-25 000	-25 000	-25 000	-25 000
2614	Viemärisaneeraukset yleensä	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000
2616	Varavesisyötön rakentaminen	-100 000	0	0	0
2618	Pikonniemi valokuitu	-30 000	-30 000	0	0
2619	Keiteleen yhdysputki	0	-50 000	0	0
KONEET JA LAITTEET					
2900	Ympäristöos.koneet ja kalusto	-10 000		0	0
YHTEENSÄ					
Menot		**-415 000**	**-415 000**	**-55 000**	**-55 000**
Tulot		**0**	**0**	**0**	**0**
Netto		**-415 000**	**-415 000**	**-55 000**	**-55 000**

4.6.3. Kunnallistekniikka

Kustannuspaikat: 4760 Liikenneväylät, 4765 Yleiset alueet, 4766 Puistot ja viheralueet, 4770 Varikko, 4773 Kuljetusvälineet, 4780 Hulevesi

Tilivelvollinen: Ympäristön ja asumisen lautakunta, ympäristön ja asumisen johtaja

Tulosalueen kuvaus: Kp 4760 Sisältää kunnan katujen ja kevyenliikenteen väylien kunnossapidon ja rakentamisen sekä tievalaistuksen, haja-asutusalueen osoitejärjestelmän ylläpidon, sekä uudessa yksityistielaissa tielautakunnalle säädetyistä tehtävistä huolehtimisen.

Kp 4765 Sisältää liikuntapaikkojen, maankaatopaikan, torin, Urkin polun ja linja-autoaseman kunnossapidon, huollon ja rakentamisen sekä kaatopaikkojen jälkihoidon.

Kp 4766 Sisältää taajama-alueella olevien puistojen ja leikkikenttien kunnossapidon ja rakentamisen.

Kp 4770 Sisältää varikon toiminnot.

Kp 4773 Sisältää kunnan työkoneet, traktorit, kuorma-auton ja pakettiauton.

Kp 4780 Sisältää hulevesiverkoston kunnossapidon ja rakentamisen.

Tulosalueen haasteina ovat:

rakennetun infran ikääntyminen ja korjausvelan kasvu, joka aiheuttaa investointitarpeita nyt ja tulevaisuudessa

ylläpidettävien kohteiden suhteuttaminen väestön määrään

Vastuuhenkilö: kuntatekniikan päällikkö, puh. 050 441 1170, tilapalvelupäällikkö, puh. 040 637 5530

Vision painopisteet:
ARJEN PERUSTA ON KUNNOSSA
1) Ammattitaitoinen henkilöstö Kesätyöntekijöiden palkkaaminen
Toimenpiteet: Koulutus tarpeen mukaisesti Kesätyöntekijöitä palkataan 15 nuorta sekä 3-4 kausityöntekijää
Mittari ja tavoitetaso: Toimenpiteiden toteutuminen
ASUKKAAT VOIVAT PAREMMIN
2) Leikki- ja liikuntapaikkojen suunnittelu ja kunnossapito vastaa käyttöä
Toimenpiteet: Kunnossapidon ja käytön suunnittelu yhdessä liikunta- ja vapaa-aikapalveluiden kanssa
Mittari ja tavoitetaso: Palaute Käyttäjämäärien muutos
3) Lasten ja nuorten liikkumisen lisääminen
Toimenpiteet: Leikki- ja liikuntapaikat ovat houkuttelevassa kunnossa
Mittari ja tavoitetaso: Toimenpiteiden toteutuminen
4) Virtasaaren ulkoilureitti otetaan käyttöön
Toimenpiteet: Virtasaaren ulkoilureitin rakennusurakka valmistuu ja reitti saadaan käyttöön
Mittari ja tavoitetaso: Toimenpiteiden toteutuminen

Vision painopisteet:
VETOVOIMAINEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ
5) Korjausvelan hallinta
Toimenpiteet: Tieverkoston saneerauksien toteuttaminen Pitkäntähtäimen kunnossapitosuunnitelman laatiminen
Mittari ja tavoitetaso: Toimenpiteiden toteutuminen
6) Kunnan ulkoalueiden valaistuksen vaihtaminen energiatehokkaammaksi
Toimenpiteet: Latuverkoston valaistus vaihdetaan led- valaisimiin
Mittari ja tavoitetaso: Toimenpiteiden toteutuminen
7) Keskustan kehittäminen
Toimenpiteet: Pöhinää pielavedelle hanke Torin toiminnan kehittäminen
Mittari ja tavoitetaso: Toimenpiteiden toteutuminen

SUORITEMÄÄRÄT

Tunnusluku	01–12 2024	TA 2025	TA 2026	TS1 2027	TS2 2028
Katuvalaistuksessa käytettävien energiatehokkaiden led-valaisimien määrä %	96 %		100 %		

KUNNALLISTEKNIIKKA (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA+M 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot	9 110	27 600	29 270	29 855	30 450
Toimintakulut	-976 724	-1 058 576	-1 020 351	-1 040 759	-1 061 568
Netto	**-967 614**	**-1 030 976**	**-991 081**	**-1 010 904**	**-1 031 118**
Asukasluku	3 981	4 073	3 981	3 981	3 981
Euroa/asukas	-328	-340	-342	-345	-350
Poistot ja arvonalentumiset	-338 852	-355 839	-368 712	-364 019	-361 813
Kustannuslaskennalliset erät	143 183	169 522	144 088	146 971	149 910

4.6.4. Yhdyskuntasuunnittelu

Kustannuspaikat: 4785 Kaavoitus

Tilivelvollinen: Ympäristön ja asumisen lautakunta, ympäristön ja asumisen johtaja

Tulosalueen kuvaus: Kp 4785 Sisältää yleis- ja asemakaavoituksen, paikkatietopalvelut ja kiinteistön muodostuksen. Myös maakuntakaavoitus ja ranta-asemakaavoitus kuuluvat ko. tulosalueeseen siltä osin kuin ne koskevat kuntaa.

Tulosalueen haasteina ovat:

kaavojen ajan tasalla pitäminen ja yhdenmukaisuus

tietomallipohjaiseen kaavoitukseen siirtyminen

keskusta-alueen rakenteen pirstaloituminen

kehittämistarvetta, ml. asumisen kehittäminen ja mahdollistaminen, on liian paljon nykyisiin resursseihin nähden (yhteistyö elinkeinopalveluiden kanssa)

mahdollistaa uusiutuvien energiamuotojen toteuttaminen muun muassa tuulivoima- ja aurinkoenergiakaavoituksella

Vastuuhenkilö: ympäristön ja asumisen johtaja, puh. 040 489 4834

Vision painopisteet:
UUDET TYÖPAIKAT JA YRITTÄJÄT
1) Kaavoituksella mahdollistetaan uusiutuvien energiamuotojen toteuttaminen
Toimenpiteet: Uusiutuvien energiamuotojen toteuttamista mahdollistetaan jo vireillä olevilla ja mahdollisesti uusilla kaavoituksilla
Mittari ja tavoitetaso: Toimenpiteiden toteutuminen
VETOVOIMAINEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ
2) Rantaosayleiskaavojen ajantasalla pitäminen
Toimenpiteet: Valmistautuminen Pielavesijärven rantaosayleiskaavan päivittämiseen
Mittari ja tavoitetaso: Kaavan vireille saattaminen
3) Kirkonkylän asemakaavan päivittäminen
Toimenpiteet: Kunnan keskustan asemakaavan päivittäminen laitetaan vireille, päivittäminen tehdään osissa
Mittari ja tavoitetaso: Kaavan vireille saattaminen. Tietomallipohjaiseen kaavoitukseen valmistautuminen.

YHDYSKUNTASUUNNITTELU (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA+M 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot	4 847	10 000	5 040	5 141	5 244
Toimintakulut	-60 533	-93 780	-93 773	-95 648	-97 560
Netto	**-55 686**	**-83 780**	**-88 733**	**-90 507**	**-92 316**
Asukasluku	3 981	4 073	3 981	3 981	3 981
Euroa/asukas	-14	-21	-22	-23	-23
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0
Kustannuslaskennalliset erät	-2 648	-15 292	-14 297	-14 583	-14 875

4.6.5. Rakennusvalvonta

Kustannuspaikat: 4790 Rakennustarkastus

Tilivelvollinen: Ympäristön ja asumisen lautakunta, ympäristön ja asumisen johtaja

Tulosalueen kuvaus: Kp 4790 Sisältyy rakennus-, toimenpide- ja maisematyölupien sekä purkulupien myöntäminen, suunnittelutarveratkaisujen tekeminen, viranomaiskatselmuksien tekeminen, ilmoitustenvaraisten rakennushankkeiden käsittely, vastaavien työnjohtajien hyväksyminen, yhdyskuntateknisten laitteiden sijoittamispäätökset ja poikkeamispäätösten tekeminen.

Lisäksi tulosalueeseen kuuluvat varsinainen rakentamisen ohjaus, valvonta ja neuvonta.

Tulosalueen haasteina ovat:

pienten kuntien rakennusvalvonnan haasteet: pienet resurssit, toiminnan haavoittuvuus, lain edellytysten täyttäminen

sähköisen lupajärjestelmän kehittäminen, ml. tietomallipohjaisten rakennuslupahakemusten vastaanottaminen

rakennusjärjestyksen päivittäminen vastaamaan uutta rakennuslakia

tulosalueen töiden kuormittavuuden epätasainen jakautuminen, kiireisimmän ajanjakson ollessa kesällä

Vastuuhenkilö: rakennustarkastaja, puh. 040 595 7767

Vision painopisteet:
VETOVOIMAINEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ
1) Osallistutaan rakennusvalvonnan yhteistyöselvityksiin
Toimenpiteet: Ylä-Savon kuntien yhteistyöselvitys Kestävät viranomaispalvelut selvitys
Mittari ja tavoitetaso: Toimenpiteiden toteutuminen
2) Rakennusvalvonnan sähköinen lupajärjestelmä vastaa rakennuslain asettamia velvoitteita, kuten tietomallipohjaisten rakennuslupahakemusten vastaanottamista
Toimenpiteet: Sähköisen lupajärjestelmän kehittäminen yhteistyössä palveluntarjoajan kanssa
Mittari ja tavoitetaso: Toimenpiteiden toteutuminen
3) Rakennusjärjestys päivitetään vastaamaan uutta rakennuslakia Päivitetyn rakennusjärjestyksen hyväksyminen
Toimenpiteet: Päivitetyn rakennusjärjestyksen valmiiksi saattaminen ja vieminen kunnalliseen päätöksentekoon
Mittari ja tavoitetaso: Toimenpiteiden toteutuminen

SUORITEMÄÄRÄT

Tunnusluku	01–12 2024	TA 2025	TA 2026	TS1 2027	TS2 2028
Lupamäärät (Rakennusluvat, toimenpideluvat ja -ilmoitukset, maisematyöluvat)	80	70	40		

RAKENNUSVALVONTA (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA+M 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot	20 738	34 770	30 300	30 906	31 524
Toimintakulut	-207 417	-154 089	-133 802	-136 479	-139 207
Netto	**-186 679**	**-100 588**	**-103 502**	**-105 573**	**-107 683**
Asukasluku	3 981	4 073	3 981	3 981	3 981
Euroa/asukas	-47	-25	-26	-27	-27
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0
Kustannuslaskennalliset erät	-9 056	-31 388	-26 541	-27 072	-27 613

4.6.6. Ympäristönhuolto

YMPÄRISTÖNSUOJELU

4800 Ympäristönsuojelu

Iisalmen kaupunki

Iisalmen kaupungin ympäristönsuojelupalvelut vastaa Iisalmen, Kiuruveden, Pielaveden, Sonkajärven ja Vieremän ympäristönsuojelusta. Ympäristönsuojeluviranomaisena toimii Ylä-Savon ympäristölautakunta.

Ympäristönsuojelupalveluihin kuuluu valvoa ilmansuojelua, vesiensuojelua, maaperän- ja pohjavesiensuojelua, jätehuoltoa ja meluntorjuntaa. Ympäristönsuojelupalvelut tarjoavat myös ohjausta, neuvontaa ja valistusta kuntalaisille kaikissa ympäristönsuojeluun liittyvissä asioissa.

Ympäristölautakunnan tehtävänä on

1. Huolehtia lautakunnan hoidettavaksi laissa tai sen nojalla säädetyistä tai määrätyistä tehtävistä

2. Huolehtia omalta osaltaan ympäristönsuojelun suunnittelusta ja kehittämisestä

3. Huolehtia ympäristön tilan seurannasta sekä siihen liittyvistä selvityksistä ja tutkimuksista.

4. Osallistua kunnassa tarvittavan ympäristösuojelua koskevan ohjauksen ja neuvonnan järjestämiseen

5. Antaa lausuntoja sekä tehdä esityksiä ja aloitteita ympäristönsuojeluun liittyvistä asioista muille viranomaisille

6. Huolehtia omalta osaltaan ympäristönsuojelua koskevasta tiedottamisesta, valistuksesta ja koulutuksesta kunnassa

7. Edistää kunnan yhteistyötä muiden viranomaisten ja yhteisöjen kanssa ympäristönsuojeluasioissa

Vision painopisteet:
VETOVOIMAINEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ
1) Yhteistyöselvityksiin osallistuminen
Toimenpiteet: Kestävät viranomaispalvelut selvitys
Mittari ja tavoitetaso: Selvityksen valmistuminen
2) Valvontaohjelman toteuttaminen
Toimenpiteet: Määräaikaistarkastusten suorittaminen valvontaohjelman mukaisesti
Mittari ja tavoitetaso: Toimenpiteiden toteutuminen
3) Lupien käsitteleminen
Toimenpiteet: Maa- ja kiviaineslupien käsittely ja neuvonta
Mittari ja tavoitetaso: Toimenpiteiden toteutuminen
4) Jätehuollon toiminta
Toimenpiteet: Järjestettyyn jätehuoltoon liittymättömille kehotus / hallintopakko
Mittari ja tavoitetaso: Toimenpiteiden toteutuminen
5) Ilmasto tavoitteiden toteutuminen
Toimenpiteet: Ylä-Savon ja Pohjois-Savon ilmastohankkeisiin osallistuminen
Mittari ja tavoitetaso: Toimenpiteiden toteutuminen

YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO

Kustannuspaikat: 4810 Ympäristöterveydenhuolto

Tilivelvollinen: Tervon kunnan ympäristöterveyslautakunta sekä tehtäväalueen johtavat viranhaltijat

Tulosalueen kuvaus: Kp 4810 Sisältää ympäristöterveydenhuollon palvelut.

Vuodesta 2024 alkaen ympäristöterveydenhuolto siirtyy kunnanhallitukselta ympäristön ja asumisen lautakunnan alaisuuteen.

Ympäristöterveydenhuollon tarkoituksena on edistää ja valvoa elinympäristön ja yksilön terveyttä ja turvallisuutta sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia. Ympäristöterveydenhuollon tehtävänä on kunnallinen elintarvike-, tupakka- ja terveydensuojeluvalvonta, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta, zoonoosien ja eläintautien ennaltaehkäisy sekä eläinlääkäripalvelut ja talteen otettujen seuraeläinten hoidon järjestäminen. Tehtävät ovat lakisääteisiä ja merkittävä osa tehtävistä on viranomaistehtäviä.

Ympäristöterveysvalvonnan tehtäviin kuuluu kansanterveyslaissa määriteltyjen lakien (terveydensuojelulaki, elintarvikelaki sekä tupakkalaki) mukainen kunnille kuuluva valvonta. Lisäksi valvotaan lääkelain mukaista nikotiinikorvausvalmisteiden myyntiä. Ympäristöterveysvalvonnan tehtäviä ovat mm. toiminnanharjoittajien ja kuntalaisten neuvonta ja ohjaus, valvontakohteiden toimintaa koskevien ilmoitusten tai hakemusten käsittely ja niistä annettavat todistukset tai tehtävät päätökset (ennakkovalvonta), luvanvaraisen toiminnan päättyessä perumispäätösten teko ja lopetusilmoitusten käsittelystä annettavat todistukset, valvontakohteisiin suoritettavat säännölliset, suunnitelman mukaiset tarkastukset sekä mahdollinen jälkivalvonta, näytteenotto tarvittaessa, lainsäädännön noudattamatta jättämisestä tai ilmeistä terveyshaittaa aiheuttavasta toiminnasta johtuvien määräysten, ja kieltojen sekä kieltopäätösten ja väliaikaisten toimenpidekieltojen antaminen, lausuntojen antaminen esimerkiksi kaavaehdotuksista, ympäristö- ja rakennusluvista sekä niihin läheisesti liittyvät selvitykset sekä varautuminen häiriötilanteisiin.

Eläinlääkintähuollon tehtävänä on eläinlääkintähuoltolain mukaisten kunnan tehtävien hoitaminen ja kunnaneläinlääkärille säädettyjen tehtävien hoitaminen. Tehtävä kattaa peruseläinlääkäripalvelut, kiireellisen eläinlääkäriavun sekä eläimistä saatavien elintarvikkeiden alkutuotannon terveydellisen valvonnan, lausuntojen antamisen eläintenpitopaikkojen ja ympäristölupaprosessissa, eläinperäisten elintarvikkeiden turvallisuuden valvonnan, eläintenpidon terveydellisen valvonnan, eläintautien vastustamisen ja ennaltaehkäisemisen sekä eläinsuojelun. Peruseläinlääkäripalvelut ja kiireellisen eläinlääkäriavun saaminen toteutetaan ympärivuorokautisena koko alueella siten, että alue on jaettu kahteen päivystyspiiriin: Sisä-Savon alue (Rautalampi, Suonenjoki, Vesanto, Tervo ja ostopalveluna Kuopiolle Karttulan alueen suureläinpäivystys) sekä Keiteleen ja Pielaveden alue.

Vastuuhenkilö: Tervon kunta/ympäristöterveysjohtaja, 044 749 9400

Vision painopisteet:
VETOVOIMAINEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ
1) Valvonnan vaikuttavuuden edistäminen.
Toimenpiteet: 1.Paikalliseen riskinarvioon pohjautuvan kohdekohtaisen valvontasuunnitelman laatiminen ja suunnitelman mukaiset valvontatoimet. 2.Toiminnanharjoittajien neuvonta ja ohjaus. Erilaisten lausuntojen antaminen. 3.Viranomaisyhteistyö ja yhteistyö muiden valvontayksiköiden kanssa mm. talousvesi, sisäilma, varautuminen, elintarvikevalvonta.
Mittari ja tavoitetaso: 1.Valvontasuunnitelma päivitetty valtakunnallisten valvontaohjelmien pohjalta ennen 1.1.2026 2.Yhteydenotot kirjataan Vatiin säännönmukaisesti. Vuosittainen määrä raportoidaan. 3.Yhdenmukaistetaan toimintatapoja alueellisesti, päivitetään suunnitelmat toimenpiteiden pohjalta. Yhteistyökokouksia/vuosi
2) Muuttuvan lainsäädännön vaatimusten huomioiminen valvonnassa.
Toimenpiteet: Henkilöstön osaamisen ylläpito ja asiantuntijuuden lisääminen. Kouluttautumismahdollisuus kaikille vuosittain järjestettäviin koulutuksiin ja seminaareihin.
Mittari ja tavoitetaso: Osallistutaan koulutuksiin koulutusmäärärahan puitteissa. Koulutukset kirjataan Populukseen ja määrää seurataan.
3) Valvonnan tasapuolisuus.
Toimenpiteet: Riskiperusteisen valvonnan korostaminen ja paikallistuntemuksen hyödyntäminen valvonnassa. Valvontakohdetietojärjestelmän ajantasaisena pitäminen.
Mittari ja tavoitetaso: Valvontakohteiden tarkastustiheydet käyty läpi kohdekohtaisesti ja asetettu riskiperusteisesti. Valvontakohteet käyty läpi vuosittain perusmaksulaskutuksen yhteydessä.
4) Toimiva työyhteisö ja kustannusten hallinta
Toimenpiteet: Resurssien turvaaminen sijaisjärjestelyin ja lisätyövoiman tarpeen huomioon ottaminen.
Mittari ja tavoitetaso: Sijaisten palkkaaminen pidemmille poissaolojaksoille.
5) Yhteistyöselvitykset
Toimenpiteet: Kestävät viranomaispalvelut selvitykseen osallistuminen
Mittari ja tavoitetaso: Selvityksen valmistuminen

ELÄINLÄÄKINTÄHUOLTO

Vision painopisteet:
VETOVOIMAINEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ
1) Kustannusten hallinta ja muuttuvan lainsäädännön huomioiminen
Toimenpiteet: 1.Klinikkamaksun käyttöönotto ja toimiva laskutustapa. 2. Uuden eläinlääkintähuoltolain vaatimusten vaikutusten arvioiminen ja siirtäminen valvontayksikön käytäntöihin. 3.Tarkoituksenmukainen toimintaympäristö
Mittari ja tavoitetaso: 1.Varaudutaan ottamaan klinikkamaksu käyttöön vuoden 2026 aikana. 2.Seurataan täydentävien palveluiden käyttömäärää (%) ja kertynyttä tuottoa (€).

Vision painopisteet:
3.Kattava ja tarpeenmukainen toimitilaverkko. Kustannustehokkaat ja toimivat sekä ajantasaiset sopimukset.
2) Toimiva työyhteisö
Toimenpiteet: 1.Resurssien turvaaminen. Sijaisten rekrytoinnin, perehdyttämisen ja yhteydenpidon kehittäminen 2.Työssäjaksamisen tukeminen.
Mittari ja tavoitetaso: 1.Rekrytoidaan riittävästi sijaisia, jotta vuoden 2026 lopussa eläinlääkäreillä ei ole kohtuuttoman paljon pitämättömiä lomia tai päivystysvapaita. 2.Yhteiset palaverit säännöllisesti. Ulkopuolisen työnohjaajan hyödyntäminen tarvittaessa.
3) Yhteistyselvitykset
Toimenpiteet: Kestävät viranomaispalvelut selvitykseen osallistuminen
Mittari ja tavoitetaso: Selvityksen valmistuminen

SUORITEMÄÄRÄT

Tunnusluku	01–12 2024	TA 2025	TA 2026	TS1 2027	TS2 2028
Valvontasuunnitelman mukaiset ETL:n tarkastukset	156 (98 %)	160	120		
Suunnitelman ulkopuoliset ETL:n tarkastukset	2 (10 %)				
Muu ETL:n toimenpide (ohjauskäynti, lausunto, neuvonta tmv.)	202 (126 %)				
Valvontasuunnitelman mukaiset ETL:n maitohygieniatarkastukset	19 (95 %)				
Valvontasuunnitelman mukaiset TsL:n tarkastukset	103 (114 %)	90	60		
Suunnitelman ulkopuoliset TsL:n tarkastukset	25 (50 %)				
Muu TsL:n toimenpide (ohjauskäynti, lausunto, neuvonta tmv.)	255 (64 %)				
Valvontasuunnitelman mukaiset TupakkaL:n tarkastukset	21 (105 %)	20	15		
Suunnitelman ulkopuoliset TupakkaL:n tarkastukset	0 (0 %)				
Muu TupakkaL:n toimenpide (ohjauskäynti, lausunto, neuvonta tmv.)	3 (0 %)				

YMPÄRISTÖNHUOLTO (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA+M 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-400 981	-400 523	-396 063	-403 985	-412 065
Netto	**-400 981**	**-400 523**	**-396 063**	**-403 985**	**-412 065**
Asukasluku	3 981	4 073	3 981	3 981	3 981
Euroa/asukas	-101	-98	-99	-101	-104
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0
Kustannuslaskennalliset erät	-1 337	0	0	0	0

4.7. Käyttötalouden yhteenvedot

4.7.1. Valtiovarainministeriön toimeksiannosta kerättävät tiedot

VALTIOVARAINMINISTERIÖN TOIMEKSIANNOSTA KERÄTTÄVÄT TIEDOT

(1 000 euroa)	TP 2024	TA+M 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot yht.	**4 244**	**3 999**	**3 962**	**4 041**	**4 122**
Valmistus omaan käyttöön	0	19	0	0	0
Toimintakulut yht.	**-15 416**	**-16 831**	**-17 058**	**-17 404**	**-17 752**
Henkilöstökulut	-8 002	-8 404	-8 482	-8 661	-8 835
Palvelujen ostot	-4 899	-5 686	-6 035	-6 151	-6 274
Toimintakate	**-11 172**	**-12 813**	**-13 095**	**-13 363**	**-13 630**
Verotulot	8 314	8 288	8 677	8 722	8 961
Valtionosuudet	5 543	5 581	5 414	5 388	5 678
Vuosikate	**3 589**	**1 755**	**1 569**	**1 137**	**1 377**
Poistot ja arvonalentumiset	-2 636	-1 439	-1 395	-1 625	-1 774
Investointimenot	-1 593	-7 805	-6 627	-3 455	-105
Rahoitusosuudet investointimenoihin	36	0	0	0	0
Investointihyödykkeiden luovutustulot	43	80	70	70	71
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 928	-6 000	-5 008	-2 268	1 322

4.7.2. Käyttötalousosa yhteensä

KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ	TP 2024 eur	TA 2025 eur	TA 2026 eur	SV 2027 eur	SV 2028 eur
Toimintamenot	17 032 115	18 403 634	18 413 116	18 787 010	19 162 723
Toimintatulot	5 860 196	5 590 187	5 317 618	5 423 971	5 532 446
Toimintakate/Netto	**11 171 919**	**12 813 447**	**13 095 499**	**13 363 039**	**13 630 277**
Asukasluku	3981	4073	3981	3981	3981
Käyttötalous eur/as.	2 806	3 146	3 289	3 357	3 424
Sisäiset erät edell.					
Sisäiset tuotot	1 616 557	1 522 353	1 355 550	1 382 661	1 410 313
Sisäiset kulut	1 616 557	1 522 353	1 355 550	1 382 661	1 410 313
Suunnitelmapoistot	2 405 713	1 438 693	1 395 217	1 625 430	1 773 908
Arvonalentumiset	230				
Varausten muutos	950			267 817	535 633
Vyörytyserät	879 179	985 065	956 734	975 870	995 388
Käyttöomaisuus					
arvo 1.1.	**22 804 913**	**21 947 494**	**25 361 801**	**30 543 584**	**32 323 154**
lisäykset	1 593 002	4 903 000	6 627 000	3 455 000	105 000
Tulot		-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
rahoitusosuudet	-36 000				
vähennykset	-8 710				
poistot	-2 405 712	-1 438 693	-1 395 217	-1 625 430	-1 773 908
Arvonalentumiset					
arvo 31.12.	**21 947 494**	**25 361 801**	**30 543 584**	**32 323 154**	**30 604 246**

4.7.3. Käyttötalouden talousarvio bruttotulot ja -menot 2018–2027

BRUTTOTULOT JA -MENOT

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TA+M 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Keskusvaalilautakunta										
Toimintatuotot	16	0	5	10	8	25	5	0	0	0
Toimintakulut	24	0	27	18	22	-41	-30	0	0	0
Netto	**-8**	**0**	**-22**	**-8**	**-14**	**-16**	**-24**	**0**	**0**	**0**
Tarkastuslautakunta										
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Toimintakulut	17	18	15	27	36	-41	-40	-45	-46	-47
Netto	**-17**	**-18**	**-15**	**-27**	**-36**	**-41**	**-40**	**-45**	**-46**	**-47**
Perusturvalautakunta										
Toimintatuotot	2 127	2 263	2 334	2 381						
Toimintakulut	11 893	12 115	12 397	13 806						
Netto	-9 766	-9 852	-10 063	-11 425						
Terveydenhuolto										
Toimintatuotot	0	0	0	0						
Perusterveydenhuolto	5 613	5 421	4 843	4 874						
Erik.sair.hoito	6 979	7 370	6 851	6 997						
Ympäristöterv-huolto	275	268	303	315						
Netto	**12 866**	**-13 059**	**11 997**	**-12 186**						
Kunnanhallitus										
Toimintatuotot	1 727	671	624	610	386	439	331	493	502	513
Toimintakulut	3 539	2 263	2 208	2 639	3 073	-2 835	-3 575	-3 889	-3 968	-4 047
Netto	**-1 812**	**-1 592**	**-1 584**	**-2 029**	**-2 687**	**-2 396**	**-3 244**	**-3 396**	**-3 465**	**-3 535**
Kansalaisopiston johtokunta										
Toimintatuotot	113	107	113	95	102	128	115	112	114	117
Toimintakulut	431	415	388	409	418	-420	-450	-448	-457	-466
Netto	**-318**	**-308**	**-275**	**-314**	**-316**	**-292**	**-335**	**-336**	**-343**	**-350**
Kasvun ja oppimisen lautakunta										
Toimintatuotot	559	641	696	670	695	597	470	528	538	549
Toimintakulut	8 598	8 340	8 805	9 276	9 708	-9 071	-9 546	-9 285	-9 475	-9 664
Netto	**-8 039**	**-7 699**	**-8 109**	**-8 606**	**-9 013**	**-8 475**	**-9 075**	**-8 757**	**-8 937**	**-9 115**
Ympäristön ja asumisen lauta-kunta										
Toimintatuotot	4 098	5 406	5 358	4 877	4 653	4 672	4 669	4 185	4 269	4 354
Toimintakulut	4 323	5 122	5 488	5 159	4 426	-4 624	-4 763	-4 747	-4 841	-4 938
Netto	**-225**	**284**	**-130**	**-282**	**227**	**47**	**-95**	**-561**	**-572**	**-584**
Käyttötalous yht.										
Toimintatuotot	8 641	9 088	9 129	8 754	5 844	5 860	5 590	5 318	5 424	5 532
Toimintakulut	41 690	41 333	41 325	43 441	17 684	-17 032	-18 404	-18 413	-18 787	-19 163
Netto	**-33 049**	**-32 245**	**-32 196**	**-34 687**	**-11 840**	**-11 172**	**-12 813**	**-13 095**	**-13 363**	**-13 630**
Nettomuutos 1000€/vuosi	**-33 049**	**804**	**49**	**-2 491**	**22 847**	**668**	**-1 642**	**-282**	**-268**	**-267**

4.7.4. Käyttötalouden talousarvio toimielimittäin

KÄYTTÖTALOUS TOIMIELIMITTÄIN (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA+M 2025	TA 2026	Ero	TS 2027	TS 2028
Keskusvaalilautakunta						
Toimintatuotot	24 635	5 040	0	-100,0 %	0	0
Toimintakulut	-40 864	-29 506	0	-100,0 %	0	0
Toimintakate	-16 229	-24 466	0	-100,0 %	0	0
Tarkastuslautakunta						
Toimintatuotot	0	0	0		0	0
Toimintakulut	-40 989	-39 717	-44 742	12,7 %	-45 637	-46 548
Toimintakate	-40 989	-39 717	-44 742	12,7 %	-45 637	-46 548
Kunnanhallitus						
Toimintatuotot	438 917	331 349	492 607	48,7 %	502 460	512 508
Toimintakulut	-2 834 625	-3 575 355	-3 888 566	8,8 %	-3 967 694	-4 047 040
Toimintakate	-2 395 708	-3 244 006	-3 395 959	4,7 %	-3 465 234	-3 534 532
Kansalaisopiston johtokunta						
Toimintatuotot	128 144	115 135	112 141	-2,6 %	114 384	116 672
Toimintakulut	-420 046	-450 113	-448 354	-0,4 %	-457 320	-466 466
Toimintakate	-291 903	-334 978	-336 213	0,4 %	-342 936	-349 794
Kasvun ja oppimisen lautakunta						
Toimintatuotot	596 977	470 098	527 580	12,2 %	538 131	548 894
Toimintakulut	-9 071 500	-9 545 565	-9 284 901	-2,7 %	-9 474 876	-9 664 369
Toimintakate	-8 474 523	-9 075 467	-8 757 321	-3,5 %	-8 936 745	-9 115 475
Ympäristön ja asumisen lautakunta						
Toimintatuotot	4 671 523	4 649 834	4 185 290	-10,0 %	4 268 996	4 354 372
Toimintakulut	-4 624 091	-4 763 378	-4 746 553	-0,4 %	-4 841 483	-4 938 300
Toimintakate	47 432	-94 813	-561 263	492,0 %	-572 487	-583 928
Raportti yhteensä						
Toimintatuotot	**5 860 196**	**5 571 456**	**5 317 618**	**-4,6 %**	**5 423 971**	**5 532 446**
Toimintakulut	**-17 032 115**	**-18 403 634**	**-18 413 116**	**0,1 %**	**-18 787 010**	**-19 162 723**
Toimintakate	**-11 171 919**	**-12 813 447**	**-13 095 499**	**2,2 %**	**-13 363 039**	**-13 630 277**

4.7.5. Käyttötalouden talousarvio tulosalueittain

KÄYTTÖTALOUS TULOSALUEITTAIN (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA+M 2025	TA 2026	Ero	TS 2027	TS 2028
181 Vaalit						
Toimintatuotot	24 635	5 040	0	-100,0 %	0	0
Toimintakulut	-40 864	-29 506	0	-100,0 %	0	0
Toimintakate	-16 229	-24 466	0	-100,0 %	0	0
182 Tarkastustoimi						
Toimintakulut	-40 989	-39 717	-44 742	12,7 %	-45 637	-46 548
Toimintakate	-40 989	-39 717	-44 742	12,7 %	-45 637	-46 548
183 Demokratiapalvelut						
Toimintakulut	-190 062	-199 883	-220 781	10,5 %	-225 194	-229 699
Toimintakate	-190 062	-199 883	-220 781	10,5 %	-225 194	-229 699
186 Yleisjohtaminen						
Toimintatuotot	5 279	151	3 000	1886,8 %	3 060	3 121
Toimintakulut	-164 950	-190 232	-211 381	11,1 %	-215 608	-219 921
Toimintakate	-159 671	-190 081	-208 381	9,6 %	-212 548	-216 800
188 Kehittämis- ja elinkeinotoimi						
Toimintatuotot	46 709	107 243	225 965	110,7 %	230 484	235 094
Toimintakulut	-416 950	-476 201	-606 582	27,4 %	-614 396	-626 684
Toimintakate	-370 241	-368 958	-380 617	3,2 %	-383 912	-391 590
189 Hallinto- ja tukipalvelut						
Toimintatuotot	262 980	159 678	157 085	-1,6 %	160 227	163 430
Toimintakulut	-931 257	-961 093	-971 633	1,1 %	-996 027	-1 015 944
Toimintakate	-668 277	-801 415	-814 548	1,6 %	-835 800	-852 514
190 Työllistäminen						
Toimintatuotot	44 130	0	0		0	0
Toimintakulut	-357 239	-854 112	-937 383	9,7 %	-956 845	-975 979
Toimintakate	-313 109	-854 112	-937 383	9,7 %	-956 845	-975 979
195 Vapaa-ajan palvelut						
Toimintatuotot	79 820	64 277	106 557	65,8 %	108 689	110 863
Toimintakulut	-774 167	-893 834	-940 806	5,3 %	-959 624	-978 813
Toimintakate	-694 348	-829 557	-834 249	0,6 %	-850 935	-867 950
199 Pielaveden ja Keiteleen kansalaisopisto						
Toimintatuotot	128 144	115 135	112 141	-2,6 %	114 384	116 672
Toimintakulut	-420 046	-450 113	-448 354	-0,4 %	-457 320	-466 466
Toimintakate	-291 903	-334 978	-336 213	0,4 %	-342 936	-349 794
360 Koulutoimi						
Toimintatuotot	531 510	425 351	444 129	4,4 %	453 011	462 072
Toimintakulut	-7 121 618	-7 551 519	-7 195 078	-4,7 %	-7 339 219	-7 485 998
Toimintakate	-6 590 108	-7 126 168	-6 750 949	-5,3 %	-6 886 208	-7 023 926
364 Varhaiskasvatus						
Toimintatuotot	65 468	44 747	83 451	86,5 %	85 120	86 822
Toimintakulut	-1 949 882	-1 994 046	-2 089 823	4,8 %	-2 135 657	-2 178 371
Toimintakate	-1 884 415	-1 949 299	-2 006 372	2,9 %	-2 050 537	-2 091 549
471 Tila- ja vuokrauspalvelut						
Toimintatuotot	3 952 878	3 892 318	3 377 021	-13,2 %	3 444 562	3 513 453
Toimintakulut	-2 367 225	-2 511 225	-2 516 630	0,2 %	-2 566 962	-2 618 300
Toimintakate	1 585 653	1 381 093	860 391	-37,7 %	877 600	895 153
474 Vesihuoltolaitos						
Toimintatuotot	683 950	685 146	743 659	8,5 %	758 532	773 701
Toimintakulut	-611 211	-545 185	-585 934	7,5 %	-597 650	-609 600
Toimintakate	72 740	139 961	157 725	12,7 %	160 882	164 101

	TP 2024	TA+M 2025	TA 2026	Ero	TS 2027	TS 2028
476 Kunnallistekniikka						
Toimintatuotot	9 110	27 600	29 270	6,1 %	29 855	30 450
Toimintakulut	-976 724	-1 058 576	-1 020 351	-3,6 %	-1 040 759	-1 061 568
Toimintakate	-967 614	-1 030 976	-991 081	-3,9 %	-1 010 904	-1 031 118
478 Yhdyskuntasuunnittelu						
Toimintatuotot	4 847	10 000	5 040	-49,6 %	5 141	5 244
Toimintakulut	-60 533	-93 780	-93 773	0,0 %	-95 648	-97 560
Toimintakate	-55 686	-83 780	-88 733	5,9 %	-90 507	-92 316
479 Rakennusvalvonta						
Toimintatuotot	20 738	34 770	30 300	-12,9 %	30 906	31 524
Toimintakulut	-207 417	-154 089	-133 802	-13,2 %	-136 479	-139 207
Toimintakate	-186 679	-100 588	-103 502	2,9 %	-105 573	-107 683
480 Ympäristönhuolto						
Toimintakulut	-400 981	-400 523	-396 063	-1,1 %	-403 985	-412 065
Toimintakate	-400 981	-400 523	-396 063	-1,1 %	-403 985	-412 065
Raportti yhteensä						
Toimintatuotot	**5 860 196**	**5 571 456**	**5 317 618**	**-4,6 %**	**5 423 971**	**5 532 446**
Toimintakulut	**-17 032 115**	**-18 403 634**	**-18 413 116**	**0,1 %**	**-18 787 010**	**-19 162 723**
Toimintakate	**-11 171 919**	**-12 813 447**	**-13 095 499**	**2,2 %**	**-13 363 039**	**-13 630 277**

4.7.6. Käyttötalouden nettomenojen vertailu tulosalueittain

KÄYTTÖTALOUDEN NETTOMENOJEN VERTAILU TULOSALUEITTAIN

	TP 2024	TA+M 2025	TA 2026	TP24 - TA26	Ero %	TA25 - TA26	Ero %
Tulosalue (ulk+sis)							
Vaalit	16 229	24 466	0	-16 229	-100,0 %	-24 466	-100,0 %
Tarkastustoimi	40 989	39 717	44 742	3 753	9,2 %	5 025	12,7 %
Demokratiapalvelut	190 062	199 883	220 781	30 719	16,2 %	20 898	10,5 %
Yleisjohtaminen	159 671	190 081	208 381	48 710	30,5 %	18 300	9,6 %
Kehittämis- ja elinkeinotoimi	370 241	368 958	380 617	10 376	2,8 %	11 659	3,2 %
Hallinto- ja tukipalvelut	668 277	801 415	814 548	146 271	21,9 %	13 133	1,6 %
Työllistäminen	313 109	854 112	937 383	624 274	199,4 %	83 271	9,7 %
Vapaa-ajan palvelut	694 348	829 557	834 249	139 901	20,1 %	4 692	0,6 %
Pielaveden ja Keiteleen kansalaisopisto	291 903	334 978	336 213	44 310	15,2 %	1 235	0,4 %
Elinvoima ja hallinto yhteensä	**2 744 829**	**3 643 167**	**3 776 914**	**1 032 085**	**37,6 %**	**133 747**	**3,7 %**
Koulutoimi	6 590 108	7 126 168	6 750 949	160 841	2,4 %	-375 219	-5,3 %
Varhaiskasvatus	1 884 415	1 949 299	2 006 372	121 957	6,5 %	57 073	2,9 %
Kasvu ja oppiminen yht	**8 474 523**	**9 075 467**	**8 757 321**	**282 799**	**3,3 %**	**-318 146**	**-3,5 %**
Tila- ja vuokrauspalvelut	-1 585 653	-1 381 093	-860 391	725 262	-45,7 %	520 702	-37,7 %
Vesihuoltolaitos	-72 740	-139 961	-157 725	-84 985	116,8 %	-17 764	12,7 %
Kunnallistekniikka	967 614	1 030 976	991 081	23 467	2,4 %	-39 895	-3,9 %
Yhdyskuntasuunnittelu	55 686	83 780	88 733	33 047	59,3 %	4 953	5,9 %
Rakennusvalvonta	186 679	100 588	103 502	-83 177	-44,6 %	2 914	2,9 %
Ympäristönhuolto	400 981	400 523	396 063	-4 918	-1,2 %	-4 460	-1,1 %
Ympäristö ja asuminen yhteensä	**-47 432**	**94 813**	**561 263**	**608 695**	**-1283,3 %**	**466 450**	**492,0 %**

5. TULOSLASKELMAOSA

Kunnassa tuloslaskelman tehtävänä on osoittaa, riittääkö tuottoina kertynyt tulorahoitus palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen. Tuloslaskelma palvelee kunnan oman johtamisen lisäksi eri sidosryhmiä, jotka varojen käyttöä valvoessaan ja tulonsiirtoihin perustuvan rahoituksen tarvetta arvioidessaan joutuvat muodostamaan käsityksen kunnan taloudesta. Kunnan tuloslaskelman laatimisessa käytettävästä kaavasta annetaan ohjeet kirjanpitolautakunnan kuntajaoston ohjeessa.

Toimintatuotot

Toimintatuotot koostuvat myyntituotoista, maksutuotoista, tulonsiirroista (tuet ja avustukset) ja muista toimintatuotoista.

Ulkoisten toimintatuottojen arvioidaan olevan vuonna 2026 yhteensä noin 3,9 milj. euroa (2025 noin 4,0toi milj. euroa) ja sisäiset toimintatuotot noin 1,4 milj. euroa.

Myyntituottoja (ulkoisia) arvioidaan kertyvän 1,2 milj. euroa.

Tästä liiketoiminnan myyntituottoja (mm. vesihuollon maksut, puunmyyntitulo) on yhteensä 0,6 milj. euroa. (TA 2025 0,8 milj. euroa) ja kotikuntakorvauksia, sekä muita korvauksia yhteensä 0,32 milj. euroa (0,32 milj. euroa). Muita myyntituottoja on noin 0,09 milj. euroa. (0,07 milj. euroa).

Sisäisten myyntituottojen osuus ei sisälly edellisiin lukuihin, mitkä arvion mukaan ovat n. 0,29 milj. euroa. (TA 2025 0,28 milj. euroa). Tästä vesihuollon- ja muut liiketoiminnan sisäiset tuotot ovat 0,1 milj. euroa (0,1 milj. euroa) ja muiden palveluiden sisäiset tuotot ovat 0,17 milj. euroa (0,17 milj. euroa).

Maksutuottoja arvioidaan kertyvän 0,14 milj. euroa (TA 2025 0,14 milj. euroa), jotka sisältävät opetus- ja kulttuuritoimen, varhaiskasvatuksen, rakennusvalvonta- ja tarkastus sekä muita asiakkailta perittyjä maksuja palveluista ja tavaroista.

Tuet ja avustukset arvioidaan olevan 0,42 milj. euroa (0,26 milj. euroa). Nousu vertailuvuoteen on seurasta hankkeiden osuuden kasvusta.

Muut toimintatuotot sisältävät asuntojen, muiden rakennusten, maa-alueiden ja koneiden ja kaluston vuokratuotot ja muita tuottoja sekä muita sekalaisia tuloja. Muita ulkoisia toimintatuottoja arvioidaan kertyvän noin 2,2 milj. euroa (TA 2025 2,4 milj. euroa), josta rakennusten vuokratuotot ovat 2,0 milj. euroa (2,3 M€).

Sisäisten toimintatuottojen vuokratuotot ylläpito ja pääomavuokrat ovat 1,1 milj. euroa. (TA 2025 1,3 milj. euroa).

Toimintakulut koostuvat henkilöstökuluista, palvelujen ostoista, aineista ja tarvikkeista, avustuksista ja muista toimintakuluista.

Henkilöstökulut on arvioitu vuodelle 2026 8,5 milj. euroa (TA 2025 8,4 milj. euroa).

Palvelujen ostot yhteensä (ulkoiset) on arvioitu olevan 2026 6,0 milj. euroa (TA 2025 5,7 milj. euroa). Kasvu johtuu pääasiassa kertaluonteisista rakennusten purkukustannuksista.

Asiakaspalvelujen ostot sisältävät kuntalaisille tarkoitettujen peruspalveluiden ostoja kunnilta, kuntayhtymiltä ja yksityisiltä palveluntuottajilta. Asiakaspalvelujen ostot arvioidaan 2026 olevan yhteensä 0,32 milj. euroa (TA 2025 0,37 milj. euroa).

Muiden palvelujen ostot (ulkoiset)**,** joita kunta käyttää suoritetuotannossaan arvioidaan olevan vuonna 2026 5,7 milj. euroa (TA 2025 5,3 milj. euroa), joista perhehoitopalkkiot ja palvelusetelit 0,1 milj. euroa, asiantuntijapalvelut 0,25 milj. euroa, ict-, rahoitus-, hankinta-, painatus/ilmoitus-, posti-, tele- ja vakuutuspalvelut yhteensä 0,68 milj. euroa, puhtaanapito-, siivous-, jätehuolto- ja pesulapalvelut 0,4 milj. euroa, rakennusten ja ulkoalueiden kunnossapitomenot 0,9 milj. euroa, majoitus- ja kuljetuspalvelut sekä matkakorvaukset yhteensä 1,26

milj. euroa, sosiaali- ja terveyspalvelut, koulutus- ja kulttuuripalvelut, verotuskustannukset ja muut yhteistoimintaosuudet yhteensä noin 1,5 milj. euroa sekä muita ja ateriapalveluja 0,56 milj. euroa.

Sisäiset palvelujen ostot ovat yhteensä 0,25 milj. euroa (TA2025 0,25 milj. euroa)

Aineet, tarvikkeet ja tavarat ulkoinen: tilikauden suoriteperusteisiksi ostoiksi arvioidaan vuonna 2026 yhteensä noin 1,46 milj. euroa (2025 1,64 milj. euroa).

Avustukset arvioidaan olevan vuonna 2026 0,6 milj. euroa (0,6 milj. euroa). Lasten kotihoidon tuki 0,1 milj. euroa, avustukset yhteisöille 0,17 milj. euroa, avustukset kotitalouksille 0,008 milj. euroa ja työmarkkinatuen kuntaosuus 0,34 milj. euroa.

Muiden toimintakulujen (ulkoiset) arvioidaan olevan vuonna 2026 yhteensä 0,45 milj. euroa (TA 2025 0,49 milj. euroa).

Toimintakulujen yhteensä (ulkoiset) arvioidaan vuonna 2026 olevan yht. 17,1 milj. euroa (TA 2025 16,8 milj. euroa).

Toimintakatteen arvioidaan olevan vuonna 2026 noin 13,1 milj. euroa, vuonna 2027 13,4 milj. euroa ja vuonna 2027 13,4 milj. euroa. Suunnitelmavuosille on arvioitus 2 %:n toimintakatteen kasvua.

Verotulot vuodelle 2026 arvioidaan olevan 8,7 milj. euroa, taloussuunnitelman mukaan vuodelle 2027 8,7 milj. euroa ja vuodelle 2028 8,96 milj. euroa.

Valtionosuuksia on arvioitu saatavan vuonna 2026 5,4 milj. euroa. Suunnitelmavuodet ovat arvioitu VM:n painelaskelman syyskuussa 2025 päivitettyjen ennusteiden mukaisiksi, joiden mukaan valtionosuudet vuonna 2027 on noin 5,39 milj. euroa ja vuonna 2028 noin 5,67 milj. euroa.

Rahoitustuotot ja kulut

Korkotuotoiksi vuodelle 2026 arvioidaan noin 0,03 milj. euroa, muita rahoitustuottoja (osinkotulot, verotilitysten korot ja korotukset, viivästyskorot ym.) noin 0,7 milj. euroa. Suunnitelmakaudella rahoitustuotot arvioidaan 2026–2027 olevan noin 0,74 milj. euroa vuosittain.

Korko- ja muut rahoituskulut arvioidaan olevan vuona 2026 yhteensä 0,2 milj. euroa. Korkokulujen arvioidaan olevan 2027–2028 korkoennusteiden noustessa sekä Opinportin investointia varten nostetun lainan myötä n. 0,35 milj. euroon.

Vuosikate vuoden 2026 talousarviossa on noin 1,6 M€ ja se riittää kattamaan poistot. Suunnitelmavuotena 2027 vuosikate ei kata poistoja tilikauden yli/alijäämän jäädessä myös negatiiviseksi Opinportin investointivarausten purun jälkeen. Suunnitelmavuotena 2028 vuosikate ei kata poistoja, mutta tilikauden yli/alijäämä jää positiiviseksi 0,1 M€ Opinporttiin liittyvän investointivarauksen purun jälkeen. Suunitelmavuodet on laskettu 2 %:n kasvulla.

TALOUSARVION TULOSLASKELMA (ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA+M 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot					
Myyntituotot	1 419 818	1 153 336	1 239 064	1 263 845	1 289 121
Maksutuotot	140 785	141 947	141 631	144 464	147 354
Tuet ja avustukset	355 266	263 353	424 961	433 461	442 128
Muut toimintatuotot	2 327 770	2 439 990	2 156 412	2 199 540	2 243 530
Toimintatuotot yht.	**4 243 639**	**3 998 626**	**3 962 068**	**4 041 310**	**4 122 133**
Valmistus omaan käyttöön	0	18 731	0	0	0
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-8 002 315	-8 404 398	-8 481 797	-8 661 382	-8 834 611
Palvelujen ostot	-4 898 536	-5 685 597	-6 034 772	-6 151 147	-6 274 156
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 644 900	-1 642 723	-1 462 140	-1 491 382	-1 521 197
Avustukset	-421 105	-604 850	-625 000	-637 500	-650 250
Muut toimintakulut	-448 702	-493 236	-453 857	-462 938	-472 196
Toimintakulut yht.	**-15 415 558**	**-16 830 804**	**-17 057 566**	**-17 404 349**	**-17 752 410**
Toimintakate	**-11 171 919**	**-12 813 447**	**-13 095 499**	**-13 363 039**	**-13 630 277**
Verotulot	8 314 404	8 287 855	8 677 384	8 722 276	8 960 606
Valtionosuudet	5 542 692	5 580 704	5 414 495	5 387 964	5 677 915
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	239 398	163 600	28 600	22 500	22 500
Muut rahoitustuotot	934 519	720 917	720 430	720 330	720 330
Korkokulut	-268 682	-183 260	-175 000	-351 900	-373 000
Muut rahoituskulut	-1 184	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200
Rahoitustuotot ja -kulut yht.	904 051	700 057	572 830	389 730	368 630
Vuosikate	**3 589 227**	**1 755 169**	**1 569 210**	**1 136 931**	**1 376 874**
Poistot ja arvonalentumiset	-2 635 713	-1 438 693	-1 395 217	-1 625 430	-1 773 908
Satunnaiset erät					
Satunnaiset erät yht.	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	**953 514**	**316 476**	**173 993**	**-488 499**	**-397 034**
Varausten muutos	-950 000	0	0	267 817	535 633
Tilikauden yli-/alijäämä	**3 514**	**316 476**	**173 993**	**-220 682**	**138 599**

KUNNAN TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT (ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot/toimintakulut	28 %	24 %	23 %	23 %	23 %
Vuosikate/poistot	136 %	100 %	112 %	70 %	78 %
Vuosikate, euroa/asukas	902	407	394	286	346
Asukasluku	3 981	4 073	3 981	3 981	3 981

KUNNAN TULOSLASKELMA (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA+M 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot					
Myyntituotot	1 717 305	1 435 014	1 526 666	1 557 199	1 588 341
Maksutuotot	143 851	141 947	141 631	144 464	147 354
Tuet ja avustukset	355 266	263 353	424 961	433 461	442 128
Muut toimintatuotot	3 643 774	3 731 142	3 224 360	3 288 847	3 354 623
Toimintatuotot yht.	**5 860 196**	**5 571 456**	**5 317 618**	**5 423 971**	**5 532 446**
Valmistus omaan käyttöön	0	18 731	0	0	0
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-8 002 315	-8 404 398	-8 481 797	-8 661 382	-8 834 611
Palvelujen ostot	-5 165 873	-5 932 775	-6 285 114	-6 406 495	-6 534 612
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 678 116	-1 677 223	-1 499 400	-1 529 387	-1 559 962
Avustukset	-421 105	-604 850	-625 000	-637 500	-650 250
Muut toimintakulut	-1 764 706	-1 784 388	-1 521 805	-1 552 246	-1 583 288
Toimintakulut yht.	**-17 032 115**	**-18 403 634**	**-18 413 116**	**-18 787 010**	**-19 162 723**
Toimintakate	**-11 171 919**	**-12 813 447**	**-13 095 499**	**-13 363 039**	**-13 630 277**
Verotulot	8 314 404	8 287 855	8 677 384	8 722 276	8 960 606
Valtionosuudet	5 542 692	5 580 704	5 414 495	5 387 964	5 677 915
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	244 237	163 600	28 600	22 500	22 500
Muut rahoitustuotot	934 519	720 917	720 430	720 330	720 330
Korkokulut	-273 522	-183 260	-175 000	-351 900	-373 000
Muut rahoituskulut	-1 184	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200
Rahoitustuotot ja -kulut yht.	904 051	700 057	572 830	389 730	368 630
Vuosikate	**3 589 227**	**1 755 169**	**1 569 210**	**1 136 931**	**1 376 874**
Poistot ja arvonalentumiset	-2 635 713	-1 438 693	-1 395 217	-1 625 430	-1 773 908
Satunnaiset erät					
Satunnaiset erät yht.	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	**953 514**	**316 476**	**173 993**	**-488 499**	**-397 034**
Varausten muutos	-950 000	0	0	267 817	535 633
Tilikauden yli-/alijäämä	**3 514**	**316 476**	**173 993**	**-220 682**	**138 599**

6. INVESTOINTIOSA

Investointiosan rakenne

Investointiosa sisältää investointisuunnitelmat talousarviovuodelle ja suunnitelmavuosille. Useamman vuoden aikana toteutettava investointihanke jaetaan eri vuosille.

Investointimäärärahoihin otetaan vain 10.000 € ja sen ylittävät hankkeet. Alle 10.000 euron jäävät pienhankkeet käyttöajastaan riippumatta käsitellään käyttötalousosassa. Investointiosassa valtuusto hyväksyy kustannusarviot, määrärahat ja tuloarviot hankkeille.

Investoinnit

Investointiohjelma on laadittu vuosille 2026–2028 ja se hyväksytään vuoden 2026 osalta sitovana ja taloussuunnitelmavuosien 2027–2028 osalta ohjeellisena.

Koko suunnittelukauden investoinnit ovat yhteensä 10,187 milj. euroa (brutto). Vuosikohtainen investointien jakauma on seuraava (brutto):

- vuonna 2026 yhteensä 6,627milj. euroa,
- vuonna 2027 yhteensä 3,455 milj. euroa,
- ja vuonna 2028 yhteensä 0,105 milj. euroa.

Hyväksyttävään investointiohjelmaan otetaan uusia hankkeita talousarviomuutoksena silloin, kun kysymys on elinkeinojen kehittämiseen liittyvästä tai muusta välttämättömästä tarpeesta.

Tavoitteet vuonna 2026

1. **Aineeton käyttöomaisuus**
   Ei hankintoja

2. **Kiinteä omaisuus**
   Kiinteän omaisuuden myyntiin (kiinteistöt, tontit, asunnot) arvioidaan vuodelle 2026 yhteensä 0,05 milj. euroa.

3. **Irtain omaisuus**
   Kasvun ja oppimisen palvelualueelle esitetään vuodelle 2026 irtaimen omaisuuden hankintoja yhteensä 0,02 miljoonalla eurolla luokkatilojen kalustamiseen.

   Kaikki irtaimen omaisuuden hankinnat vuonna 2026 ovat yhteensä 0,02 milj. euroa.

4. **Talonrakennus**
   Talonrakennuksen keskeisin hanke on Opinportin saneerauksen ja laajennuksen toteuttaminen. Hankkeen suunnittelu on aloitettu vuonna 2023 ja sen valmistui keväällä 2024. Hankkeen rakentaminen ajoittuu vuosille 2025–2027. Vuodelta 2026 määrärahaa on varattu toteutukseen 6,0 milj. euroa ja vuodelle 2027 3,35 milj. euroa. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 13.5 milj. Euroa

   Jätevedenpuhdistamon peruskorjauksen tarveselvityksen laatimiseen ja hankesuunnitelman käynnistämiseen esitetään 0,01 milj.€ määrärahaa. Suunnittelu ja toteutus ajoittuisi vuosille 2027 ja 2028, joiden kustannukset tarkentuvat tarveselvityksessä ja hankesuunnittelussa.

   Ikälän rakennukseen esitetään vuodelle 2026 0,3 milj. euroa vesikaton ja julkisivujen peruskorjaukseen.

   Museolle esitetään vuodelle 2026 0,025 milj. euroa varastojen kattojen uusimiseen. Hankkeelle haetaan museoviraston avustusta.

Rantasaunan peruskorjaukseen esitetään vuodelle 2026 0,01 milj. euroa, mikäli korjaukset eivät kerkeä valmistua kokonaan vuoden 2025 loppuun mennessä.

Kunnan rakennusten lukituksen ja kulunvalvonnan uusimiseen esitetään 0,02 milj. euron määrärahaa. Vuonna 2026 käynnistetään hanke tärkeimpien rakennusten osalta.

Säviän kalasatamaan esitetään korjaushankkeeseen 0,04 milj. euron omarahoitusosuuden varaamista. Hankkeesta suunnitellaan noin 0,2 milj. euron suuruista, josta leader rahoituksen osuus olisi 80 %.

Vuoden 2026 talonrakennuksen hankintoihin esitetään yhteensä 6,405 milj. euron määrärahaa.

5. Julkinen käyttöomaisuus

Julkisen käyttöomaisuuden hankintoihin esitetään vuodelle 2026 yhteensä 0,202 milj. euron määrärahaa.

5.1 Vesihuolto

Vesihuollon yleiseen rakentamiseen esitetään vuosittain 0,025 milj. euron määrärahaa. Rakentamisella pyritään vähentämään vuotovesien määrää, esimerkiksi sujutuksilla ja venttiilien korjauksilla. Ensi vuoden kohteet selvitetään keväällä 2026. Verkoston tekninen käyttöikä on 30–50 vuotta. Vesihuoltoverkoston ikääntyessä, vesihuollon yleistä rakentamista on tehtävä vuosittain.

Viemärisaneerauksiin esitetään vuosittain 0,03 milj. euron määrärahaa. Saneerattavat kohteet päätetään vuosittain ilmenevän tarpeen mukaisesti. Ensi vuoden kohteet selvitetään keväällä 2026. Verkoston tekninen käyttöikä on 30–50 vuotta. Viemäriverkoston ikääntyessä, viemärisaneerauksia on tehtävä vuosittain.

Paineenkorotuksen ja alavesisäiliön rakentamiseen Keiteleen yhdysvesijohtoon esitetään 0,05 milj.euron määrärahaa. Hanke toteutettaisiin yhteistyössä Keiteleen kunnan kanssa. Ratkaisulla mahdollistetaan yhdysvesijohdossa isompien vesimäärien toimittaminen kuntien välillä.

Valokuituyhteyden rakentamiseen vesihuoltoon esitetään vuodelle 2026 0,03 milj. euron määrärahaa.

Kaikki esitetyt vesihuollon hankinnat vuonna 2026 ovat yhteensä 0,135 milj. euroa.

5.2 Kadut ja liikenne

Katujen yleiseen rakentamiseen (päällysteiden ja päällystevaurioiden korjaamiseen) esitetään vuosittain 0,05 milj. euron määrärahaa. Kohteet valitaan keväisin talven jälkeen ja kohdennetaan huonokuntoisimpiin tiealueisiin.

Kaikki esitetyt katujen ja liikenteen hankinnat vuonna 2025 ovat yhteensä 0,05 milj. euroa.

5.3 Leikki- ja liikuntapaikat

Säviän virtasaaren ulkoilureitin rakentamiseen esitetään vuodelle 2026 0,017 milj. euroa, joka on kunnan omarahoitusosuus. Loppurahoitukselle on saatu JTF-avustus.

6. Kaikki esitetyt investoinnit vuodelle 2026

Kaikki esitetyt investoinnit vuodelle 2026 olisivat bruttona yhteensä 6,627 milj. euroa ja nettona yhteensä 6,577 milj. euroa.

4. INVESTOINTIOSA	2026 TA esitys tuhat €	2027 TASU esitys tuhat €	2028 TASU esitys tuhat €	
14.1. INVESTOINNIT				
4.1.1. Aineeton käyttöomaisuus Muut pitkävaikutteiset menot				
Hallinto Sähköinen arkisto	0	0	0	
Aineeton käyttöomaisuus yhteensä	**0**	**0**	**0**	
4.1.2. Kiinteä omaisuus				
Kiinteistöjen myynnit -kiinteistöt, tontit, asunnot	-50	-50	-50	mm. Pirttirannan myynti 30 000
Kiinteistöjen osto				
Kiinteä omaisuus yhteensä	**-50**	**-50**	**-50**	

4.1.3. Irtain omaisuus				
Sivistysosasto				
	20	0	0	Luokkatilojen kalustaminen, jatkuu vuodelta -25
Irtain omaisuus yhteensä	**20**	**0**	**0**	
4.1.4. Talonrakennus				
Ympäristötoimen rakennukset				
Säviän kalasatama	40			Hankkeen kokonaiskustannukset arvioidaan olevan n. 200 000 €. Kunnan omarahoitusosuus 20%.
Ikälä	300			Ikälän vesikaton ja julkisivun perus-korjaus
Museo	25			Savupirtin ja kala-aitan katot. Hae-taan avustusta museovirastolta, avustus maks 80 %, jolloin kunnan omarahoitusosuus 5000 €.
Sauna	10			Saunan peruskorjaus jatkuu
Pikonniemi	10			Tarveselvitys. Hankesuunitelma ja suunnittelu -26-27. Toteutus -28.
Lukitus ja kulunvalvonta kunnan rakennuk-siin	20			Käynnistetään kunnan rakennusten lukituksien ja kulunvalvontojen uu-distaminen
Opinportin saneeraaminen ja laajentaminen	6 000	3 350		Rakennusurakan toteutus vuosina 2025-2027.
Talonrakennus yhteensä	**6 405**	**3 350**	**0**	

4. INVESTOINTIOSA	2025 TA esitys tuhat €	2026 TASU esitys tuhat €	2027 TASU esitys tuhat €	
Vesihuolto				
Vesihuollon rakentaminen yleensä	25	25	25	Vuotovesien vähentäminen: Vesi-johtoverkoston sujutus, venttiilien korjaus.
Viemärisaneeraukset yleensä	30	30	30	Vuotovesien vähentäminen: Viemä-rikaivojen saneeraukset, putkilinjo-jen sukitus
Keiteleen yhdysputki	50			
Valokuidun rakentaminen	30			Valokuidun rakentaminen vesihuol-toon
Kadut ja liikenne				
Katujen rakentaminen yleensä	50	50	50	Päällystystä ja päällystevaurioiden korjausta
Leikki- ja liikuntapaikat				
Virtasaaren ulkoilureitti	17			Säviän virtasaareen ulkoilureitin ra-kentaminen, hankkeelle saatu JTF-avustusta 42630 € 70%
Julkinen käyttömaisuus yhteensä	**202**	**105**	**105**	
Investoinnit brutto	**6 627**	**3 455**	**105**	
Rahoitusosuudet				
Käyttöomaisuuden myynti	**-50**	**-50**	**-50**	
Investoinnit netto	**6 577**	**3 405**	**55**	

7. RAHOITUSOSA

Rahoituslaskelman tarkoitus

Rahoituslaskelmalla osoitetaan kuinka paljon kunnan varsinaisen toiminnan ja sen investointien nettokassavirta on ylijäämäinen tai alijäämäinen. Rahoitustoiminnan kassavirralla osoitetaan, miten alijäämäinen nettokassavirta on rahoituksellisesti katettu tai miten ylijäämä on käytetty rahoitusaseman muuttamiseen.

Rahoituslaskelma 2026–2028

Rahoituslaskelman mukaan kunnan toiminnan ja investointien rahavirta on vuonna 2026 negatiivinen 5 milj. euroa, vuonna 2027 negatiivinen 2,3 milj. euroa ja vuonna 2028 positiivinen 1,3milj. euroa.

Vuoden 2026 investointien rahavirta on 6,6 milj. euroa, vuonna 2027 3,4 milj. euroa ja vuonna 2028 0,1 milj. euroa.

Vieraan pääoman nostolle ei arvion mukaan ole tarvetta vuonna 2026. Opinportin investoinnin edetessä lainaa tulisi suunnitelmavuotena 2027 nostettavaksi koko kunnan tulos huomioiden n. 2 M€, mutta lopullisesti nostettavan lainan määrään vaikuttaa päätös sijoituksen purkamisesta sekä muu taloudellinen kehitys.

Lainojen lyhennyksiin arvioidaan käytettävän 2026 0,5 milj. euroa, 2027 0,7 milj. euroa kuten myös 2028.

Pitkäaikaisen lainakannan arvioidaan olevan vuonna 2026 8,7 milj. euroa, 2027 noin 10 milj. euroa ja 2027 noin 9,3 milj. euroa.

KUNNAN RAHOITUSLASKELMA

	TP 2024	TA+M 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	3 589 227	1 755 169	1 569 210	1 136 931	1 376 874
Tulorahoituksen korjauserät	-147 289	-30 000	-20 000	-20 400	-20 808
Toiminnan rahavirta yhteensä	**3 441 938**	**1 725 169**	**1 549 210**	**1 116 531**	**1 356 066**
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-1 593 004	-4 903 000	-6 627 000	-3 455 000	-105 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	36 000	0	0	0	0
Pysyvien vast. hyöd. luovutustulot	43 272	80 000	70 000	70 400	70 808
Investointien rahavirta yhteensä	**-1 513 732**	**-7 725 000**	**-6 557 000**	**-3 384 600**	**-34 192**
Toiminnan ja investointien rahavirta yht.	**1 928 205**	**-3 097 831**	**-5 007 790**	**-2 268 069**	**1 321 874**
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys	0	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
Antolainasaamisten vähennys	8 500	0	0	0	0
Antolainauksen muutokset yhteensä	8 500	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0	0	1 722 819	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-513 480	-513 480	-513 480	-733 480	-746 139
Lainakannan muutokset yhteensä	-513 480	-513 480	-513 480	989 339	-746 139
Toimeksiant. varojen ja pääomien muut.	57 877	0	0	0	0
Saamisten muutos	-110 243	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos	10 734	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset yht.	-41 632	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta yhteensä	**-546 612**	**-563 480**	**-563 480**	**939 339**	**-796 139**
Vaikutus maksuvalmiuteen	**1 381 594**	**-3 661 311**	**-5 571 270**	**-1 328 730**	**525 735**

8. TALOUSARVIOIDEN MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN YHTEENVETO

YHTEENVETO VALTUUSTON HYVÄKSYMIEN MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA

(1 000 euroa) Käyttötalousosa		Määrärahat	Tuloarviot
41 Keskusvaalilautakunta	B	0	0
42 Tarkastuslautakunta	B	45	0
43 Kunnanhallitus	B	3 889	493
45 Kansalaisopiston johtokunta	B	448	112
55 Kasvun ja oppimisen lautakunta	B	9 285	528
65 Ympäristön ja asumisen lautakunta	B	4 747	4 185
Tuloslaskelmaosa			
Verotulot	B		8 677
Valtionosuudet	B		5 414
Korkotuotot	B		29
Muut rahoitustuotot	B		720
Korkomenot	B	175	
Muut rahoitusmenot	B	1	
Satunnaiset erät	B	0	0
Investointiosa			
Kunnanhallitus	B	20	0
Ympäristön ja asumisen lautakunta	B	6 607	50
Rahoitusosa			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäys	B	50	
Antolainasaamisten vähennys	B		0
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lisäykset	B		0
Pitkäaikaisten vähennykset	B	513	
Lyhytaikaisten muutokset	N		
Oman pääoman muutokset	N		
Vaikutus maksuvalmiuteen			5 571
Yhteensä		**25 780**	**25 780**

9. TALOUSARVIOIDEN KESKEISIÄ TUNNUSLUKUJA

VEROPROSENTTIEN KEHITYS

	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Kunnallisvero	9,10 %	9,10 %	0,00 %
Kiinteistöverot			
Maapohjan yleinen kiinteistövero	1,30 %	1,30 %	1,30 %
Vakituisten asuinrakennusten vero	0,60 %	0,60 %	0,60 %
Muiden rakennusten vero	1,10 %	1,10 %	1,10 %
Rakennusten yleinen kiinteistövero	0,93 %	0,93 %	0,93 %
Rakentamattoman rakennuspaikan vero	2,50 %	2,50 %	2,50 %
Yleishyödyllisen käytön kiinteistövero	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Voimalaitosten vero	3,10 %	3,10 %	3,10 %

TALOUSARVION KESKEISIÄ TUNNUSLUKUJA

	TP 2024	TA+M 2025	TA 2026
Asukasluku	3 981	4 073	3 981
Toimintakate	-11 171 919	-12 813 447	-13 095 499
Verotulot	8 314 404	8 287 855	8 677 384
Valtionosuudet	5 542 692	5 580 704	5 414 495
Toimintakulut yht.	-17 032 115	-18 403 634	-18 413 116
Sisäiset kulut	-1 616 557	-1 572 830	-1 355 550
Vuosikate	3 589 227	1 755 169	1 569 210
Vuosikate euroa/asukas	902	431	394
Poistot ja arvonalentumiset	-2 635 713	-1 438 693	-1 395 217
Investoinnit, netto	-1 513 732	-7 725 000	-6 557 000
Investoinnit, brutto	-1 593 004	-7 805 000	-6 627 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-513 480	-513 480	-513 400
Lainakanta	9 819 296	9 305 816	8 792 416
Lainakanta/asukasluku	2 467	2 285	2 209

KOKONAISMENOT JA -TULOT (ULKOISET JA SISÄISET ERÄT)

	Menot	Tulot
Käyttötalous	-18 413 116	5 317 618
Sisäiset erät	*-1 355 550*	*1 355 550*
Investoinnit, brutto	-6 627 000	50 000
Rahoitus	-739 680	20 412 179
Kokonaismenot/tulot	**-25 779 796**	**25 779 796**

KOKONAISMENOT JA -TULOT (ULKOISET ERÄT)

	Menot	Tulot
Käyttötalous	-17 057 566	3 962 068
Investoinnit, brutto	-6 627 000	50 000
Rahoitus	-739 680	20 412 179
Kokonaismenot/tulot	**-24 424 246**	**24 424 246**

10.LIITTEET

Liite 1 Taloussuunnitelma 2026-2028

TALOUDEN KEHITYS 2024 - 2025 TALOUSSUUNNITELMA 2026 - 2028

TULOSLASKELMA	TP 2024	TA 2025	TA+TaMu 2025	TA 2026	SV 2027	SV 2028
		14,3	*14,7*	*2,2*	*2,0*	*2,0*
TOIMINTAKATE	**-11 171 919**	**-12 771 675**	**-12 813 447**	**-13 095 499**	**-13 363 039**	**-13 630 277**
VEROTULOT	8 314 404	8 243 700	8 287 855	8 677 384	8 722 276	8 960 606
VALTIONOSUUDET	5 542 692	5 587 334	5 580 704	5 414 495	5 387 964	5 677 915
KORKOTUOTOT	244 237	53 600	163 600	28 600	22 500	22 500
KORKOKULUT	-273 522	-181 700	-183 260	-175 000	-351 900	-373 000
MUUT RAHOITUSTUOTOT	934 519	726 130	720 917	720 430	720 330	720 330
MUUT RAHOITUSKULUT	-1 184	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200
VUOSIKATE	**3 589 227**	**1 656 189**	**1 755 169**	**1 569 210**	**1 136 931**	**1 376 874**
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-2 635 713	-1 655 893	-1 438 693	-1 395 217	-1 625 430	-1 773 908
Satunnaiset erät	-950 000	0	0	0	0	
Tulorahoituksen korjauserät	-147 289	-30 000	-30 000			
TILIKAUDEN TULOS	**3 514**	**296**	**316 476**	**173 993**	**-488 499**	**-397 034**
Opinoprtin inv varauksen purku					267 817	535 633
Yli-/Alijäämä	**3 514**	**296**	**316 476**	**173 993**	**-220 682**	**138 599**
RAHOITUSTARVE						
VUOSIKATE (+KORJ.ERÄT)	**3 441 938**	**1 626 189**	**1 725 169**	**1 569 210**	**1 136 931**	**1 376 874**
INVESTOINTIEN NETTO	**-1 513 732**	**-6 274 000**	**-4 823 000**	**-6 577 000**	**-3 405 000**	**-55 000**
ANTOLAINAT	*8 500*	*-50 000*	*-50 000*	-50 000	*-50 000*	*-50 000*
LAINOJEN LYHENNYKSET	***-513 480***	**-513 480**	**-513 480**	**-513 480**	**-733 480**	**-746 139**
LYHYTAIK. LAINOJEN MUUTOS						
OMAN PÄÄOMAN MUUTOS						
SAAMISTEN MUUTOS (LIS.)	*-41 632*					
RAHOITUSTARVE	**1 381 594**	**-5 211 291**	**-3 661 311**	**-5 571 270**	**-3 051 549**	**525 735**
LAINANOTTO	**0**	**0**	**0**	0	**1 722 819**	**0**
Omarahoitus Opinportti kassa		**5 211 291**	**3 661 311**	**4 500 000**		
Omarahoitus Opinportti sijoit.				**1 071 270**	**1 328 730**	
LAINOJEN LYHENNYKSET	**-513 480**	**-513 480**	**-513 480**	**-513 480**	**-733 480**	**-746 139**
RAHAVAROJEN MUUTOS	1 381 594	-5 211 291	-3 661 311	-5 571 270	-1 328 730	525 735

		eur/asukas
ED.TILIK. YLIJÄÄMÄT 31.12.2024	4 940 277	
-yli/alij.2025 (ta+tamu25)	316 476	
YHTEENSÄ 31.12.2025	***5 256 753***	1320
vuosilta 2026 - 2028	91 910	
YHTEENSÄ suunnittelukaudella	**5 348 663**	1344
asukasluku 1.1.2025	*3981*	

		eur/asukas/vuosi
Nettovelka 31.12.2024	**9 819 296**	2467
Nettovelan muutos 2025	-513 480	
Nettovelka 31.12. 2025	**9 305 816**	2338
Nettovelan muutos 2026	-513 480	
Nettovelka 31.12. 2026	**8 792 336**	**2209**
Nettovelan muutos 2027-2028	243 200	
YHTEENSÄ suunn.kaudella	**9 035 536**	2270

Liite 2 Kiinteistö Oy Pielaveden Vuokratalot TALOUSARVIO 2026

1. YLEISTÄ YHTIÖSTÄ

Toiminta-ajatus

Kiinteistö Oy Pielaveden Vuokratalot on kokonaan Pielaveden kunnan omistama vuokrataloyhtiö. Yhtiön toimialana on hankkia, omistaa ja vuokrata asuntoja Pielaveden kunnan alueella. Rakennukset ovat valmistuneet vv. 1976 - 1993. Tavoitteena on tarjota terveellisiä ja turvallisia koteja hyvin hoidetussa ympäristössä.

2. TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET VUODELLE 2026

Tavoite	*Toteutuma*
Huoneistojen peruskuntoa pintojen osalta kohennetaan vuokralaisten vaihtumisen yhteydessä	
Pitkäaikaisten vuokralaisten (yli 10v samassa asunnossa asuneiden) korjauksien jatkaminen	
Talous tasapainossa	
Tiilikattojen pinnoitukset	

INFORMATIIVISET TUNNUSLUVUT	TP 2024	TA 2025	TA 2026	SV2027	SV2028
Asuntojen lukumäärä	150	150	150	150	150
Kiinteistöjä	11	11	11	11	11
Pinta-ala m^2	8045	8045	8045	8045	8045
Asukkaita	200	205	205	205	205
Hakijamäärä	70	>50	>50	>50	>50
Käyttöaste	96%	>95%	>95%	>95%	>95%
Keskivuokra	9,39	9,75	9,75	9,75	9,75
Vuokrasaamiset	32 962	< 29 199	< 30 000	<30 000	<30 000
Veden kulutus l/hlö/vrk	123	<150	<150	<150	<150
Lämmönkulutus MWh	1584	<1 600	<1 600	<1 600	<1 600
Sähkönkulutus kWh	161 122	<170 000	<170 000	<170 000	<170 000
Korjaukset	-137 480	-70 000	-70 000	-70 000	-70 000
Korjaukset € / m^2/v	-17,08	-8,7	-8,7	-8,7	-8,7
Lainat 31.12.	951 500	843 000	734 500	626 000	517 500
Lainanhoitokulut (korot+lyh)	-162 618	-148 228	-136 628	-130 000	-119 000
Lainaa € / m^2	118	105	91	78	64

Tuloslaskelma	TP2024	TA2025	TA2026	SV2027	SV2028
Liikevaihto	963 538	974 625	974 625	974 625	974 625
Henkilöstö- ja hallintokulut	-92 860	-105 000	-110 000	-111 450	-113 000
Kiinteistön hoitokulut	-798 271	-809 180	-824 180	-841 500	-858 300
Hoitokate	-166 041	165 445	150 445	133 100	116 300
Rahoituskulut	-41 277	-39 728	-28 128	-39 759	-37 500
Poistot	-80 580	-76 684	-73 269	-71 011	-69 000
Tulos	44 183	49 033	49 049	22 355	9 800

	Tavoite	***Toteutuma***	***Selite poikkeamista***
Toiminnan laajuutta koskeva tavoite			
Käyttöaste vuokrattavista huoneistoista	> 95 %		

3. KEHITYSNÄKYMÄT SUUNNITTELUVUOSINA 2027 – 2028

Tehdään peruskuntoarvion ja tarpeen mukaisia kunnostuksia.

Pitkään asuneiden (10 v.) asuntojen korjauksien jatkaminen.

Liite 3 Pielaveden Teollisuushallit Oy TALOUSARVIO 2026

1. YLEISTÄ YHTIÖSTÄ

Toiminta-ajatus

Pielaveden Teollisuushallit Oy on kokonaan Pielaveden kunnan omistama teollisuushalliyhtiö. Yhtiöllä on tällä hetkellä yksi halli. Ajatuksena on luopua viimeisestäkin hallista lähivuosina.

2. TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET VUODELLE

Tavoite	*Toteutuma*
Rakennukseen tehdään tarpeen mukaisia kunnostuksia.	
Puustellintie 37-hallin myynti tai vuokrasopimuksen uudelleen neuvottelu talouden tasapainottamiseksi ja rakennuksen ylläpidon turvaamiseksi.	

INFORMATIIVISET TUNNUSLUVUT	TP 2024	TA 2025	TA 2026	SV 2027
Kiinteistöjä	2	2	1	1
Pinta-ala m^2	3124	3124	596	596
Käyttöaste %	95	>80	>80	>85
Vuokrasaamiset	13181	<5 000	<5 000	<5 000
Lämmönkulutus MWh	318	<350	<150	<150
Sähkönkulutus kWh	57400	35 000	35 000	35 000
Korjaukset/ €	10924	5000	5000	5 000
Korjaukset € / m^2	3,5	>1	>1	>1
Hoitokulut € / m^2 / kk	2,36	<1,6	<1,6	>1,6
Omavaraisuusaste %	98	>50	>50	>50

Tuloslaskelma	TP2024	TA2025	TA2026	SV2027
Liikevaihto	96599	65545	23000	30000
Henkilöstö- ja hallintokulut	-13371	-11670	-10000	-10000
Kiinteistönhoitokulut	-74933	-70232	-25000	-27000
Hoitokate	8295	-16358	-12000	15000
Rahoituskulut	0	-3500	0	0
Poistot	-18447	-14000	-5000	-5000
Tulos	-10152	-33858	-17000	-20000

Investoinnit

	2026	2027	
Puustellintie 37	**0**	**0**	

3. KEHITYSNÄKYMÄT SUUNNITTELUVUOSINA 2026 – 2028

Pyritään luopumaan Puustellintie 37 kiinteistöstä. Tarvittaessa tehdään tarpeen mukaisia korjauksia jos luopuminen ei onnistu.